

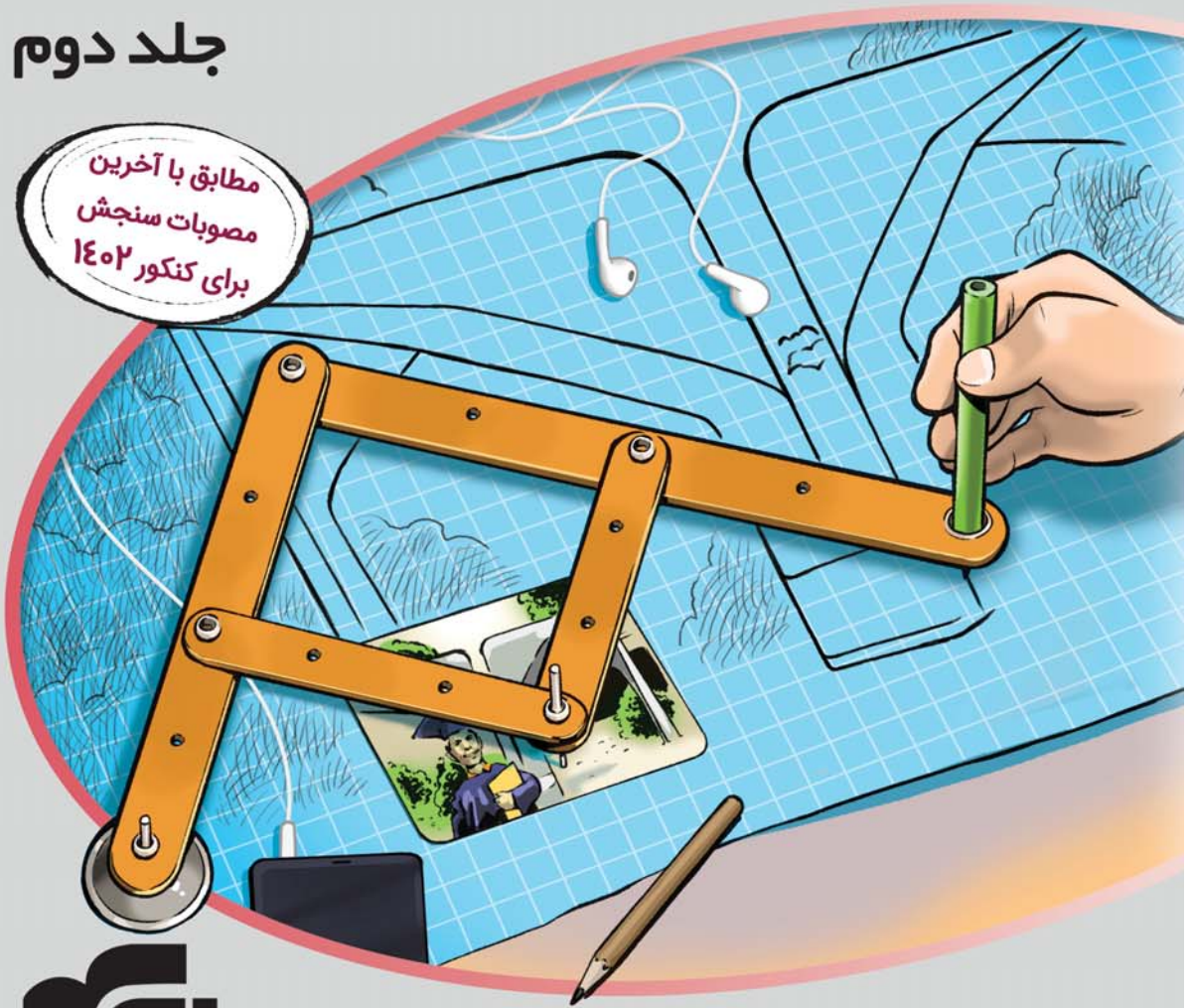
پاسخ‌های کاملاً تشریحی

الگوی کنکور انسانی

دروس اختصاصی ○ ○ ○ ○

جلد دوم

مطابق با آخرین
مصوبات سنجش
برای کنکور ۱۴۰۲

انتشارات
انگوه

زبان عربی: کیارش پورمهدی
تاریخ و جغرافیا: مریم صالحی
فلسفه و منطق: محمد کشوری
اقتصاد: احمد منصوری

ریاضی: علی بیطرفان
زبان و ادبیات فارسی: علیرضا عبدالمحمدی
علوم اجتماعی: امیرحسین صالحی
روانشناسی: محمد کشوری

پیش‌گفتار

یکی از مرحله‌های مهم آماده شدن برای کنکور سراسری این است که در روزهایی که به کنکور نزدیک می‌شوید با استفاده از آزمون‌های شبیه‌سازی شده خودتان را برای روز کنکور و جلسه آن آماده کنید. برای این کار بهترین منبع سؤالات آزمون‌های سراسری سال‌های قبل است، چون شبیه‌ترین سؤالات و آزمون‌ها به کنکور، همیشه کنکورهای سال‌های قبل است. البته ممکن است به خاطر اینکه کتاب‌های درسی در طول سال‌های گذشته تغییر کرده‌اند، بعضی از سؤالات قابل استفاده نباشد که این سؤالات را می‌توان با سؤالات مشابه جایگزین کرد. برای همین می‌توان کتابی را که الان در دست دارید کتابی مهم و تعیین‌کننده برای جمع‌بندی و دوره کردن مناسب درس‌های کنکور در نظر گرفت. برای استفاده از این کتاب به نکات زیر دقت کنید:

۱- وقتی درس‌ها را تا حد خوبی خواندید، هر چند روز یک‌بار مثلاً ۴ روز یک‌بار برای حل سؤالات یک آزمون وقت بگذارید. در فاصله دو آزمون که از این مجموعه حل می‌کنید روی ایرادات و بخش‌هایی که در حل سؤالاتش گیر کرده‌اید تمرکز کنید طوری که تا آزمون بعدی آن بخش‌ها را یاد گرفته باشید. البته احتمالاً در آزمون بعد اشکالات دیگری خواهید داشت؛ عیبی ندارد. با ادامه دادن به حل آزمون‌ها پیشرفت خودتان در درصدها را می‌توانید مشاهده کنید.

۲- سعی کنید آزمون‌ها را دقیقاً مثل کنکور حل کنید یعنی از لحاظ شرایط برگزاری، زمان‌بندی و موارد دیگر حداکثر شبیه‌سازی را انجام دهید. این کار باعث می‌شود که روز کنکور را چندین بار از قبل تجربه کنید و مدیریت زمان، مدیریت شرایط روانی خودتان، انتخاب و حل سؤالات با احتمال موفقیت بیشتر، رد کردن سؤالات وقت‌گیر و دیگر موارد را به خوبی یاد بگیرید و در روز کنکور سراسری غافلگیر نشوید. یادتان نرود که زمان‌بندی را دقیقاً مانند کنکور سراسری در هر دفترچه و در هر درس رعایت کنید.

۳- اگر می‌خواهید درصدهایتان را مقایسه کنید باید درصدهای آن سال خاص را داشته باشید، معمولاً اطلاعاتی که در دسترس هست یا در بعضی سایت‌ها و برنامه‌های کاربردی دیده می‌شود خیلی دقیق نیست. ایراد درصدها و رتبه‌های غیردقیق این است که ممکن است شما را بی‌دلیل ناامید یا امیدوار کند. در کل پیشنهاد نمی‌کنم درصد، رتبه و این چیزها را بررسی کنید، چون اطلاعات ناقص، کمکی به شما نمی‌کند. به جای آن روی روند پیشرفت درصدها و ایرادات علمی‌تان تمرکز کنید، چون هدف این کتاب همین است.

۴- از این آزمون‌ها می‌شود برای دوره کردن هم استفاده کرد. وقتی زمان کافی برای یک‌بار کامل خواندن مطالب را ندارید با حل یک آزمون جامع می‌توانید بفهمید چه چیزهایی را یادتان رفته است و چه چیزهایی را بلدید و خیلی به دوره کردن نیاز ندارید. با این کار هم درس را به صورت کامل دوره کرده‌اید و هم در وقت‌تان به اندازه کافی صرفه‌جویی کرده‌اید.

و در آخر اینکه با اعتماد به نفس و با دقت آزمون‌ها را حل کنید. حتی اگر لازم بود بیشتر از یک بار این کار را انجام دهید تا بر مطالب و نوع تست‌ها تسلط پیدا کنید. فراموش نکنید لازم نیست همهٔ سؤالات را بدانید، مهم این است که سؤالی را که می‌دانید خوب حل کنید و مشکل کمبود وقت نداشته باشید.

از تلاش صمیمانهٔ همکاران عزیزم در نشر الگو سپاسگزاری می‌کنم به ویژه از خانم‌ها فاطمه احدی، راضیه صالحی، مریم احمدی و آقای مهدی عسگری برای حروفچینی و صفحه‌آرایی کتاب و آقای سامان شاهین‌پور برای رسم شکل‌ها.

سلامت و سربلند باشید.

دکتر محمد کشوری

درباره کتاب

در الگوی کنکور چه خواهد گذشت؟

(۱) این کتاب شامل ۱۳ آزمون کنکوری است:

- ۹ آزمون کنکور سراسری (۹۸ تا ۱۴۰۱ داخل و خارج از کشور و ۱۴۰۲ نوبت اول) مطابق با آخرین تغییرات کتاب‌های درسی
- ۴ آزمون شبیه‌ساز کنکور مطابق با آخرین کنکور سراسری برگزار شده

(۲) پاسخ‌های کاملاً تشریحی با ویژگی‌های منحصربه‌فرد زیر:

- **خط فکری:** استراتژی و راهنمای حل سؤال در ابتدای هر پاسخ مطرح شده تا نوع نگاه به حل مسئله را یادآوری کنیم.
- **نکته:** در صورت نیاز، نکته‌های تکمیلی به عنوان شاه‌کلید یادگیری قرار گرفته است.
- **تست شبیه‌ساز:** پس از پاسخ تشریحی به منظور تکمیل فرایند یادگیری، یک سؤال با ایده مشابه همان تست کنکور، برای خودارزیابی پیش‌بینی شده است تا پس از سنجش مجدد با اطمینان بیشتر مسیر را ادامه دهید.
- **موضوع هر سؤال:** در پاسخ هر تست، موضوع مربوط به سؤال قرار گرفته است که در روند تحلیل و شناخت سطح دانش شما تأثیرگذار است.

(۳) نظام دودفترچه‌ای کنکور سراسری:

با توجه به آخرین مصوبات سازمان سنجش پیرامون نحوه برگزاری آزمون سراسری، آزمون‌ها در قالب دو دفترچه (اختصاصی ۱ و اختصاصی ۲) تنظیم گردیده است.

دفترچه شماره ۱: شامل بخش اول دروس اختصاصی با ۸۰ سؤال و ۸۵ دقیقه زمان پاسخ‌گویی است.

دفعه شماره ۱	ریاضی	زبان و ادبیات فارسی	علوم اجتماعی	روان‌شناسی
تعداد سؤالات	۲۰	۳۰	۱۵	۱۵
زمان پاسخ‌گویی (دقیقه)	۳۰	۳۰	۲۵	

دفترچه شماره ۲: شامل بخش دوم دروس اختصاصی با ۸۰ سؤال و ۷۵ دقیقه زمان پاسخ‌گویی است.

دفعه شماره ۲	زبان عربی	تاریخ	جغرافیا	فلسفه و منطق	اقتصاد
تعداد سؤالات	۲۰	۱۳	۱۲	۲۰	۱۵
زمان پاسخ‌گویی (دقیقه)	۲۰	۲۰		۲۰	۱۵

فهرست

آزمون ۱: انسانی ۹۸

- ۱ ..... دفترچه ۱
۱۴ ..... دفترچه ۲

آزمون ۲: انسانی ۹۹

- ۲۹ ..... دفترچه ۱
۴۱ ..... دفترچه ۲

آزمون ۳: انسانی ۱۴۰۰

- ۵۶ ..... دفترچه ۱
۷۰ ..... دفترچه ۲

آزمون ۴: انسانی ۱۴۰۱

- ۹۴ ..... دفترچه ۱
۱۰۵ ..... دفترچه ۲

آزمون ۵: انسانی ۱۴۰۲ (نوبت اول)

- ۱۲۵ ..... دفترچه ۱
۱۳۶ ..... دفترچه ۲

آزمون ۶: انسانی خارج از کشور ۹۸

- ۱۵۱ ..... دفترچه ۱
۱۶۲ ..... دفترچه ۲

آزمون ۷: انسانی خارج از کشور ۹۹

- ۱۷۶ ..... دفترچه ۱
۱۸۷ ..... دفترچه ۲

آزمون ۸: انسانی خارج از کشور ۱۴۰۰

۲۰۱..... دفترچه ۱

۲۱۴..... دفترچه ۲

آزمون ۹: انسانی خارج از کشور ۱۴۰۱

۲۳۰..... دفترچه ۱

۲۴۱..... دفترچه ۲

آزمون ۱۰: شبیه‌ساز کنکور ۱

۲۵۸..... دفترچه ۱

۲۶۹..... دفترچه ۲

آزمون ۱۱: شبیه‌ساز کنکور ۲

۲۸۴..... دفترچه ۱

۲۹۵..... دفترچه ۲

آزمون ۱۲: شبیه‌ساز کنکور ۳

۳۰۹..... دفترچه ۱

۳۱۸..... دفترچه ۲

آزمون ۱۳: شبیه‌ساز کنکور ۴

۳۳۳..... دفترچه ۱

۳۴۳..... دفترچه ۲

آزمون ۳
دفترچه ۱
انسانی ۱۴۰۰

ریاضی

انسانی ۱۴۰۰ - ریاضی و آمار ۱ - حل معادله درجه ۲ و کاربردها

۳ ۱

تذکره

نقطه سر به سر یعنی سود صفر، یعنی درآمد مساوی هزینه.

در این سؤال، برای به دست آوردن نقطه یا نقاط سر به سر، می نویسیم:

$$R(x) = C(x) \Rightarrow -\frac{1}{4}x^2 + 8x = 4x + b$$

$$-\frac{1}{4}x^2 + 8x - 4x - b = 0 \Rightarrow -\frac{1}{4}x^2 + 4x - b = 0$$

سؤال به دو نقطه سر به سر اشاره کرده است که فاصله آن‌ها ۱۲ می باشد. یعنی معادله درجه دوم بالا، دو ریشه دارد و اختلاف آن‌ها ۱۲ است.

نقطه صفر

مقدار b در معادله بالا، به حاصل ضرب ریشه‌های معادله وابسته است. اختلاف ریشه‌ها را داریم، مجموع ریشه‌ها را هم حساب می کنیم. با حل دستگاه، خود ریشه‌ها و سپس حاصل ضرب ریشه‌ها معلوم می شود و از آن‌جا به b می رسیم.

برای اختلاف ریشه‌های معادله درجه دوم، فرمول وجود دارد که اگر هم آن را ندانیم، خیلی راحت می توانیم آن را به دست آوریم.

برای ادامه کار، دو روش می گوئیم.

روش اول: دو طرف معادله بالا را در -4 ضرب می کنیم تا خوشگل تر شود:

$$x^2 - 16x + 4b = 0$$

تذکره

اگر معادله درجه دوم $Ax^2 + Bx + C = 0$ دو ریشه مانند x_1 و x_2 داشته

باشد، داریم: $S = x_1 + x_2 = -\frac{B}{A}$, $P = x_1 x_2 = \frac{C}{A}$

در این سؤال هم ریشه‌های معادله را x_1 و x_2 می نامیم و فرض می کنیم

$$S = x_1 + x_2 = -\frac{-16}{1} = 16 \text{ می شود: } x_1 > x_2$$

سؤال هم گفته $x_1 - x_2 = 12$. برویم دستگاه حل کنیم:

$$\begin{cases} x_1 + x_2 = 16 \\ x_1 - x_2 = 12 \end{cases} \xrightarrow{+} 2x_1 = 28 \Rightarrow x_1 = 14$$

$$x_1 = 16 - x_2 = 16 - 14 = 2$$

حاصل ضرب ریشه‌ها می شود: $x_1 x_2 = 2 \times 14 = 28$

$$4b = 28 \Rightarrow b = 7 \text{ از طرفی } P = x_1 x_2 = \frac{4b}{1} = 4b \text{ پس:}$$

روش دوم: همان معادله $-\frac{1}{4}x^2 + 4x - b = 0$ را در نظر بگیریم.

تذکره

اگر معادله درجه دوم $Ax^2 + Bx + C = 0$ دو ریشه داشته باشد، اختلاف آن‌ها

برابر $\frac{\sqrt{\Delta}}{|A|}$ خواهد بود. زیرا:

$$|x_1 - x_2| = \left| \frac{-B + \sqrt{\Delta}}{2A} - \frac{-B - \sqrt{\Delta}}{2A} \right| = \left| \frac{2\sqrt{\Delta}}{2A} \right| = \frac{\sqrt{\Delta}}{|A|}$$

در معادله مربوط به این سؤال، $A = -\frac{1}{4}$ ، $B = 4$ و $C = -b$. پس:

$$\Delta = B^2 - 4AC = 4^2 - 4\left(-\frac{1}{4}\right)(-b) = 16 - b$$

$$\frac{\sqrt{\Delta}}{|A|} = \frac{\sqrt{16-b}}{\left|-\frac{1}{4}\right|} = \frac{\sqrt{16-b}}{\frac{1}{4}} = 4\sqrt{16-b}$$

و اختلاف جواب‌ها می شود:

که قرار است ۱۲ باشد:

$$4\sqrt{16-b} = 12 \xrightarrow{\div 4} \sqrt{16-b} = 3 \xrightarrow{\text{توان } 2} 16-b = 9$$

بنابراین $b = 7$.

انسانی ۱۴۰۰ - ریاضی و آمار ۱ - معادله‌های شامل عبارت‌های گویا

۳ ۲

نقطه صفر

تفاضل دو عبارت مربع کامل را که دیدیم، مزدوج می زنیم! ضمن اینکه در معادله‌های گویا، امکان ساده شدن یک کسر را هم در نظر داشته باشیم! البته موقع ساده کردن، ریشه‌های مخرج باید جدا شوند.

صورت کسر اول را می شود با اتحاد مزدوج تجزیه کرد:

$$4x^2 - (2-x)^2 = (2x)^2 - (x-2)^2 \\ = (2x + (x-2))(2x - (x-2)) = (3x-2)(x+2)$$

حالا در کسر اول، عامل $x+2$ از صورت و مخرج ساده می شود. البته همچنان

$$\frac{(3x-2)(x+2)}{x+2} = 3x-2 \quad (x \neq -2) \text{ شرط لازم است:}$$

$$3x-2 - \frac{y}{x} = 2 \text{ بنابراین معادله مورد نظر در صورت سؤال، این شکلی می شود:}$$

با فرض $x \neq -2$ ، دو طرف را در x ضرب کنیم:

$$3x^2 - 2x - y = 2x \Rightarrow 3x^2 - 4x - y = 0$$

این معادله، دو جواب دارد و حاصل جمع جواب‌های آن می شود:

$$S = -\frac{b}{a} = -\frac{-4}{3} = \frac{4}{3}$$

حواسمان هم بود که $x = -2$ و $x = 0$ در معادله صدق نمی کنند و جزء جواب‌های معادله نیستند.

انسانی ۱۴۰۰ - ریاضی و آمار ۱ - مفهوم تابع

۳ ۲

نقطه صفر

از محاسبه مجموع عضوهای برد برای رسیدن به مقدار متوسط (میانگین) نترسیم! باید نظم موجود در کار را کشف کنیم!

$$f(x) = -\frac{1}{4}x + 4 \text{ و در دامنه تابع، اعداد طبیعی صفر تا صد را به همراه قرینه}$$

اعداد ۱ تا ۹۹ می بینیم. سؤال، مقدار متوسط یا همان میانگین عضوهای برد را می خواهد. یعنی مجموع تمام مقادیر تابع تقسیم بر تعداد اعضای دامنه که ۲۰۰ تاست (۱ تا ۹۹ و قرینه‌هایشان که $1 \times 99 = 99$ تا هستند به همراه دو عدد

$$f(-x) = -\frac{1}{4}(-x) + 4 = \frac{1}{4}x + 4 \text{ صفر و صد). دقت کنیم که:}$$

$$f(x) + f(-x) = \left(-\frac{1}{4}x + 4\right) + \left(\frac{1}{4}x + 4\right) = 8$$

$$f(1) + f(-1) = 8$$

یعنی:

$$f(2) + f(-2) = 8$$

⋮

$$f(99) + f(-99) = 8$$

انسانی ۱۴۰۰ - ریاضی و آمار ۲ - انواع تابع

۴ ۶

معادله خط راست با طول از مبدأ a و عرض از مبدأ b به این صورت است:

$$\frac{x}{a} + \frac{y}{b} = 1$$

خط $y = g(x)$ محور x ها را در نقطه‌ای به طول ۱ و محور y ها را در نقطه‌ای به عرض ۱ قطع کرده است. پس معادله آن به صورت زیر می‌باشد:

$$\frac{x}{1} + \frac{y}{1} = 1 \Rightarrow x + y = 1 \Rightarrow y = -x + 1$$

معادله سهمی با رأس (h, k) به این صورت می‌باشد: $y = a(x-h)^2 + k$

سهمی $y = f(x)$ از مبدأ مختصات گذشته و رأس آن، نقطه $(1, 1)$ می‌باشد.

پس ضابطه آن به صورت $f(x) = a(x-1)^2 + 1$ است. از طرفی:

$$f(0) = 0 \Rightarrow a(0-1)^2 + 1 = 0 \Rightarrow a + 1 = 0 \Rightarrow a = -1$$

$$f(x) = -(x-1)^2 + 1$$

یعنی:

حالا معادله $f(x) = g^2(x)$ این شکلی می‌شود:

$$-(x-1)^2 + 1 = (-x+1)^2 \Rightarrow -(x^2 - 2x + 1) + 1 = x^2 - 2x + 1$$

$$-x^2 + 2x - 1 + 1 = x^2 - 2x + 1 \Rightarrow 2x^2 - 4x + 1 = 0$$

معادله بالا دو جواب حقیقی دارد که مجموع آن‌ها برابر است با:

$$S = -\frac{b}{a} = -\frac{-4}{2} = 2$$

انسانی ۱۴۰۰ - ریاضی و آمار ۱ - مفهوم تابع

۷ ۷

نقطه‌نگاری

باید عضوهای هر یک از دو مجموعه را مشخص کنیم و سپس از دو مجموعه اجتماع بگیریم.

موقع اجتماع‌گیری، عضوهای مشترک یک بار نوشته می‌شوند. یکی از مجموعه‌ها، به این شکل است:

$$\{(a, a^2) ; a = 0, 1, 2\} = \{(0, 0), (1, 1), (2, 4)\}$$

و مجموعه دیگر، این‌طوری است:

$$= \{(0, 0), (0, 1), (0, 2), (1, 1), (1, 2), (1, 3), (2, 2), (2, 3), (2, 4)\}$$

ببینید:

$$a = 0 : \begin{cases} b = 0 \Rightarrow a + b = 0 \\ b = 1 \Rightarrow a + b = 1 \\ b = 2 \Rightarrow a + b = 2 \end{cases} \quad a = 1 : \begin{cases} b = 0 \Rightarrow a + b = 1 \\ b = 1 \Rightarrow a + b = 2 \\ b = 2 \Rightarrow a + b = 3 \end{cases}$$

$$a = 2 : \begin{cases} b = 0 \Rightarrow a + b = 2 \\ b = 1 \Rightarrow a + b = 3 \\ b = 2 \Rightarrow a + b = 4 \end{cases}$$

مجموعه دوم ۹ عضو دارد که سه عضو مجموعه اول را هم در خود دارد. پس اجتماع دو مجموعه شامل ۹ عضو متمایز است.

اما، اما! باز هم کم لطفی و کم دقتی طراح محترم کنکور! وجود دو زوج مرتب $(0, 0)$ و $(0, 1)$ در رابطه نهایی، مانع از تابع بودن آن می‌شود و به کاربردن واژه «تابع» در صورت سؤال، اشتباهی فاحش است! با این حال، گزینه (۲) را انتخاب می‌کنیم. شتر دیدی، ندیدی!

تعداد عبارت‌های بالا ۹۹ تا است، پس اگر $f(0)$ و $f(100)$ را نادیده بگیریم، مجموع مقادیر تابع می‌شود:

$$99 \times 8 = (100-1) \times 8 = 800 - 8 = 792$$

$$f(0) = -\frac{1}{2}(0) + 4 = 4$$

$$f(100) = -\frac{1}{2}(100) + 4 = -50 + 4 = -46$$

بنابراین مجموع تمام عضوهای برد می‌شود: $792 + 4 - 46 = 796 - 46 = 750$

تقسیم بر تعداد اعضا یعنی 200 می‌کنیم تا مقدار متوسط یا همان میانگین عضوهای برد به دست بیاید: $\frac{750}{200} = \frac{75}{20} = \frac{15}{4} = 3.75$

حواسمان هم به متمایز بودن عضوهای برد بود!

انسانی ۱۴۰۰ - ریاضی و آمار ۲ - توابع پلکانی و قدرمطلق

۲ ۴

وقتی $-\frac{1}{3} < x < -\frac{2}{3}$ است، x منفی است و در نتیجه $-x = |x|$. پس:

$$[-2x + |x|] = [-2x - x] = [-3x]$$

$$-\frac{2}{3} < x < -\frac{1}{3} \xrightarrow{\times(-3)} 2 > -3x > 1 \Rightarrow [-3x] = 1$$

$$y = [-2x + |x|] + x = 1 + x = x + 1$$

انسانی ۱۴۰۰ - ریاضی و آمار ۱ - معادله‌های شامل عبارت‌های گویا

۱ ۵

با ساده کردن و طرفین -وسطین سعی می‌کنیم به معادله‌ای درجه دوم برسیم و روی تعداد جواب‌های آن بحث کنیم. موقع ساده کردن، حواسمان باشد ریشه‌ای را نایبوند نکنیم!

$$\frac{x(ax^2 + 2)}{x+1} = x(x-1) \Rightarrow \frac{ax^3 + 2x}{x+1} = x^2 - x$$

$x = 0$ دو طرف تساوی را صفر می‌کند و یک جواب معادله است. حالا با فرض $x \neq 0$ ، x را از دو طرف ساده می‌کنیم:

$$\frac{ax^2 + 2}{x+1} = x-1 \xrightarrow{x \neq -1} ax^2 + 2 = (x+1)(x-1)$$

$$ax^2 + 2 = x^2 - 1 \Rightarrow ax^2 - x^2 + 2 + 1 = 0$$

$$(a-1)x^2 + 3 = 0 \xrightarrow{a \neq 1} x^2 = \frac{-3}{a-1} = \frac{3}{1-a}$$

x^2 مثبت است و اگر $\frac{3}{1-a}$ هم مثبت باشد، از معادله اخیر دو جواب قرینه

$$\frac{3}{1-a} > 0 \Rightarrow 1-a > 0 \Rightarrow a < 1$$

برای x به دست می‌آید. البته $x = -1$ هم نباید جواب معادله اخیر باشد:

$$x^2 = \frac{3}{1-a} \xrightarrow{x \neq -1} (-1)^2 \neq \frac{3}{1-a} \Rightarrow 1 \neq \frac{3}{1-a}$$

$$1-a \neq 3 \Rightarrow a \neq -2$$

به ازای $a < 1$ و $a \neq -2$ ، معادله $\frac{ax^2 + 2}{x+1} = x-1$ دو جواب حقیقی و متمایز

دارد که با جواب $x = 0$ می‌شود ۳ جواب برای معادله مورد نظر در صورت سؤال. تنها گزینه‌ای که هر دو شرط $a < 1$ و $a \neq -2$ را تأمین می‌کند، گزینه (۱) است که می‌گوید $a < -2$.

البته نمی‌توان از کم لطفی طراح سؤال گذشت و به ایراد منطقی موجود در سؤال اشاره نکرد. طراح عزیز پرسیده که کدام نامساوی همواره برقرار است. در حالی که مثلاً به ازای $a = -1$ هم شرایط مسئله برقرار است ولی نامساوی $a < -2$ برقرار نیست! باید پرسیده می‌شد به ازای مقادیر a در کدام گزینه، معادله مورد نظر همواره دارای سه ریشه حقیقی متمایز است!

نقطه‌ی

با حل دستگاه، پارامترها را به دست می‌آوریم. این‌طوری ضابطه تابع مشخص می‌شود و مقدار آن را در نقطه مورد نظر حساب می‌کنیم.

نمودار تابع f محور x ها را با طول -1 قطع می‌کند، یعنی: $f(-1) = 0$

$$f(x) = a\left(\frac{1}{p}\right)^x + b \xrightarrow[\substack{x=-1 \\ y=0}]{\quad} a\left(\frac{1}{p}\right)^{-1} + b = 0$$

$$a(2) + b = 0 \Rightarrow 2a + b = 0$$

نمودار تابع f محور y ها را با عرض 2 قطع می‌کند، یعنی: $f(0) = 2$

$$f(x) = a\left(\frac{1}{p}\right)^x + b \xrightarrow[\substack{x=0 \\ y=2}]{\quad} a\left(\frac{1}{p}\right)^0 + b = 2$$

$$a(1) + b = 2 \Rightarrow a + b = 2$$

$$\begin{cases} 2a + b = 0 \\ a + b = 2 \end{cases} \xrightarrow{-} 2a - a = 0 - 2 \Rightarrow a = -2$$

حل دستگاه:

$$f(x) = -2\left(\frac{1}{p}\right)^x + 4 \quad \text{پس: } b = 2 - a = 2 - (-2) = 4$$

$$f(1) = -2\left(\frac{1}{p}\right)^1 + 4 = -2\left(\frac{1}{p}\right) + 4 = -1 + 4 = 3$$

نقطه‌ی

به نظم موجود در توان‌ها دقت کنیم!

پایه‌ها مساوی‌اند، پس توان‌ها با هم جمع می‌شوند:

$$\frac{1}{3^4} \times \frac{1}{3^8} \times \frac{1}{3^{16}} \times \dots \times \frac{1}{3^{256}} = \frac{1}{3^4} \times \frac{1}{3^8} \times \frac{1}{3^{16}} \times \dots \times \frac{1}{3^{256}}$$

برویم توان را حساب کنیم. توان، حاصل جمع تعدادی از جملات یک دنباله هندسی است با جمله اول $a_1 = \frac{1}{3}$ و نسبت مشترک $r = \frac{1}{3}$. تعداد جملات، چندتا است؟

خب اولین جمله $\frac{1}{3} = \frac{1}{3^1}$ و آخرین جمله $\frac{1}{3^{256}} = \frac{1}{3^{256}}$ است. از روی

توان‌های 2 می‌گوییم تعداد جملات، $8 - 2 + 1 = 7$ تا است.

نقطه

در دنباله هندسی با جمله اول a_1 و نسبت مشترک r ، مجموع n جمله اول دنباله، می‌شود:

$$S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r}$$

دنباله، می‌شود:

در اینجا، مجموع هفت جمله اول دنباله، برابر است با:

$$S_7 = \frac{a_1(1-r^7)}{1-r} = \frac{\frac{1}{3}\left(1-\left(\frac{1}{3}\right)^7\right)}{1-\frac{1}{3}} = \frac{1}{2}\left(1-\frac{1}{3^7}\right) = \frac{1}{2} \times \frac{127}{128} = \frac{127}{256}$$

بنابراین حاصل عبارت مورد نظر در صورت سؤال، می‌شود: $\frac{127}{3256}$

نقطه

اگر a, b, c یک دنباله هندسی باشد، مجذور وسطی با حاصل ضرب دو جمله دیگر برابر است:

$$b^2 = ac$$

اصطلاحاً b واسطه هندسی a و c نامیده می‌شود. حتی اگر این سه جمله متوالی نباشند ولی تعداد جملات بین a و b با تعداد جملات بین b و c مساوی باشد، باز هم b واسطه هندسی a و c خواهد بود.

این دنباله را داریم: $4x, x, y, x - \frac{3}{4}, x^2$

بین $4x$ و x یک جمله و بین x و $x - \frac{3}{4}$ هم یک جمله وجود دارد. پس

می‌توانیم بگوییم x واسطه هندسی $4x$ و $x - \frac{3}{4}$ است. یعنی مجذور x با حاصل ضرب دو جمله دیگر مساوی می‌شود:

$$x^2 = (4x)\left(x - \frac{3}{4}\right) \Rightarrow x^2 = 4x^2 - 6x \Rightarrow 3x^2 - 6x = 0$$

$$\Rightarrow 3x(x-2) = 0 \Rightarrow x = 0 \text{ یا } x = 2$$

$x = 0$ را بی‌خیال می‌شویم، چون باعث می‌شود جمله اول صفر شود و در دنباله هندسی این اتفاق نمی‌افتد.

در دنباله هندسی، جمله اول و نسبت مشترک صفر نیستند.

به‌ازای $x = 2$ ، دنباله ما این‌شکلی می‌شود: $8, 2, y, \frac{1}{4}$

تابلوست که نسبت مشترک دنباله، $r = \frac{1}{4}$ می‌باشد. در واقع:

$$8 \xrightarrow{\times \frac{1}{4}} z = 4 \xrightarrow{\times \frac{1}{4}} x = 2 \xrightarrow{\times \frac{1}{4}} y = 1 \xrightarrow{\times \frac{1}{4}} \frac{1}{4}$$

$$|x| + |y| + |z| = 2 + 1 + 4 = 7$$

بنابراین:

نقطه

حاصل جمع n جمله اول از دنباله حسابی با جمله اول a_1 و اختلاف مشترک d ، برابر است با:

$$S_n = \frac{n}{2} [2a_1 + (n-1)d]$$

در این‌جا، $S_{10} = -26$ پس:

$$S_{10} = \frac{10}{2} [2a_1 + (10-1)d] = 5(2a_1 + 9d) = -26$$

$$2a_1 + 9d = -\frac{26}{5} = -\frac{52}{10} = -\frac{26}{5}$$

$$\frac{a_{15}}{a_6} = 6 \Rightarrow a_{15} = 6a_6$$

همچنین سؤال گفته:

$$a_1 + 14d = 6(a_1 + 5d) \Rightarrow a_1 + 14d = 6a_1 + 30d$$

بنابراین:

$$5a_1 + 16d = 0$$

جمله عمومی دنباله حسابی با جمله اول a_1 و اختلاف مشترک d ، به این صورت است:

$$a_n = a_1 + (n-1)d$$

برویم دستگاه حل کنیم:

$$\begin{cases} 2a_1 + 9d = -\frac{26}{5} & \times 5 \\ 5a_1 + 16d = 0 & \times (-2) \end{cases} \rightarrow \begin{cases} 10a_1 + 45d = -26 \\ -10a_1 - 32d = 0 \end{cases}$$

$$\xrightarrow{+} 45d - 32d = -26 \Rightarrow 13d = -26 \Rightarrow d = -2$$

$$5a_1 + 16d = 0 \xrightarrow{d=-2} 5a_1 - 32 = 0 \Rightarrow a_1 = \frac{32}{5} = 6\frac{2}{5}$$

$$a_{11} = a_1 + 10d = 6\frac{2}{5} + 10(-2) = 6\frac{2}{5} - 20 = -13\frac{3}{5}$$

حالا:

گزینه (۱) $p \Rightarrow (q \vee r)$	گزینه (۲) $(p \wedge q) \vee r$	گزینه (۳) $\sim p \vee q \vee r$	گزینه (۴) $(p \Rightarrow q) \vee r$
T	F	T	T
T	T	T	T
T	F	T	T

جدول ارزشی گزینه (۲) مثل بقیه نیست. نیازی به بررسی جدول ارزشی مربوط به گزاره موجود در صورت سؤال نیست ولی ما این کار را از منظر آموزشی انجام می‌دهیم:

p	q	r	$p \vee q$	$q \vee r$	$(p \vee q) \Rightarrow (q \vee r)$
T	T	T	T	T	T
T	T	F	T	T	T
T	F	T	T	T	T
T	F	F	T	F	F
F	T	T	T	T	T
F	T	F	T	T	T
F	F	T	F	T	T
F	F	F	F	F	T

انسانی ۱۴۰۰ - ریاضی و آمار ۲ - ترکیب گزاره‌ها

۱۴

چون هر دو گزاره $\sim p \Rightarrow q$ و $p \Rightarrow q$ درست هستند، می‌توانیم بگوییم گزاره q درست است. وگرنه یکی از گزاره‌ها به صورت $T \Rightarrow F$ درمی‌آید که نادرست است.

در یک گزاره شرطی، همه حالت‌ها درست هستند به جز حالتی که از درست به نادرست رسیده‌ایم.

پس در جدول ارزشی گزینه‌ها، فقط دو حالت باید بررسی شود.

• ترکیب گزاره‌ها با توجه به نیاز گزینه‌ها:

p	q	$q \vee p$	$\sim q$	$p \wedge q$
T	T	T	F	T
F	T	T	F	F

• ستون نتیجه نهایی در جدول ارزشی مربوط به گزینه‌ها:

گزینه (۱) $(q \vee p) \Rightarrow q$	گزینه (۲) $(q \vee p) \Rightarrow p$	گزینه (۳) $p \wedge (\sim q)$	گزینه (۴) $(q \vee p) \Rightarrow (p \wedge q)$
T	T	F	T
T	F	F	F

گزاره مربوط به گزینه (۱) همواره درست است.

۱۲

انسانی ۱۴۰۰ - ریاضی و آمار ۳ - مدل‌سازی و دنباله

نقطه‌نویسی

در دنباله‌های بازگشتی، یک جمله به صورت تدریجی از روی جمله یا جملات قبلی‌اش محاسبه می‌شود. همچنین بهتر است برای فرمول بازگشتی، یک تعبیر فارسی راحت پیدا کنیم!

a_{16} را داریم و دنبال a_{14} هستیم. رابطه بازگشتی دنباله به این صورت بیان شده:

$$a_{n+1} = \frac{1}{a_n} + 1$$

چون می‌خواهیم عقب‌گرد بزنیم، a_n را بر حسب a_{n+1} می‌نویسیم:

$$\frac{1}{a_n} = a_{n+1} - 1 \Rightarrow a_n = \frac{1}{a_{n+1} - 1}$$

یعنی اگر از مقدار یک جمله ۱ واحد کم کنیم و حاصل را وارون کنیم، جمله قبلی‌اش به دست می‌آید:

$$a_{16} = \frac{1597}{987} \xrightarrow{-1} \frac{1597-987}{987} = \frac{610}{987} \xrightarrow{\text{وارون}} a_{15} = \frac{987}{610}$$

$$a_{15} = \frac{987}{610} \xrightarrow{-1} \frac{987-610}{610} = \frac{377}{610} \xrightarrow{\text{وارون}} a_{14} = \frac{610}{377}$$

انسانی ۱۴۰۰ - ریاضی و آمار ۲ - ترکیب گزاره‌ها

۱۳

نقطه‌نویسی

جدول ارزشی گزینه‌ها را تشکیل می‌دهیم. هر کدام مثل بقیه نبود، جواب همان است. نیازی هم به تشکیل جدول ارزشی گزاره موجود در صورت سؤال نیست! اگر نخواهیم از جدول ارزشی برویم، باید از خواص جبری استفاده کنیم که خوب آن هم در دسرهای خاص خودش را دارد!

ترکیب گزاره‌ها با توجه به نیاز گزینه‌ها:

p	q	r	$q \vee r$	$p \wedge q$	$\sim p$	$p \Rightarrow q$
T	T	T	T	T	F	T
T	T	F	T	T	F	T
T	F	T	T	F	F	F
T	F	F	F	F	F	F
F	T	T	T	F	T	T
F	T	F	T	F	T	T
F	F	T	T	F	T	T
F	F	F	F	F	T	T

ستون نتیجه نهایی در جدول ارزشی مربوط به گزینه‌ها:

گزینه (۱) $p \Rightarrow (q \vee r)$	گزینه (۲) $(p \wedge q) \vee r$	گزینه (۳) $\sim p \vee q \vee r$	گزینه (۴) $(p \Rightarrow q) \vee r$
T	T	T	T
T	T	T	T
T	T	T	T
F	F	F	F
T	T	T	T

۲۰ ۴

انسانی ۱۴۰۰ - ریاضی و آمار ۲ - سری‌های زمانی

فقطری

با مسئله برون‌یابی مواجه هستیم!

میانگین هفته‌ها برابر است با: $\frac{1+2+3+4+5+6+7}{7} = \frac{28}{7} = 4$
و میانگین تعداد کالاهای فروخته‌شده، برابر است با:

$$\frac{8+x+5+y+15+10+12}{7} = \frac{x+y+50}{7}$$

معادله خط گذرا از نقطه میانگین $(4, \frac{x+y+50}{7})$ و نقطه انتهایی $(7, 12)$ را می‌نویسیم. شیب این خط، برابر است با:

$$m = \frac{Y_2 - Y_1}{X_2 - X_1} = \frac{12 - \frac{x+y+50}{7}}{7 - 4}$$

صورت و مخرج کسر را در ۷ ضرب می‌کنیم:

$$m = \frac{84 - (x+y) - 50}{21} = \frac{34 - (x+y)}{21}$$

برای نوشتن معادله خط، از نقطه $(7, 12)$ استفاده می‌کنیم:

$$Y - Y_0 = m(X - X_0) \Rightarrow Y - 12 = \frac{34 - (x+y)}{21}(X - 7)$$

قرار است در هفته نهم ۸ کالا به فروش برسد. یعنی نقطه $(9, 8)$ روی خط بالا

$$X = 9, Y = 8 \Rightarrow 8 - 12 = \frac{34 - (x+y)}{21}(9 - 7)$$

$$-4 = \frac{34 - (x+y)}{21} \times 2 \Rightarrow -2 = \frac{34 - (x+y)}{21}$$

$$-42 = 34 - (x+y) \Rightarrow x+y = 34 + 42 = 76$$

زبان و ادبیات فارسی

۲۱ ۱

انسانی ۱۴۰۰ - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی - درس هفتم علوم و فنون ادبی ۱

فقطری

سطح فکری گفته‌ها نه ادبی.

موارد (ج) و (د) مربوط به سطح ادبی سبک خراسانی است نه سطح فکری!

نقده

ویژگی فکری سبک خراسانی

- روح شادی و نشاط و خوش‌باشی، در شعر غلبه دارد؛
- شعر واقع‌گراست و توصیفات عمدتاً طبیعی، ساده، محسوس و عینی است؛
- معشوق، عمدتاً زمینی است؛
- بیشتر روح حماسه بر ادبیات این دوره حاکم است؛
- اشعار پندآموز و اندرزگونه این دوره، ساده است و جنبه عملی و دستوری دارد؛
- مضمون عمده اشعار این سبک، حماسه، مدح و اندرز و ... است؛
- فکر و کلام ساده است؛ یعنی هنوز با پیچیدگی‌های عرفانی، حکمی و اندیشه‌های فلسفی درنیامیخته است.

تشبیه‌سازی

کدام موارد، از ویژگی‌های «فکری» سبک هندی محسوب می‌شود؟

- (الف) شعر هندی شعری معنی‌گراست نه صورت‌گرا.
(ب) فکر در این دوره با تأثیرپذیری از مسائل سیاسی و اجتماعی دستخوش تغییر شد.
(ج) برخی اندیشه‌ها، از جمله بی‌اعتباری دنیا و اعتقاد به قضا و قدر رواج بیشتری یافت.
(د) کوشش شاعر سبک هندی مضمون‌یابی و ارائه خیال خاص و معنی برجسته است.
- ۱) الف - ب   ۲) ج - د   ۳) الف - د   ۴) ب - د

پاسخ

موارد (ب) و (ج) از ویژگی‌های فکری سبک عراقی است نه سبک هندی!

گزینه ۳

۲۲ ۴

انسانی ۱۴۰۰ - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی - درس هفتم علوم و فنون ادبی ۱

مراجعه کنید به نمونه نثر دوره سامانی در درس هفتم علوم و فنون دهم مربوط به سبک‌شناسی دوره خراسانی!

۲۳ ۱

انسانی ۱۴۰۰ - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی

فقطری

مکاتیب از مولویه.

مکاتیب و مجالس سبعه ← مولوی
صد پند و رساله دلگشا ← عبید زاکانی
نفحات الانس و بهارستان ← جامی
عشاق‌نامه و لمعات ← فخرالدین عراقی
سایر موارد: فیه‌ما‌فیه - مثنوی معنوی - دیوان شمس ← مولوی / تاریخ گزیده
← حمدالله مستوفی / تحفة الاحرار ← جامی / جامع التواریخ ← فضل‌الله همدانی / اخلاق الاشراف - موش و گربه ← عبید زاکانی / تذکرة الاولیا ← عطار / تاریخ جهانگشا ← عطا ملک جوینی / مرصاد العباد ← نجم‌الدین رازی (نجم‌دایه) / جمشید و خورشید ← سلمان ساوجی

۲۴ ۲

انسانی ۱۴۰۰ - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی - درس یکم علوم و فنون ادبی ۲

فقطری

آیا تحفة الاحرار برای نظامیه؟!

جامی در کتاب نفحات الانس خود به شیوه تذکرة الاولیای عطار (نه تحفة الاحرار!) به بیان حقایق عرفانی و ذکر احوال عارفان پرداخته است.

تشبیه‌سازی

کدام مورد از دیدگاه تاریخ ادبیات، «غلط» است؟

- با حمله مغولان و هجوم وحشیانه تیمور، دوستداران فرهنگ و اخلاق سرخورده و منزوی شدند و به تصوف پناه بردند.
- در اواخر دوره مغول، حکومت خلفای عباسی برچیده شد و توجه به زبان فارسی که زبان توده مردم بود، رونق بیشتری گرفت.
- با انتقال قدرت از خراسان به مرکز ایران، زبان و ادبیات فارسی در ناحیه عراق عجم گسترش یافت و در حوزه‌های ری، فارس، همدان و اطراف آن‌ها آثار ارزشمندی پدید آمد.
- در شعر قرن هفتم، غزل که در خدمت ستایش فرمان‌روایان بود، کمرنگ شد و قصیده گسترش یافت.

پاسخ

در شعر قرن هفتم قصیده (نه غزل!) که پیش از این در خدمت ستایش فرمان‌روایان بود، کمرنگ شد و غزل (نه قصیده!) که زبان دل و عشق بود، گسترش یافت.

گزینه ۴

۲۵ ۳

انسانی ۱۴۰۰ - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی - درس چهارم علوم و فنون ادبی ۲

گزینه (۱): پرهیز از زهد ریایی گزینه (۲): باور به قضا و قدر گزینه (۴): ستایش عشق و صحبت از آن
اما در گزینه (۳) صحبت از پادشاه و مدح آنان است که بیشتر در سبک خراسانی است.

تشبیه‌سازی

همه گزینه‌ها درباره سطح فکری نثر سبک عراقی صحیح است مگر گزینه .....

- ضعیف شدن تحقیق و تتبع در بین علما و ادیبان
- فراگیری ضعف و انحطاط فکری
- درسی شدن عرفان و شرح اصطلاحات و پیچیده جلوه دادن مفاهیم عرفانی
- نوشته شدن کتاب‌های مهم عرفانی

پاسخ

در این دوره، مدعیان عرفان که به اقتضای زمانه با مغولان کنار آمده بودند، اندک‌اندک اصالت خود را از دست دادند و به درسی کردن عرفان و شرح اصطلاحات و پیچیده جلوه دادن مفاهیم آن پرداختند. در نتیجه در این دوره، کتاب عرفانی مهمی به نثر نوشته نشد.

گزینه ۴

۲۶

انسانی ۱۴۰۰ - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی - درس یکم علوم و فنون ادبی ۳

نقد فخری

بیت اول که برای ادیب‌الممالکه!

بیت گزینه (۲) از فخری یزدی است.

۲۷

انسانی ۱۴۰۰ - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی - درس هفتم علوم و فنون ادبی ۳

شمس و طغرا ← از محمدباقر میرزا خسروی و نخستین رمان تاریخی دوره معاصر است.

بره گمشده راعی ← رمانی از هوشنگ گلشیری

تکته

نخستین رمان تاریخی دوره نثر معاصر را محمدباقر میرزا خسروی با نام «شمس و طغرا» نوشت. اولین رمان اجتماعی را نیز در سال ۱۳۰۱ با نام «تهران مخوف» مرتضی مشفق کاظمی منتشر کرد. نثر داستانی معاصر نیز با مجموعه داستان کوتاه «یکی بود، یکی نبود» از سید محمدعلی جمال‌زاده در سال ۱۳۰۱ آغاز شد و اولین نمایشنامه نیز با عنوان «جعفرخان از فرنگ برگشته» به قلم حسن مقدم در همین تاریخ نوشته شد.

۲۸

انسانی ۱۴۰۰ - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی - درس دهم علوم و فنون ادبی ۳

گزینه (۳) مربوط به سطح «زبانی» شعر دوره معاصر است نه سطح «ادبی»!

۲۹

انسانی ۱۴۰۰ - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی - درس یکم و هفتم علوم و فنون ادبی ۳

نقد فخری

داستان باستان از بدیع!

داستان باستان: از میرزا حسن‌خان بدیع است که دیگر اثر او شمس‌الدین و قمر است.

جای پای خون: از تجربه‌های داستانی سید مهدی شجاعی است.

همسایه‌ها: رمانی است از احمد محمود

تهران مخوف: اولین رمان اجتماعی که در سال ۱۳۰۱ توسط مشفق کاظمی نوشته شود.

تشبیه سازی

صاحبان آثار «از این ستاره تا آن ستاره - گوشواره عرش - دلاویزتر از سبز - جای پای خون» به ترتیب چه کسانی هستند؟

(۱) سلمان هراتی - موسوی گرماردی - علی مؤذنی - سیدمهدی شجاعی

(۲) قیصر امین‌پور - موسوی گرماردی - علی مؤذنی - نصرالله مردانی

(۳) سلمان هراتی - حمید سبزواری - رضا رهگذر - سیدمهدی شجاعی

(۴) قیصر امین‌پور - موسوی گرماردی - سیدمهدی شجاعی - علی مؤذنی

گزینه ۱

۳۰

انسانی ۱۴۰۰ - آرایه‌های ادبی

نقد فخری

با تضاد و لف و نشر شروع کن.

بررسی گزینه‌ها: گزینه (۱): مجاز ← زلف (کل وجود) / تضاد ← بندیم و بگسیخته بودیم

گزینه (۲): لف و نشر ← لف‌ها: زلف و رخ - نشرها: سایه و روشن / مجاز ← چمن (باغ و گلستان) / گزینه (۳): استعاره ← شمع سیه‌روز (تشخیص و استعاره مکنیه) / ایهام ← دور از لب شیرین تو (۱) - در فراق تو (۲) - از لب شیرین تو دور

باد / گزینه (۴): استعاره مصرحه ← (ندارد) / استعاره مکنیه ← خنده مهتاب (تشخیص و استعاره مکنیه) و آب رخ شبنم و گل (تشخیص و استعاره مکنیه)

تشبیه سازی

آرایه‌های مقابل کدام بیت نادرست است؟

(۱) دلی سربلندوسری سربه‌زیر

از این دست عمری به سر برده‌ایم
(جناس - حس آمیزی)

(۲) روزگاری شد و کس مرد دره عشق ندید

حالی چشم جهانی نگران من و توست
(مجاز - ایهام)

(۳) عیش دل شکسته عزا می کنی چرا

عیدم تویی که من به تو قربان نیامدی
(ایهام تناسب - تضاد)

(۴) این جزرومد چیست که تاماه می رود؟

دریای درد کیست که تا چاه می رود؟
(تلمیح - تشبیه)

پاسخ

در گزینه (۱)، حس آمیزی وجود ندارد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲): مجاز: جهان (مردم) / ایهام: نگران (۱ - نگاه‌کننده ۲ - مضطرب)

گزینه (۳): ایهام تناسب: قربان (۱ - قربانی ۲ - نام عید که با عید تناسب دارد) /

تضاد: عیش و عزا

گزینه (۴): تلمیح: اشاره به گریستن حضرت علی در چاه / تشبیه: دریای درد

(اضافه تشبیهی)

گزینه ۱

۳۱

انسانی ۱۴۰۰ - آرایه‌های ادبی

استعاره سؤال: می تراود مهتاب و شکستن خواب هر دو استعاره مکنیه است.

بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه (۱): کام حرص (اضافه استعاری و استعاره مکنیه)

گزینه (۲): باغ سلام می کند و سرو قیام می کند و سبزه پیاده می رود و غنچه

سوار می رسد (هر چهار تا تشخیص و استعاره مکنیه) / گزینه (۳): ترشروی گردون

(اضافه استعاری و استعاره مکنیه) - خنده برق (اضافه استعاری و استعاره مکنیه)

اما در بیت گزینه (۴)، «لعل» استعاره مصرحه از لب معشوق است و استعاره

مکنیه ندارد!

تکته استعاره

اگر در تشبیه یکی از ارکان اصلی (مشبه - مشبه‌به) را بیاوریم و دیگری را نیاوریم، استعاره ایجاد می‌شود. استعاره، به کار بردن کلمه‌ای است به جای کلمه دیگر به دلیل شباهت آن‌ها!

در استعاره در حقیقت از شباهت بین دو چیز، به مرحله یکی شدن دو چیز می‌رویم.

انواع استعاره: ۱ - مشبه‌به به جای مشبه بیاید. (مصرحه) (این نوع استعاره در

حقیقت نوعی مجاز است!!) ۲ - مشبه به جای مشبه‌به بیاید. (مکنیه)

هرگاه کلمه‌ای به جای کلمه دیگر بیاید و رابطه آن دو شباهت باشد، استعاره

(مصرحه) ایجاد می‌شود. دقت کنید هر استعاره از این نوع (مصرحه) در حقیقت

زیرمجموعه آرایه مجاز است، چراکه در تعریف مجاز داشتیم کلمه به معنی اصل

خود به کار نرود و معنی دیگری بدهد.

۳۲

انسانی ۱۴۰۰ - آرایه‌های ادبی

نقد فخری

برای تشبیه، حواست به اضافه تشبیهی باشه.

تشبیه ← کوه جنون (اضافه تشبیهی)

استعاره ← خنده بهار (اضافه استعاری)

ایهام تناسب ← شیرین (۱) - خوش (۲) - نام معشوقه که با فرهاد تناسب دارد)

حس آمیزی ← خنده شیرین

تکنیک «خوب - بد - زشت» به ما می‌گوید که در این تست باید از آرایه

حس آمیزی شروع می‌کردیم!

تشبیه سازی

ترتیب آرایه‌های «مجاز، لف و نشر، جناس، ایهام و پارادوکس» در ابیات زیر، کدام است؟
 (الف) حاصلی در عشق ممکن نیست جز بی حاصلی
 چون توان کردن چوماران نیست زین به، حاصلی
 (ب) چهره زرد من و روی خود از طره بیوش
 که زر و سیم ز طزار باید پوشید
 (ج) ای لب لعلت ز آب زندگانی برده آب
 ماز چشم می پرست مست و چشمت مست خواب
 (د) ور مجلس ما ز آتش عشقت نشود گرم
 از سوز دل و ساز غم ما چه برآید
 (ه) چه سود نرگس سرمست رانصیحت بلبل
 که هیچ فایده نبود اگر هزار بگوید

(۱) الف، د، ب، ه، ج
 (۲) ج، د، ب، الف، ه
 (۳) د، ب، ج، ه، الف

پالاسی

مجاز: بیت (د) ← مجلس (افراد مجلس)
 لف و نشر: بیت (ب) ← لف‌ها: ۱- چهره زرد من ۲- روی خود - نشرها:
 ۱- زر ۲- سیم (لف و نشر مرتب)
 جناس: بیت (ج) ← آب، آب (آبرو) ← جناس تام
 ایهام: بیت (ه) ← هزار (۱- بلبل ۲- ۱۰۰۰)
 پارادوکس: بیت (الف) ← بی حاصلی، حاصل است.

گزینه ۳

انسانی ۱۴۰۰ - قافیه

۳۷

نطختری

حواست باشه کلمات ردیف باید هم معنی باشند.
 بیت (الف): گویم (بگویم) و گویم (گوی و توپ چوگان) ← پس هم معنی نیستند و ردیف نداریم.
 بیت (ب): به من ← ردیف است.
 بیت (ج): بری (جدا و بیزار و تهی) و بری (بری) ← پس هم معنی نیستند و ردیف نداریم.
 بیت (د): نیست (وجود ندارد) و نیست (فعل اسنادی) ← پس هم معنی نیستند و ردیف نداریم.
 بیت (ه): تو باشد ← ردیف است.
 پس ابیات (الف)، (ج) و (د) ردیف ندارند!

انسانی ۱۴۰۰ - قافیه

۳۸

نطختری

تبصره (۱) مربوط به حروف الحاقیه.

ردیف	واژه‌های قافیه	حروف الحاقی	حروف اصلی	قاعده
گزینه (۱)	نمی‌رود - زبانم - جانم	م -	ان	دو
گزینه (۲)	بوسه - شکر - هر	-	ر -	دو
گزینه (۳)	- زیبایی - بگشایی	یی	ا	یک
گزینه (۴)	میرمت - پا - رعنا	-	ا	یک

علت انتخاب گزینه (۳) نسبت به گزینه (۴) این است که در سؤال از تبصره قافیه نام برده شد، که همان وجود حروف الحاقی است که در گزینه (۳) وجود دارد اما در گزینه (۴) الحاقی نداریم.

۳۳

انسانی ۱۴۰۰ - آرایه‌های ادبی

بیت (الف): روی از نقاب بنمای - آب از سر گذشت بیت (ب): آب دادن
 بیت (ج): - بیت (د): درفشان - داغ بر جان داشتن
 پس در سه بیت از چهار بیت سؤال وجه شبه داریم.

تشبیه سازی

در کدام گزینه، به ترتیب، وجه شبه‌های موجود در بیت زیر، «تماماً» درست آمده است؟
 «تورا که موی میان، هم وجود وهم عدم است
 دوزلف، افعی ضحاک و چهره، جام جم است»
 (۱) سیاهی، پیچیدگی، روشنی (۲) باریکی، پیچیدگی، روشنی
 (۳) بلندی، پیچیدگی، شگفت‌انگیزی (۴) سیاهی، انبوه بودن، شگفت‌انگیزی

پالاسی

تشبیه اول: موی میان تو، هم وجود وهم عدم است ← وجه شبه: بسیار باریک بودن
 تشبیه دوم: دو زلف مثل افعی است ← وجه شبه: پیچیدگی
 تشبیه سوم: چهره تو مثل جام جم است ← وجه شبه: روشنی

گزینه ۲

۳۴

انسانی ۱۴۰۰ - آرایه‌های ادبی

با موازنه و جناس و تشخیص شروع کن.

بیت (الف): مجاز ← جام (شراب) / تشخیص ← جام، جگر تشنه باشد
 بیت (د): جناس ← در و سر / کنایه ← ترک سر کردن (کشته شدن)
 توضیح سایر ابیات: بیت (ب): لف و نشر ← (ندارد) / موازنه ← (ندارد)
 بیت (ج): موازنه ← کلمات دو مصراع نظیر به نظیر هماهنگ‌اند (۱- عشق و شمع ۲- را و را ۳- در و در ۴- پرده و جامعه و ...) / تشخیص ← ندارد

۳۵

انسانی ۱۴۰۰ - آرایه‌های ادبی

مشبه	مشبه به	وجه شبه	ادات تشبیه
۱- آب چشم من ۲- کام روانم	۱- دانه نار ۲- ناردان	-	۱- چون ۲- -
مرغان چمن	من	عاشق و مست	چو
او (خورشید)	بندگان	بوسه بر جناب بدهد	همچو
آن	سرو و صنوبر	قبا یکی است	همچو

۳۶

انسانی ۱۴۰۰ - آرایه‌های ادبی

با جناس و لف و نشر شروع کن

کنایه: بیت (د) ← سیه‌روزی (بدبختی) / تیرگی کوکب (بدبختی)
 جناس: بیت (الف) ← جفا و وفا
 ایهام تناسب: بیت (ب) ← مات (۱- مبهوت و متحیر ۲- اصطلاح شطرنج که در این معنی با شاه تناسب دارد).
 استعاره: بیت (ه) ← زلف سرکش (تشخیص و استعاره مکنیه) / سر بر زانو نهادن بنفشه (تشخیص استعاره مکنیه)
 لف و نشر: بیت (ج) ← لف‌ها: مژه و ابرو - نشرها: تیر و کمان

تشبیه سازی

در کدام بیت، حروف قافیه، طبق قاعده «۲» (مصوت + دو صامت) آمده است؟

- (۱) چون ندارم من قبول و رشد غیب خلق را رد می کنم از خود به عیب
- (۲) جان نیاید در نشاط آلا که بر بوی حبیب تا گل رنگین نیاید خوش نالند عندلیب
- (۳) هر آن حدیث که از عشق می کنند روایت خلاصه سخن است آن وما بقی است حکایت
- (۴) من خاک پای آن کسَم کاو خون ساغر می خورد تا راز دل ساغر چرا هر دم به لب می آورد

پاسخ

- کلمات قافیه گزینۀ (۱): غیب - عیب ← حروف اصلی: ی، ی، ب (مصوت + صامت)
- کلمات قافیه گزینۀ (۲): حبیب - عندلیب ← حروف اصلی: پ، پ (مصوت + صامت)
- کلمات قافیه گزینۀ (۳): روایت - حکایت ← حروف اصلی: ت، ت (مصوت + صامت)
- کلمات قافیه گزینۀ (۴): می خورد - می آورد ← حروف اصلی: ر، ر یا - ر (مصوت + صامت) (به دلیل وجود الحاقی د، تفاوت مصوت کوتاه در حروف اصلی قافیه اشکال ندارد.)

گزینه ۱

انسانی ۱۴۰۰ - عروض ۴ ۳۹

مصراع سؤال:

گر	خو	ن	من	ز	شپ	ش	ب	ری	زد	ب	جا	م	او
-	-	U	-	U	U	-	U	-	-	U	-	U	-
مستفعلن				مفاعِلن				مستفعلن					فعل

گزینه (۱)

کا	ر	ف	رو	بس	ت	ام	هیچ	گ	شا	پش	ن	دید
-	U	U	-	-	U	-	-	U	U	-	U	-
مفتعلن				فعلن			مفتعلن					فعلن

گزینه (۲)

هیچ	مُر	غ	د	لی	یز	حل	ق	ی	زل	ف	ت	ن	جست
-	U	-	U	-	-	U	-	U	U	U	-	U	-
فعلن			فعلن			فعلن			فعلن				فعلن

در رکن اول به جای فعلن، فاعلاتن آمده است.

گزینه (۳)

ز	ش	م	عا	ر	ض	او	لا	ل	بست	بر	ر	خ	ماه
-	U	-	U	-	-	U	U	-	U	-	U	U	-
مفاعِلن				فعلن			فعلن		مفاعِلن			فعلن	

گزینه (۴)

آ	گا	هی	یش	ز	را	خ	ت	عُش	شاق	خَس	ت	نیست
-	-	U	-	U	U	-	U	-	U	-	U	-
مستفعلن				مفاعِلن				مستفعلن				فعل

وزن صورت سؤال و گزینه (۴) یکی است ← مستفعلن مفاعِلن مستفعلن فعل (البته می توان این طور هم تقطیع کرد: مفعول فاعلاتن مفاعِلن فاعِلن)

انسانی ۱۴۰۰ - عروض

۴۰

نقطه نظر اول با خواندن ابیات حذف همزه رو چک کن.

گزینه (۱)

گ	ره	ب	با	د	م	زن	گر	چ	بر	م	را	د	ر	ود
-	U	-	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-	U	-
ک	این	سُ	خَن	ب	م	ث	با	د	با	سُ	لید	ما	نست	
-	U	-	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-	UU	
مفاعِلن				فعلن			فعلن				مفاعِلن		فعلن	

اختیار زبانی: ندارد

اختیار وزنی: ۱ - ابدال (در رکن آخر مصراع دوم) ۲ - بلند بودن هجای پایان مصراع دوم (نست)

توضیح سایر ابیات: بدون تقطیع هم می توان به این سؤال پاسخ داد چرا که اختیار زبانی حذف همزه در ابیات (۲)، (۳) و (۴) با خواندن بیت مشهود است (حافظ ار ← حافظر / درویشان است ← درویشانست / کن آن ← کنان / زنه از آن ← زنه ازان) و نیز اختیار بلند بودن هجای پایان مصراع در هر سه بیت وجود دارد (نست / رفت / ریب / رفت)

نکته

آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن: شاعر می تواند فقط در رکن اول مصراع به جای فعلاتن (U-U-)، فاعلاتن (-U-) بیاورد. البته عکس آن درست نیست؛ یعنی نمی توان به جای فاعلاتن از فعلاتن استفاده کرد.

انسانی ۱۴۰۰ - عروض

۴۱

هر	ک	در	سا	ی	ی	ت	با	شد	نیست
-	-	U	-	-	U	U	-	UU	-
رو	ز	او	را	ب	آف	تا	ب	ن	یاز
-	U	-	U	-	U	-	U	U	-
فعلن			فعلن			مفاعِلن			فعلن

ابدال ← رکن آخر مصراع اول (شد)

حذف همزه ← (ندارد)

بلند بودن هجای پایان مصراع ← هجای پایانی هر دو مصراع کشیده است (نیست - یاز) که بلند در نظر می گیریم.

بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه ← هجای ۶ مصراع اول

البته این تست را بدون تقطیع هم می توان پاسخ داد. اگر بیت را صحیح بخوانید، متوجه می شوید که حذف همزه ها اتفاق نیفتاده است.

۴ ۷۹

انسانی ۱۴۰۰ - فصل ۷ - درماندگی آموخته شده

نظریه

مسیر اصلی این روایت، تکرار روش‌های مختلف و شکست بیابای است و این باور که هیچ کاری در رسیدن فرد به هدف مؤثر نیست. این موضوع، تعریف یک مفهوم است.

وقتی باور کنیم که ناتوانیم و کنترلی بر محیط خود نداریم و برای تغییر شرایط نمی‌توانیم کاری انجام دهیم، دچار درماندگی آموخته شده هستیم.

نقشه

نتیجه درماندگی آموخته شده، از بین رفتن انگیزه تلاش و عمل است.

۲ ۸۰

انسانی ۱۴۰۰ - فصل ۸ - فشارهای روانی

نظریه

در این سؤال، مثالی مطرح شده و لازمه روش مقابله با فشار روانی رو از بین گزینه‌ها انتخاب کنیم تا دانش آموز بتونه با شرایط آزمون کنار بیاد و نتیجه مطلوب رو در اون شرایط بگیره.

شناسایی روش‌های کنترل استرس در آزمون و به‌کارگیری آن‌ها در آزمون‌های آزمایشی به‌عنوان مقابله سازگارانه است. مقابله‌هایی که به حل مسئله و برطرف کردن عامل فشارآور و به حداقل رساندن یا تحمل فشار روانی کمک می‌کنند، مقابله سازگارانه هستند.

آزمون ۳

انسانی ۱۴۰۰

دفترچه ۲

زبان عربی

۳ ۸۱

انسانی ۱۴۰۰ - ترجمه

نظریه

سعی کنید آیه‌های کتاب را با دقت بیشتری بخوانید یا تا حدی حفظ کنید، چون معمولاً در کنکور یک یا چند سؤال از آیات می‌آید.

هذه: این (رد گزینه (۱) / ائتکم: امت شماسست (رد گزینه‌های (۱) و (۲) / ربکم: پروردگارتان (رد گزینه‌های (۲) و (۴))

نقشه

به آوردن قیده‌های تأکیدی که معادلی در عبارت عربی ندارند توجه کنید. مثلاً در گزینه (۴)، «فقط» معادلی در عبارت عربی ندارد، پس به راحتی این گزینه حذف می‌شود.

۳ ۸۲

انسانی ۱۴۰۰ - ترجمه

نظریه

در تست‌هایی که ترکیب‌های وصفی یا اضافی می‌بینید، ابتدا در ذهن خود آن‌ها را بررسی و ترجمه کنید، سپس به سراغ گزینه‌ها بروید.

نری: می‌بینم (رد گزینه‌های (۱) و (۴) / الكثير من البط: بسیاری از اردک‌ها (رد گزینه‌های (۲) و (۴) / الماء البارد (ترکیب وصفی است): آب سرد (رد گزینه‌های (۲) و (۴) / في الشتاء: در زمستان (رد گزینه‌های (۱) و (۲))

نقشه

ترجمه قید تأکید «إن» ضروری نیست و رد گزینه به حساب نمی‌آید.

۴ ۸۳

انسانی ۱۴۰۰ - ترجمه

نظریه

بچه‌ها یکی از مهم‌ترین موارد برای حل تست ترجمه، توجه به معلوم یا مجهول بودن فعل جمله است. دقت کنید که:

- مجهول: ماضی: بر وزن «فعل» ← شرب
- مجهول: مضارع: بر وزن «یُفعل» ← یکتب

ما من شجرة: هیچ درختی نیست (رد گزینه‌های (۱) و (۲) / تُغرس: کاشته شود (رد گزینه (۳) / لها فائدة للناس: برای مردم فایده‌ای داشته باشد (رد سایر گزینه‌ها) / إذن: بنابراین، پس (رد گزینه (۱) / تُثمر: میوه می‌دهند، بهره می‌دهند (رد گزینه‌های (۱) و (۳))

نقشه

علاوه بر «لای نفی جنس» که معنای «هیچ ... نیست» می‌دهد، ترکیب زیر نیز چنین است: ما من + اسم نکره + ...

۲ ۸۴

انسانی ۱۴۰۰ - ترجمه

نظریه

در تست‌هایی که اسم فاعل و مفعول می‌آید، باید به صورت اسم ترجمه شوند نه فعل. همچنین فعل جمله نباید به صورت مصدر یا اسم فاعل و ... ترجمه شود: مُهَدِّد: تهدیدکننده (اسم فاعل)

ما أسرع: چقدر سریع است (رد سایر گزینه‌ها) / تخریب بیئتنا: خراب کردن محیط زیست ما (رد گزینه‌های (۱) و (۳) / إن لم يتحقق: اگر محقق نشود (رد گزینه (۴) / مهَّدد للبشرية: تهدیدکننده بشریت (رد گزینه‌های (۱) و (۴))

نقشه

اسلوب «ما أفعل ...» به صورت «چه ... است، چقدر ... است» ترجمه می‌شود و به معنای تعجب دلالت دارد که ممکن است با «ما نافية + أفعل» (فعل ماضی باب إفعال) اشتباه گرفته شود. مطمئن‌ترین راه تشخیص آن، توجه به ترجمه کل جمله است: الف) ما أسرع إثمار الأشجار: میوه دادن درختان چه شتابان است. ب) ما أسرع الولد إليه: پسر به سوی او شتاب نکرد.

۴ ۸۵

انسانی ۱۴۰۰ - ترجمه

نظریه

رفقا! هر گاه در تستی، یک مصدر از جنس فعل جمله دیدید فوراً خودتان را برای ترجمه مفعول مطلق آماده کنید. به این صورت:

- مفعول مطلق: تأکید: پس از آن چیزی نمی‌آید و معنای «بی‌شک، بی‌گمان، یقیناً و ...» می‌دهد.
- نوعی: پس از آن صفت یا مضاف الیه می‌آید: عَلِمْتُكَ تعليمًا
- جیداً: تو را به خوبی آموزش داد.
- صفت: نحارب في الحرب محاربة الأقباء: مانند قدرتمندان در جنگ می‌جنگیم. مضاف الیه

كان ... يراقب ... مراقبةً: بی‌گمان مراقبت می‌کرد (رد سایر گزینه‌ها) - كانت تتغذى: تغذیه می‌کردند (رد سایر گزینه‌ها) - هذه سنة الطبيعة: این سنت طبیعت است (رد گزینه‌های (۱) و (۲))

تشبیه سازی

«هذا المعلم قد قام بتشكيل فريقين يجتهد لاعبوهما فرحين سنة أيام من الأسبوع اجتهاداً! این معلم .....»
 ۱) با خوشحالی به تشکیل دو گروهی اقدام نموده که بازیکنان آن‌ها شش روز از هفته را بسیار تلاش می‌کنند!
 ۲) با شادی به شکل دادن دو گروه که بازیکنان آن‌ها شش روز هفته را به سختی تلاش می‌کنند. اقدام می‌نماید!
 ۳) اقدام به تشکیل دو تیم کرده است که بدون شک بازیکنانش در شش روز از هفته با خوشحالی تلاش می‌کنند!
 ۴) اقدام به شکل دادن تیم‌هایی کرده که بازیکنانشان با شادی، شش روز هفته را تلاش فراوان می‌نمایند!

پاسخ

قد قام: اقدام به تشکیل کرده است (رد گزینه (۲) / «فرحين» حال برای بازیکنان است نه معلم (رد گزینه‌های (۱) و (۲) / يجتهد ... اجتهاداً: بدون شک تلاش می‌کنند (رد سایر گزینه‌ها) / من: از (رد گزینه‌های (۲) و (۴))

گزینه ۳

تجربیه ۹۹

انسانی ۱۴۰۰ - مفهوم

۸۹ - ۲

نقطه‌نویس

اگر بخواهم صادقانه بگویم، این است که تقریباً تکنیک و میانبر خاصی برای حل تست مفهوم وجود ندارد و برای پاسخگویی به این سؤال، تا حدی شانس دخیل است که آیا عبارت عربی و یا مفهوم بیت‌ها را متوجه می‌شوید یا خیر. اما پیشنهاد من توجه به کلیدواژه‌ها و خوانش با دقت و با حوصله گزینه‌ها است.

ترجمه آیه صورت سؤال: «قطعاً نفس، بسیار امرکننده به بدی است.» دقیقاً همین مفهوم در بیت‌های گزینه‌های (۱)، (۳) و (۴) آمده است، اما بیت گزینه (۲) به مفهوم همراهی «علم و عمل» اشاره دارد.

انسانی ۱۴۰۰ - اعراب و تحلیل صرفی

۹۰ - ۱

نقطه‌نویس

یکی از سؤالات چالشی برای داوطلبان کنکور «الإعراب و التحليل الصرفي» است. چون مخلوط قواعدی هست که تا الان یاد گرفتید و اگر مباحث پایه‌ها را کامل یاد نگیرید، احتمالش خیلی زیاد است که از پس این سؤال بر نیایید. مهم‌ترین راه پاسخ‌گویی به این سؤالات اعتماد کردن به دانسته‌های خود و بررسی گزینه‌ها است. هر ویژگی را در گزینه‌ها دیدید. فوراً در آن کلمه، ویژگی‌های اسم یا فعل، را جست‌وجو کنید تا ببینید می‌تواند درست باشد یا خیر. بررسی نادرستی گزینه (۱): در این گزینه «علی التاس» را خبر برای «إن» گرفته، در حالی که «ذو» خبر آن است.

«خبر» حروف مشبّهة بالفعل الزاماً آن کلمه‌ای نیست که بعد از حرف مشبّهة می‌آید بلکه آن است که از نظر معنایی، خبری از آن اسم بدهد. پس حتماً ترجمه کردن در این موارد به کمک شما می‌آید.

انسانی ۱۴۰۰ - اعراب و تحلیل صرفی

۹۱ - ۳

بررسی نادرستی گزینه (۳): «السّاتم» اسم فاعل از ثلاثی مجرد است که ریشه آن «ش ت م» می‌باشد. ضمن اینکه معرب است.

اسم‌های مبنی، آن‌ها هستند که حرکت آخرشان تغییر نمی‌کند که سه مورد از آن‌ها را در سال دهم یاد گرفتید.

- معرب: حرکت آخرش با توجه به نقش آن در جمله تغییر می‌کند:
- اسم: رجلٌ، رجلاً، رجل
- مبنی حرکت آخرش تغییر می‌کند:
- اسم اشاره: هذا - هذه - ذلك و ...
  - اسم‌های پرسشی: کیف، متی، لماذا و ...
  - ضمایر: هو، هما، ک، کما و ...

انسانی ۱۴۰۰ - اعراب و تحلیل صرفی

۹۲ - ۴

بررسی نادرستی گزینه (۴): «المؤدّب» اسم مفعول از مضارع باب تفعیل است. يُفَعَّل ← يُؤدّب ← مؤدّب

اسم فاعل و مفعول در ثلاثی مجرد بر همان وزن «فاعل» و «مفعول» می‌آید، اما در ثلاثی مزید از مضارع ۸ بابی که یاد گرفتید، ساخته می‌شود. حتماً صرف کردن باب‌ها و وزن‌شان را به خاطر بسپارید.

انسانی ۱۴۰۰ - ترجمه

۸۶ - ۳

نقطه‌نویس

بچه‌ها! همانطور که گفته شد، برای حل تست «عین الخطأ» با فعل گزینه‌ها شروع کنید سپس اجزای جمله و به محض اینکه به اولین خطا رسیدید، بقیه گزینه‌ها را رها کنید.

در این گزینه «کلّنا: همه ما» به درستی ترجمه نشده است. همچنین «لدینا: داریم» در ترجمه نیامده. ضمن اینکه «هرگز» معادلی در عبارت عربی ندارد. ترجمه درست: «همه ما به آنچه داریم خوشحال هستیم. برای همین، به تغییر فکر نمی‌کنیم.»

انسانی ۱۴۰۰ - ترجمه

۸۷ - ۱

نقطه‌نویس

برای پاسخ دادن به تست‌های چهار عبارت «عین الصّحیح» همان فرمولی را بروید که در تست‌های تک عبارت از آن استفاده می‌کنید: کدام فرمول؟! این که اول از همه سراغ فعل بروید و زمان آن را بررسی کنید. دوم به مفرد و جمع بودن و ضمیر توجه کنید و سوم حتماً به ترتیب و چینش عبارت‌های عربی توجه ویژه کنید که در ترجمه رعایت شده باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه (۲): «يزداد استهلاك...» به صورت «مصرف... افزایش می‌یابد (زیاد می‌شود)» ترجمه می‌شود. «العطلات الأسبوعية» ترکیب وصفی است به معنای «تعطیلات هفتگی» که به اشتباه ترجمه شده: «به دلیل رفتن خانواده‌ها برای گذراندن تعطیلات هفتگی، مصرف بنزین افزایش می‌یابد.» گزینه (۳): «تنتج: تولید می‌شود» به اشتباه به صورت معلوم ترجمه شده: «بعضی نورها از تبدیل انرژی شیمیایی به انرژی نوری تولید می‌شوند.» ضمن این‌که دو حرف جر «من: از /إلی: به» در ترجمه نیامده است. گزینه (۴): «أمواجاً صوتية» ترکیب وصفی نکره است که به اشتباه معرفه ترجمه شده. همچنین «التعرّف: شناختن» مصدر باب تفعّل است نه فعل مضارع: «دلفین‌ها، موج‌هایی صوتی را برای شناختن محل اجسام به کار می‌برند.»

اولاً به ترجمه فعل‌های معلوم و مجهول یا لازم و متعدی حتماً دقت کنید. ثانیاً، یکی دیگر از دلایل رد گزینه، توجه به معرفه و نکره بودن است.

انسانی ۱۴۰۰ - تعریب

۸۸ - ۱

نقطه‌نویس

برای حل تست «تعریب» مانند تست‌های ترجمه، اول از همه به فعل جمله و ساختار آن و پس از آن به سایر اجزای جمله توجه کنید، اما نکات مهم برای حل تست‌های تعریب این است که قواعد همنشینی کلمات در زبان عربی که از متوسطه اول تا الان آن‌ها را یاد گرفتید تأثیر به‌سزایی در حل این تیپ تست دارد: از جمله ترکیب وصفی و اضافی، چگونگی آمدن فعل اول جمله، معرفه و نکره و ...

استخراج کردند: استخراج (رد گزینه‌های (۳) و (۴)) - چاه روستا: بئر القرية (رد گزینه‌های (۳) و (۴)) / آبی: ماء (رد گزینه (۴)) / «هؤلاء» در گزینه‌های (۲) و (۴) اضافی است و معادلی در عبارت عربی ندارد.

یادآوری: فعل در زبان عربی در ابتدای جمله همیشه به صورت مفرد می‌آید هر چند فاعل آن جمع باشد: يستمع التلاميذ ابتدای جمله التلاميذ يستمعون (چون ابتدای جمله نیست باید جمع بیاید).

نقطه فکری

یکی از مباحثی که در این تیپ سؤال بسیار مهم است، حرکت گذاری اسم فاعل و مفعول است، پس به روش ساخت آن دقت کنید.

اسم فاعل ثلاثی مجزّد: بر وزن «فاعل»: کاتب

ثلاثی مزید: «مُـیـ» مُتَقَدِّم

اسم مفعول ثلاثی مجزّد: بر وزن «مفعول»: مفتوح

ثلاثی مزید: «مُـسـ» مُکْتَسَب

در این گزینه دو کلمه، اشتباه حرکت گذاری شده اند: (۱) سَلَاخٌ ← سِلَاخٌ (۲) مُطَهَّرٌ ← مُطَهَّرًا. دقت کنید که این کلمه اسم فاعل از ثلاثی مزید است، بنابراین باید عین الفعل آن بگیرد.

تشبیه سازی

عین الخطأ في ضبط حركات الكلمات:

(۱) لَمَّا رَجَعَ النَّاسُ شَاهِدُوا أَصْنَامَهُمْ مُكْسَّرَةً!

(۲) الْكَأْسُ رُجَاجَةٌ يُشْرَبُ فِيهَا الْمَاءُ أَوْ الشَّاي أَوْ الْقَهْوَةُ!

(۳) إِزْدَادَتْ هَذِهِ الْخُرَافَاتُ فِي أَدْيَانِ النَّاسِ عَلَى مَرِّ الْعُصُورِ!

(۴) قَرَّرَ أَرْبَعَةُ طُلَّابٍ أَنْ يَغَيَّبُوا عَنِ الْإِمْتِحَانِ فَاتَّضَلُّوا بِالْأَسَاتِذِ!

پاسخ

شاهدوا ← شاهدوا (ماضی باب مفاعلة است.) / مُكْسَّرَةً ← مُكْسَّرَةٌ (اسم مفعول از ثلاثی مزید باب تفعیل است.)

نقطه فکری

عزیزان دل! هرگاه در گزینه ای از شما نوع «لام» را خواستند فوراً سه مورد را به یاد آورید:

ناصبه: به معنای «تا، تا این که»: قلت لیفهم

انواع لام جازمه: به معنای باید: لیعبدوا الله

حرف جر: به معنای «برای»: للتعرف

بررسی گزینه ها: گزینه (۱): حرف ل از نوع امر (جازمه) است: ... باید به عمق آن توجه کنیم. گزینه (۲): حرف ل از نوع ناصبه است: پدرم با ما سخن گفت تا توجه کنیم ... گزینه (۳): مانند گزینه (۱): باید توجه کنیم ... گزینه (۴): مانند گزینه (۱): باید توجه کنیم ...

تذکره

اگر در گزینه ای قبل از فعل مضارع «فـ...» بیاید، حتماً ل امر (جازمه) داریم.

نقطه فکری

بچه ها! بهترین راه تشخیص «ما» شرطیه این است که برای خودتان یک جایی انواع ما را بنویسید و به خودتان یادآور شوید. هر چند که دانستن ترجمه و ساختار جمله نیز کمک شایانی به حل تست می کند:

انواع ما	ترجمه	جایگاه	ویژگی
شرطیه	هر چند - هر چه - چیزی که	آغاز جمله	جزم فعل شرط و جواب
موصوله	چیزی که - چیزهایی که	معمولاً وسط جمله	به ظاهر فعل کاری ندارد بر سر اسم هم می آید
استفهامیه	چه چیزی - چه چیزهایی	آغاز جمله	به ظاهر فعل کاری ندارد بر سر اسم هم می آید
نافیه	—	جایگاه خاصی	منفی کردن ماضی، مضارع و جمله اسمیه

بررسی گزینه ها: گزینه (۱): ما: شرطیه + تنتخب: فعل شرط + (ف) هی مفیده: جواب شرط. ترجمه: هر چه از این کتاب ها انتخاب کنی، آن ها برای تو سودمند است. گزینه (۲): «ما» حرف نفی ماضی است. ترجمه: پدران و مادران را خشنود نکرد، مگر خوشبختی فرزندانشان گزینه (۳): گفتیم که اسلوب «ما من ...» معنای «هیچ ... نیست» می دهد. ترجمه: هیچ دانشمندی نیست که ... گزینه (۴): «ما» کلمه پرسشی است. ترجمه: کار دانش آموزی که بعد از اعلام نتایج امتحانات درس نمی خواند، چیست؟

تشبیه سازی

عین «ما» شرطیه:

(۱) ما فعلتُ هذا لك حتى أتوقَّع أجزها!

(۲) ما تقول عنه في هذا الأمر غير صحيح!

(۳) ما تزرع في الدنيا حتى ترى نتيجته في الآخرة!

(۴) ما تطلب من الخير فإتَّك ترى نتيجته!

پاسخ

بررسی گزینه ها: گزینه (۱): ما نافیه است: این را برای انجام ندادم تا مردش را از تو توقع داشته باشم. گزینه (۲): ما به معنای آنچه است. ضمناً دقت کنید که در ادامه جمله نه فعلی آمده که بخواهد جواب شرط شود و نه جمله اسمیه ای که بر سر آن ف آمده باشد: آنچه درباره آن در این کار می گویی نادرست است. گزینه (۳): ما پرسشی است: چه چیزی در این دنیا می کاری تا نتیجه آن را در آخرت ببینی. گزینه (۴): ما شرطیه است. ما: هر چه (ادات) + تطلب: بخواهی (فعل شرط) + (ف) إتَّك تری ... قطعاً نتیجه آن را می بینی (جواب شرط از نوع جمله اسمیه).

نقطه فکری

دوستان گلم! بیایید قواعد اعداد را مرور کنیم:

- الف) ۱ و ۲ ← معدود + عدد (موصوف + مفرد: صفت): کتاب واحد / بنتان إثنان
- ب) ۳ تا ۱۰ ← عدد + معدود جمع و مجرور: سبعة كتب
- انواع عدد مرکب: الف) ۱۱ و ۱۲ ← عدد + معدود: أحد عشر كتاباً
- ب) ۱۳ تا ۱۹ ← معدود مفرد: خمسة عشر معلماً
- معطوف: ۲۱ تا ۲۹ و ۹۱ تا ۹۹ ← معدود مفرد: ستة وخمسين كتاباً
- عقود: ۲۰، ۳۰ و ۹۰ ← معدود مفرد: ثمانين عاماً

در گزینه (۴)، از آن جایی که عدد مرکب آمده پس باید معدود آن مفرد باشد که به اشتباه جمع آمده است. اثنی عشر سنة بنابراین طبق توضیحات خط فکری، سایر عددها و معدودها درست آمده اند.

نقطه فکری

اگر از شما در تستی، اسم های مرفوع را خواستند، موارد زیر را در ذهن خود مرور کنید: فاعل - نائب فاعل - مبتدا - خبر - اسم افعال ناقصه - خبر حروف مشبیهة بالفعل و صفت اسم مرفوع.

بررسی گزینه ها: گزینه (۱): سه اسم مرفوع: (۱) الأولاد ← فاعل حافظ (۲) المؤدَّبون ← صفت الأولاد (۳) مقدَّس ← خبر حرف مشبیهة بالفعل گزینه (۲): چهار اسم مرفوع: (۱) مصابيح ← نائب فاعل تشاهد (۲) منورة ← صفت مصابيح (۳) ألوان ← مبتدا (۴) متعدِّدة ← خبر گزینه (۳): یک اسم مرفوع: أكبر ← خبر كاتَّ گزینه (۴): سه اسم مرفوع: (۱) هذه ← مبتدا (۲) صفات ← خبر (۳) المؤمنون ← فاعل يحب

تاریخ

انسانی ۱۴۰۰ - تاریخ ۱ - درس ۲ - گاهشماری

۱۰۱

نقطه‌نقشه

اگر یادت باشه توی کتاب جلوی واژه اندرگاه، واژه پنجه توی پراتنز نوشته شده! در گذشته، به پنج روز اندرگاه، پنجه دزدیده می‌گفتند.

در گاهشماری اوستایی که در دوره ساسانیان رایج شد، سال به ۱۲ ماه خورشیدی ۳۶۰ روزه تقسیم می‌شد. پس با این حساب، تعداد روزها در این گاهشماری ۳۶۰ شبانه‌روز است. اما سال خورشیدی باید ۳۶۵ و یک‌چهارم شبانه‌روز باشد. برای رفع این اختلاف، پنج روز اضافی به نام اندرگاه یا پنجه به آخر ماه دوازدهم می‌افزودند. بعد از هر ۱۲۰ سال نیز یک ماه به دوازده ماه سال اضافه می‌کردند. بررسی گزینه‌های نادرست: گزینه (۲): در گاهشماری خورشیدی - قمری بابلی‌ها، برای رفع اختلاف شبانه‌روز قمری و خورشیدی، هر سه سال، یک ماه به سال می‌افزودند. گزینه (۳): در گاهشماری اوستایی، با افزودن اندرگاه سال به ۳۶۵ شبانه‌روز می‌رسید اما هنوز یک چهارم شبانه‌روز با سال خورشیدی اختلاف داشت. یعنی هر ۴ سال یک شبانه‌روز و در هر ۱۲۰ سال ۳۰ شبانه‌روز از سال حقیقی عقب می‌افتاد. برای رفع این مشکل، بعد از هر ۱۲۰ سال، یک ماه به دوازده ماه سال اضافه می‌کردند. گزینه (۴): در گاهشماری مصری، برای محاسبه یک‌چهارم شبانه‌روز اضافی، هر چهار سال یک روز به سال می‌افزودند که به آن کبیسه می‌گفتند.

نقطه

یک سال خورشیدی برابر با ۳۶۵ و یک‌چهارم شبانه‌روز است.

نام گاهشماری	تعداد ماه	تعداد روز در هر ماه	تعداد شبانه‌روز در هر سال	روش حل مشکل اختلاف روزها
اوستایی	۱۲	۳۰	۳۶۰	افزودن ۵ روز اضافی به آخر ماه دوازدهم ← اندرگاه افزودن ۱ ماه به سال پس از هر ۱۲۰ سال
خورشیدی - قمری بابلی	۱۲	۶ ماه ۲۹ روز و ۶ ماه ۳۰ روز	۳۵۴	هر سه سال، یک ماه به سال می‌افزودند.
مصری	۱۲	۳۰	۳۶۰	افزودن ۵ روز اضافی به آخر ماه دوازدهم افزودن ۱ روز به سال پس از ۴ سال ← کبیسه

انسانی ۱۴۰۰ - تاریخ ۱ - درس ۸ - نخستین شهرهای فلات ایران

۱۰۲

نقطه‌نقشه

فکر می‌کنم اسم تپه سیلک کاشان رو زیاد شنیدیم! الان برای انتخاب بین گزینه‌های (۱) و (۳) باید بریم سراغ اطلاعات جغرافیایی. می‌دونیم که شهر شوش توی استان خوزستانه. الان می‌پرسی خب این چه ربطی به چغامیش داره؟ هیچی! ولی دوتاش آخرشون «شین» داره. پس یادت بمونه شوش و چغامیش توی خوزستانن.

نخستین شهرهای فلات ایران حدود ۵ هزار سال پیش به‌وجود آمده‌اند. شوش و چغامیش در خوزستان، شهداد و جیرفت در کرمان، شهر سوخته در سیستان و سیلک در کاشان قرار دارند.

۹۸ ۴

انسانی ۱۴۰۰ - حروف مشبیه بالفعل

صورت سؤال از ما گزینه‌ای را می‌خواهد که «خب» حروف مشبیه بالفعل است که در این گزینه «یکون» خبر «لیت» است. بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه (۱): لعل + العالم (اسم) + محبوب (خب) گزینه (۲): اِن + ها (اسم) + قریبه (خب) گزینه (۳): کَأَنَّ + هم (اسم) + جناح (خب)

نقطه

فعلی که بعد از اسم حروف مشبیه بالفعل می‌آید قرار نیست الزاماً خبر آن باشد، بلکه خبر (از نوع فعل) آن است که از نظر معنایی تکمیل‌کننده اسم و حرف مشبیه باشد.

۹۹ ۳

انسانی ۱۴۰۰ - اسلوب حصر

نقطه‌نقشه

برای حل این تیب سؤال بهترین و مطمئن‌ترین راه حل این است که آن کلمه‌ای را که بلافاصله بعد از اَلَا می‌آید به یک کلمه قبل از اَلَا ربط دهید به این معنا که اگر جزئی از آن بود، اسلوب استثناء است ولی اگر نبود، اسلوب حصر است ولی توجه داشته باشید که فعل قبل از اَلَا «فاعل و مفعول» خود را گرفته باشد. در گزینه (۳) «التَّلُوْثُ: آلودگی» که بعد از اَلَا آمده از نظر معنایی نمی‌تواند بخشی از «الأمطار: باران‌ها» که پیش از اَلَا آمده، باشد. بنابراین اسلوب حصر است. بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه (۱): أَحَدٌ ← مستثنی منه - الَّذِي ← مستثنی عنه گزینه (۲): غَدَاءٌ ← مستثنی منه - الفُئْرَانُ ← مستثنی عنه گزینه (۴): شَيْئاً ← مستثنی منه - الصَّعُوبَةُ ← مستثنی

۱۰۰ ۱

انسانی ۱۴۰۰ - منادا

نقطه‌نقشه

برای پیدا کردن منادا، فقط کافی است به فعل و ضمیر جمله دقت کنید: اگر از جنس مخاطب بود حتماً منادا داریم.

در گزینه (۱) با توجه به فعل امر «إجْعَلْ» و ضمیر «ك» درمی‌یابیم که ساختار جمله خطایی است، پس منادا وجود دارد: (ای) پسر در زندگی روزمره‌ات هدف مهمی را قرار بده. بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه (۲): با توجه به فعل «حافظوا»: نگهداری کردند (غایب) متوجه می‌شویم خبری از منادا نیست. گزینه (۳): فعل «يعين»: کمک می‌کند مفرد مذکر غایب است، بنابراین رِبْ مبتدا است نه منادا. گزینه (۴): آمدن ضمیر «هو» و «يجيب» برای غایب، به وضوح نشان می‌دهد که با جمله غایب مواجه هستیم نه خطایی و منادا.

نقطه

در اسلوب ندا، گاهی حرف «یا» ندا و ضمیر «ی» متکلم از منادا حذف می‌شود که در این حالت همان‌طور که گفته شد باید به ضمیر و فعل مخاطب توجه کنیم.

تشبیه‌سازی

عَتَيْنَ مَا لَيْسَ فِيهِ الْمَنَادَى:

- أُمٌّ مِنْ يَسْتَطِيعُ أَنْ يَحْتَبِيَ مِثْلَكَ دُونَ أَيِّ مَتَّةٍ!
- رَبِّ إِيَّيْ أَسْأَلُكَ أَنْ تَسْتَرْ عِبُوبِي كُلَّهَا عِنْدَ أَعْدَائِي!
- قَوْمٌ صَدِيقِي هُمُ الَّذِينَ يَسَاعِدُونَ بَعْضَهُمْ بَعْضًا فِي الشَّدَائِدِ!
- وَلَدٌ حَافِظٌ عَلَى نِظَافَةِ الطَّبِيعَةِ وَأَكَّدَ عَلَى ذَلِكَ عِنْدَ أَصْدِقَائِكَ!

پاسخ

در این گزینه خبری از ضمیر و فعل مخاطب نیست بنابراین منادا وجود ندارد: قوم دوستم همان کسانی‌اند که برخی از آنان برخی را در سختی‌ها کمک می‌کنند. بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه (۱): «مِثْلَكَ: مانند تو» ← به منادا دلالت دارد: ای مادرم چه کسی می‌تواند مرا مانند تو بدون منت دوست بدارد؟ گزینه (۲): «ك»: تو» و «تَسْتَرْ: پنهان می‌کنی» ← به منادا دلالت دارد: پروردگارا من از تو می‌خواهم همه عیب‌هایم را مقابل دشمنانم ببوشانی. گزینه (۴): دو فعل امر «حَافِظٌ: نگهداری کن» و «أَكَّدَ: تأکید کن» و ضمیر «ك» ← به منادا دلالت دارد: ای پسر از نظافت طبیعت نگهداری کن و نزد دوستانت بر آن تأکید کن.

گزینه ۳

نکته

به زمان وقایع پیدایش نخستین شهرها نیز دقت شود. ممکن است در سؤال دیگری زمان پیدایش آن‌ها یعنی پنج هزار سال پیش پرسیده شود.

تشیب سازی

نخستین شهرهای فلات ایران چه زمانی پدید آمدند و کدام شهر یکی از آن‌هاست؟
 (۱) ۵ هزار سال پیش - چغازنبیل (۲) ۳ هزار سال پیش - شهداد
 (۳) ۳ هزار سال پیش - چغامیش (۴) ۵ هزار سال پیش - جیرفت

پاسخ

حدود ۵ هزار سال پیش، نخستین شهرها در فلات ایران به وجود آمدند. شوش، چغامیش، شهداد، جیرفت، شهر سوخته و سیلک از جمله این شهرها هستند. چغازنبیل از شهرهای تمدن ایلام است که زمان پیدایش آن کمتر از ۳ هزار سال پیش است.

گزینه ۴

۱۰۳

نقطه‌ی

این سؤال حفظی است. اما با کمی تحلیل و تسلط اندکی به نقشه قلمرو هخامنشیان هم می‌توان به پاسخ رسید. ایجاد امنیت در راه‌های تجاری و سرکوب مدعی سلطنت و طبیعتاً در داخل مرزهای کشور انجام می‌شود. چرا که امنیت راه‌های تجاری بیرون از کشور بر عهده حکومت‌های همسایه است. مدعی سلطنتی هم اگر در نواحی دوردست باشد، خطر چندانی محسوب نمی‌شود. با مراجعه به نقشه قلمرو هخامنشیان می‌فهمیم شهرهای یونانی‌نشین آسیای صغیر هم در جنوب دریای سیاه قرار دارند.

داریوش یکم برای دفع حملات قبایل صحراگرد سکایی به مناطق دوردستی در شمال دریای سیاه و جنوب روسیه کنونی لشکرکشی کرد.

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه (۲): داریوش پس از فرونشاندن شورش‌های داخلی، آرامش و امنیت را در سرتاسر شاهنشاهی هخامنشی برقرار کرد. یعنی پس از به تخت نشستن و قبل از حمله به ساکها. گزینه (۳): داریوش با همراهی تعدادی از سران خاندان‌های بزرگ پارسی، گوتامه مغ و دیگر شورشیان بر تخت شاهی نشست.

گزینه (۴): فرونشاندن شورش دولت شهرهای آسیای صغیر در اواخر پادشاهی داریوش انجام شد. این دولت - شهرها در آسیای صغیر و سواحل شرقی دریای اژه یعنی جنوب دریای سیاه قرار داشتند.

نکته

نقشه قلمرو هخامنشیان

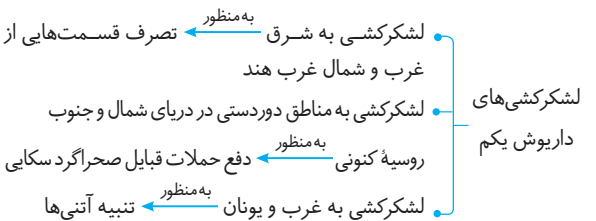
همان‌طور که می‌بینید، دولت - شهرهای یونانی آسیا در جنوب دریای سیاه قرار دارند.

تشیب سازی

نبرد ماراتن در پی کدام لشکرکشی داریوش اتفاق افتاد؟
 (۱) لشکرکشی به شرق و تصرف قسمت‌هایی از غرب و شمال غرب هند
 (۲) لشکرکشی به غرب و تصرف جزایر دریای اژه برای تنبیه آتنی‌ها
 (۳) لشکرکشی به جنوب روسیه برای سرکوب شورشیان و مدعیان قدرت
 (۴) لشکرکشی به مناطق دوردست در شمال دریای سیاه برای دفع حملات قبایل صحراگرد سکایی

پاسخ

داریوش یکم در اواخر پادشاهی خود با مشکلاتی در غرب قلمرو خود روبه‌رو شد که به بروز جنگ با یونانیان انجامید. آتنی‌ها که از تسلط ایران بر آسیای صغیر ناراضی بودند، دولت‌شهرهای یونانی‌نشین آسیای صغیر را تشویق به شورش کردند. داریوش برای تنبیه آتنی‌ها جزایر دریای اژه را تصرف کرد و سپس وارد خاک یونان شد که منجر به وقوع جنگ ماراتن و عقب‌نشینی سپاه شد.

گزینه ۲

۱۰۴

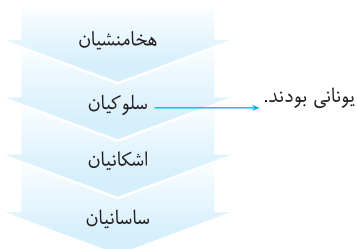
نقطه‌ی

انسانی ۱۴۰۰ - تاریخ ۱ - درس ۱۳ - اقتصاد در ایران باستان
 دوتا راهنمایی کنم که راحت جواب بدی! هر دو تا سلسله ایرانی و پشت سر هم بودن.

در دوران اشکانیان و به‌ویژه ساسانیان کاربرد پول به‌خصوص در شهرها گسترش یافت و سکه‌های نقره و مسی در مبادلات تجاری در منطقه وسیعی به جریان افتاد. در زمان هخامنشیان سکه رواج چندانی نداشت و مبادله کالا پایاپای (کالا به کالا) انجام می‌شد. سکه‌های طلا و نقره هم بیشتر در شهرهای بزرگ رواج داشت. احتمالاً در دوران سلوکیان نیز سکه رواج چندانی نداشته است. اما در دو حکومت بعدی یعنی اشکانی و ساسانی به علت بیشتر شدن مبادلات تجاری و افزایش تعداد ضربخانه‌ها سکه رواج بیشتری پیدا کرد.

نکته

در دوره باستان ۴ سلسله پادشاهی در ایران حکومت کردند.

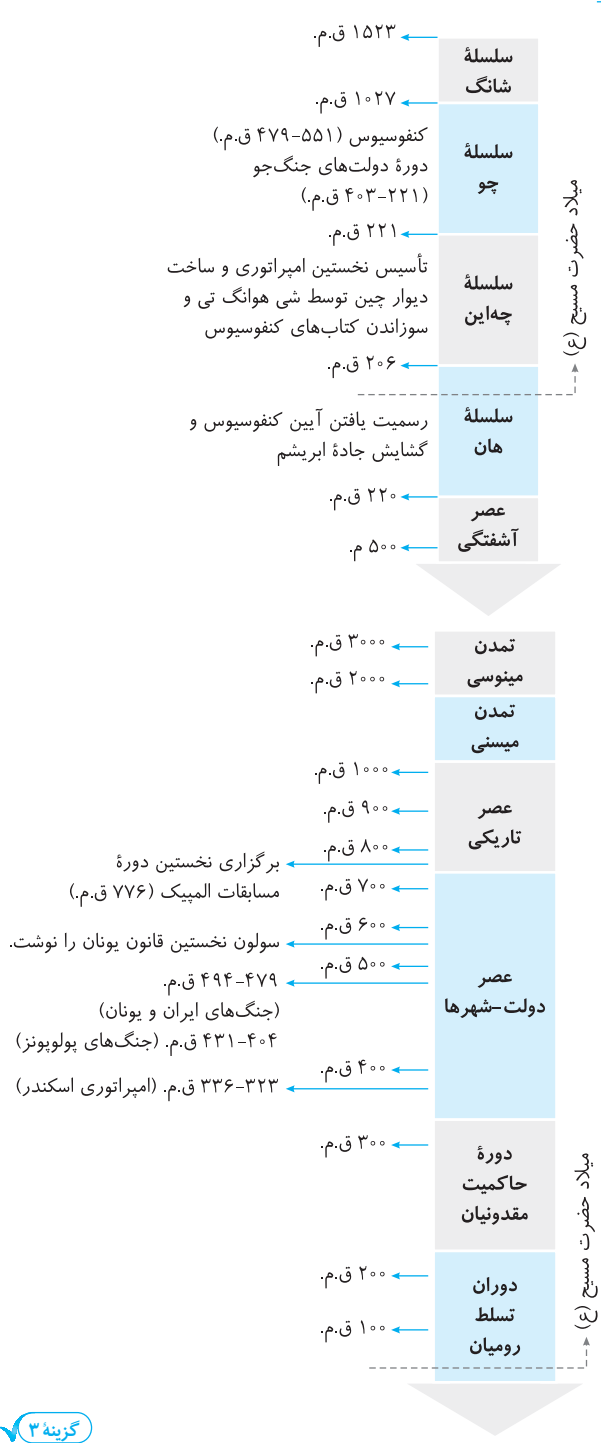

انسانی ۱۴۰۰ - تاریخ ۱ - درس ۱۰ و ۵ - ترکیبی

۱۰۵

نقطه‌ی

اگر به خط زمان این دو سلسله خوب دقت کرده باشین، می‌بینین رویداد مهم میلاد حضرت مسیح در زمان حکومت آن‌ها بوده است. سلسله‌ها پس از سلسله «چه‌این» روی کار آمد. سلسله‌ها با گسترش قلمرو خود از سمت جنوب و غرب، با کشورها و تمدن‌های دیگر از جمله ایران ارتباط سیاسی، اقتصادی و فرهنگی برقرار کرد. جاده معروف به جاده ابریشم که چین را به اروپا متصل می‌کرد، در دوره‌ها گشایش یافت. در این زمان، اشکانیان در ایران حکومت می‌کردند. در زمان مهرداد دوم اشکانی، سفیرانی از چین به ایران آمدند. در پی آن و پس از تکمیل جاده ابریشم، روابط تجاری میان چین و ایران توسعه پیدا کرد.

گزینه ۳

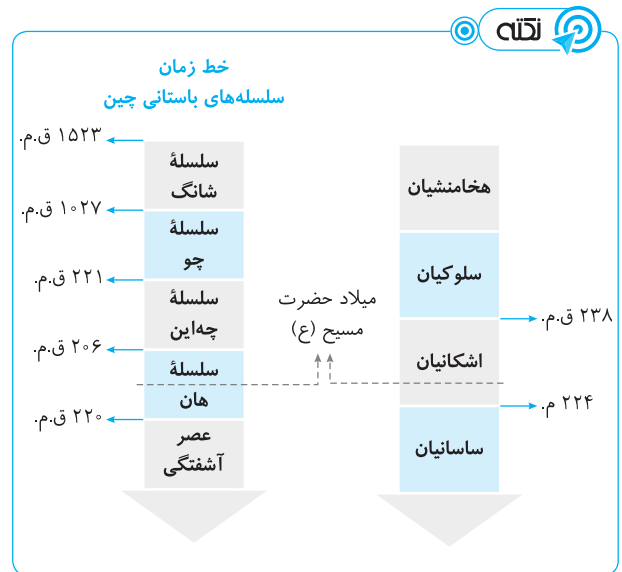
انسانی ۱۴۰۰ - تاریخ ۲ - درس ۵ - دوره خلفای نخستین

۱۰۶

نقطه‌نگاری

بخش اول سؤال حفظی است. راهنمایی برای پاسخ به بخش دوم سؤال اینکه خلیفه سوم، عثمان، روش متفاوتی نسبت به خلفای پیش از خود گرفت.

پس از رحلت پیامبر، ابتدا ابوبکر و پس از او عمر و بعد از عمر عثمان به خلافت نشست. خلیفه سوم روشی متفاوت از خلفای پیشین داشت. مثلاً شماری از افراد خاندان اموی را بر سر کار آورد و دست آنان را در امور خلافت باز گذاشت. همچنین حکم‌بن‌العاص را که پیامبر به طائف تبعید کرده بود، به مدینه بازگرداند.

تشبیه‌سازی

هنگام تولد حضرت مسیح (ع) اشکانیان در ایران حکومت می‌کردند. به ترتیب در چین و یونان چه کسانی حکومت می‌کردند؟

- ۱) سلسله هان - مقدونیان
- ۲) سلسله چه‌این - رومیان
- ۳) سلسله هان - رومیان
- ۴) سلسله چه‌این - مقدونیان

پاسخ

در زمان میلاد حضرت مسیح، در چین سلسله هان حکومت می‌کرد و در یونان و سرتاسر ایتالیا رومیان مسلط شده بودند و امپراتوری روم را تشکیل دادند.

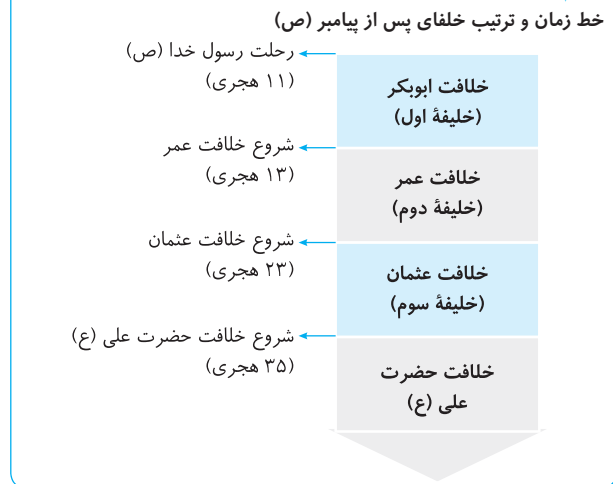

اطلاعات مربوط به سلسله‌های ایرانی مسلمان در جدول زیر آمده است:

نام حکومت: طاهریان
دوره حکومت (قمری): ۲۵۹-۲۰۵
مؤسس: طاهر ذوالیمینین
محدوده قلمرو: خراسان و سیستان
پایتخت: مرو، نیشابور
شیوه کسب قدرت: با فرمان خلیفه عباسی
روابط با خلیفه عباسی: اظهار اطاعت ظاهری از خلیفه برای کسب مشروعیت و مقبولیت عامه، ستیز با دشمنان خلیفه، داشتن استقلال کامل در اداره امور قلمرو خود
نام حکومت: علویان طبرستان
دوره حکومت (قمری): ۳۱۶-۲۵۰
مؤسس: حسن بن زید
محدوده قلمرو: طبرستان و گرگان
پایتخت: آمل
شیوه کسب قدرت: بدون تأیید خلیفه عباسی
روابط با خلیفه عباسی: امیران این سلسله از سادات علوی و مدعی خلافت بودند. روابط آن‌ها با خلیفه خصومت‌آمیز بود.
نام حکومت: صفاریان
دوره حکومت (قمری): ۳۹۴-۲۴۷
مؤسس: یعقوب لیث صفاری
محدوده قلمرو: سیستان
پایتخت: زرنج (زرنج)
شیوه کسب قدرت: بدون تأیید خلیفه عباسی
روابط با خلیفه عباسی: روابط آن‌ها فراز و نشیب زیادی طی کرد، لشکرکشی ناموفق امیر صفاری به بغداد و حمایت خلیفه از سامانیان در جنگ با صفاریان
نام حکومت: سامانیان
دوره حکومت (قمری): ۳۹۵-۲۰۴
مؤسس: امیراسماعیل سامانی
محدوده قلمرو: خراسان و ماوراءالنهر
پایتخت: بخارا
شیوه کسب قدرت: با فرمان خلیفه عباسی
روابط با خلیفه عباسی: اظهار اطاعت ظاهری از خلیفه برای کسب مشروعیت و مقبولیت عامه، ستیز با دشمنان خلیفه و داشتن استقلال کامل در اداره امور قلمرو خود

نقشه

انسانی ۱۴۰۰ - تاریخ ۲ - درس ۹ - سلسله‌های ایرانی مسلمان ۴ ۱۰۷

نقطه‌نظر

محل حکومت این دو سلسله منطقه خراسان بوده است. فردوسی، شاعر حماسه‌سرای ایرانی، هم دهقان‌زاده‌ای اهل خراسان بود که همزمان با یکی از این سلسله‌ها می‌زیسته است.

سلسله‌های طاهریان و سامانیان، ریشه در خاندان‌های کهن دهقانی منطقه خراسان و ماوراءالنهر داشتند. این دو سلسله را دودمان‌های زمین‌داری پایه‌گذاری کردند که از قدرت نفوذ اقتصادی و پشتوانه اجتماعی و فرهنگی قابل ملاحظه‌ای در دیار خود برخوردار بودند. دهقانان قبل از اسلام از طبقه نجبا و اشراف محسوب می‌شدند.

نقشه

خط زمان و محدوده قلمرو برخی از سلسله‌های ایرانی در سده‌های سوم، چهارم و پنجم

تشبیه‌سازی

مؤسس سلسله زبیریان که بدون تأیید خلیفه عباسی قدرت را به دست گرفت چه کسی بود و کدام سلسله ایرانی خلافت عباسی را تحت سلطه خود داشتند؟

(۱) حسن بن زید - علویان
(۲) مرداویج - آل بویه
(۳) مرداویج - علویان
(۴) حسن بن زید - آل بویه

پاسخ

حسن بن زید طوسی حکومت علویان طبرستان و مرداویج برپاکننده سلسله زبیریان است. برخی از سلسله‌های ایرانی مانند طاهریان و سامانیان با فرمان خلیفه عباسی به حکومت رسیدند و برخی دیگر همچون علویان طبرستان، صفاریان و زبیریان بدون اجازه و تأیید خلیفه قدرت را به دست گرفتند. امیران آل بویه بیش از یک قرن خلافت عباسی را تحت سلطه خود داشتند.

میدان نقش جهان از زیباترین مجموعه‌های تاریخی جهان، به همت شاه عباس اول در اصفهان ساخته شد. مهم‌ترین ویژگی این مجموعه، شکوه و عظمت و کاربردهای متنوع آن است. مسجد جامع عباسی یکی از بناهای این میدان است که طراحی بی‌نظیری دارد. مسجد شیخ لطف‌الله به لحاظ وسعت و ابعاد کوچک‌تر از مسجد جامع است. کاشی‌کاری هنرمندانه این دو مسجد ویژگی شاخص آنهاست که تحسین و شگفتی بینندگان را برمی‌انگیزاند.

نکته

- میدان یا محوطه بزرگی ← برگزاری جشن‌ها، مسابقات چوگان‌بازی و تیراندازی، بازیابی سفرا، سان دیدن از سپاهیان، اجرای نمایش و آتش‌بازی
- مسجد جامع عباسی
- مسجد شیخ لطف‌الله
- بازار
- کاخ عالی قاپو

۱۱۰ ۴ انسانی ۱۴۰۰ - تاریخ ۳ - درس ۳ و ۴ - ایران در زمان قاجار - ترکیبی

فطرتی

سؤال کاملاً حفظی است. برای پاسخ دادن به این سؤال بهتره مبحث ارتش و تشکیل نظامی درس سوم و مبحث مراکز آموزشی جدید درس چهارم رو با دقت بخونی.

موارد (ج) و (د) از اهداف امیرکبیر در تأسیس مدرسه دارالفنون است. **درستی عبارت (ج):** یکی از مقاصد امیرکبیر، آموختن دانش نظامی جدید و اشاعه آن و نیز تقویت توان جنگی و دفاعی کشور بود. **درستی عبارت (د):** دارالفنون یکی از مدارس بود که با حذف آموزش علوم مختلف و فنون جدید به دانشجویان ایرانی در داخل کشور و با ایده و پیگیری امیرکبیر تأسیس شد. او قصد داشت تا آموزش دانشجویان در داخل کشور را جایگزین فرستادن آنها به خارج کند تا از این طریق بتواند بر محتوا و اساتید و روش‌های تدریس نظارت بیشتری داشته باشد. **نادرستی عبارت (الف):** در کتاب آمده است که دانش‌آموختگان مدارس جدید نقش مؤثری در انتشار و ترویج افکار نو به‌ویژه مشروطه‌خواهی و حکومت قانون داشتند، اما از اینکه امیرکبیر چنین قصدی داشته است یا خیر سخنی به میان نیامده است. **نادرستی عبارت (ب):** فراهم کردن شرایط برای سوادآموزی به فرزندان تمام قشرهای مختلف جامعه هدف میرزا حسن رشیدی از برپا کردن مراکز آموزشی جدید بود. از این‌رو، برای تأسیس مدارس جدید در شهرهای مختلف ایران بسیار تلاش کرد.

نکته

- سوادآموزی مقدماتی در مکتب‌خانه‌ها یا از طریق معلم سرخانه
- ادامه تحصیل در مدرسه‌های قدیم و حوزه‌های علمیه در صورت داشتن توانایی مالی
- آموزش علوم نقلی و عقلی در مراکز آموزشی سنتی
- مثال: مؤسسه مروی و سپهسالار در تهران
- علت ایجاد آن: پیشرفت‌های کشورهای اروپایی
- آموزش علوم مختلف و فنون جدید و ترویج افکار نو
- همگانی و عمومی کردن آموزش
- مثال: دارالفنون - مدرسه دوشیزگان

نام حکومت: زیاریان

دوره حکومت (قمری): ۴۸۳-۳۱۹

مؤسس: مرداویج زیاری

محدوده قلمرو: طبرستان و گرگان

پایتخت: اصفهان و گرگان

شیوه کسب قدرت: بدون تأیید خلیفه عباسی

روابط با خلیفه عباسی: روابط آنها فراز و نشیب زیادی داشت. مرداویج سپاهیان خلیفه را از شهرهای تحت تسلط خود بیرون کرد. او نابودی خلیفه را در سر داشت. جانشینان مرداویج از خلیفه اطاعت کردند.

نام حکومت: آل بویه

دوره حکومت (قمری): ۴۵۴-۳۲۰

مؤسس: پسران بویه: علی، حسن و احمد

محدوده قلمرو: شمال، جنوب، غرب ایران و عراق

پایتخت: ری، شیراز و بغداد

شیوه کسب قدرت: بدون تأیید خلیفه عباسی

روابط با خلیفه عباسی: تسخیر بغداد، تحت سلطه داشتن خلافت عباسی و عزل و نصب خلیفه و حفظ حرمت و شأن خلافت به صورت ظاهری

۱۰۸ ۴ انسانی ۱۴۰۰ - تاریخ ۲ - درس ۱۲ - فرهنگ و هنر در عصر ایلخانان

فطرتی

جانشینان چنگیزخان مغول هستند!

مغول‌ها بخش وسیعی از آسیا از چین تا دریای مدیترانه را فتح کردند. این سرزمین‌ها پیشینه فرهنگی و هنری عظیمی داشتند، در نتیجه فتوحات مغول، تجارب و سنت‌های هنری سرزمین‌های فتح شده با یکدیگر پیوند خورد و زمینه مناسبی برای شکوفایی هنر در دوران ایلخانان یعنی جانشینان چنگیز در ایران فراهم شد. هنر نگارگری و نقاشی در عصر ایلخانان رشد بسزایی داشت. این هنر که تلفیقی از سنت‌های نقاشی ایرانی و چینی بود، بیشتر در کتاب‌آرایی و مصور ساختن کتاب‌های تاریخی، متون ادبی و ... جلوه‌گر شد. ایلخانان مغول از مشوقان پدید آوردن شاهنامه‌های مصور هستند. شاهنامه مصور مشهور به دموت یک نمونه از آن است. دموت نام فروشنده این اثر هنری در قرن بیستم بود.

نکته

نقاشی و نگارگری در دوره تیموریان و صفویان نیز رشد بسزایی داشته است. در زمان جانشینان تیمور، هنر نگارگری در سراسر ایران به‌ویژه خراسان گسترش یافت و مصور کردن کتاب‌های گوناگون افزایش پیدا کرد. مشهورترین نمونه شاهنامه مصور در عصر تیموری شاهنامه بایسنقری است. در زمان صفویه نیز شاهد ظهور برخی مکتب‌های نقاشی و نگارگری هستیم. شاهنامه تهماسبی از آثار مصور این دوره است. تاریخ دوره زندیه در کتاب یازدهم نیامده است.

۱۰۹ ۴ انسانی ۱۴۰۰ - تاریخ ۲ - درس ۱۴ - فرهنگ و تمدن در عصر صفوی

فطرتی

مثل پازل چیده میشه اونم با طرح‌های زیبای ایرانی و به رنگ فیروزه! فرستاده لویی چهاردهم، پادشاه فرانسه، اصفهان رو به خاطر داشتن مسجدهای فیروزه‌ای و ... ستوده.

از شلوغی زیاد یک شهر صحبت شده است. پرسشی که اینجا مطرح می‌شود این است که این شلوغی و تراکم جمعیت و وسایل نقلیه برای چیست و علت افزایش جمعیت این شهر کدام است. افزایش جمعیت و افزایش استفاده از وسایل نقلیه موجب افزایش گاز کربن‌دی‌اکسید و در نهایت گرم شدن هوا نیز می‌شود. اما این مسئله اصلی عبارت ذکر شده نیست.

نکته مراحل پژوهش در جغرافیا

تشبیه‌سازی

مطالعه و بررسی زمینه‌های مناسب اشتغال به عنوان عاملی تأثیرگذار در افزایش جمعیت شهر کرج، در کدام مرحله پژوهش انجام می‌شود؟
 (۱) طرح سؤال (۲) تدوین فرضیه
 (۳) جمع‌آوری اطلاعات (۴) پردازش اطلاعات

پاسخ

جغرافی‌دان برای مطالعه و پاسخ‌گویی به سؤالات خود و بررسی فرضیه‌های مطرح شده، به اطلاعات نیاز دارد. بنابراین به روش‌های گوناگونی این اطلاعات را جمع‌آوری می‌کند. او با استفاده از کتاب‌ها، سالنامه‌ها، تصاویر و یا روش میدانی اطلاعات را گردآوری می‌کند و آن‌ها را مورد مطالعه و بررسی قرار می‌دهد. در عبارت مطرح شده، عوامل تأثیرگذار در افزایش جمعیت شهر کرج مسئله پژوهش است. فرضیه مطرح شده این است که به نظر می‌رسد زمینه‌های اشتغال یکی از عوامل تأثیرگذار در افزایش جمعیت شهر کرج است. پس بررسی و مطالعه این عوامل و تأثیر آن بر سؤال و مسئله پژوهش در مرحله بعدی یعنی گردآوری اطلاعات انجام می‌شود.

گزینه ۳

انسانی ۱۴۰۰ - جغرافیا ۱ - درس ۴ - ناهمواری‌های ایران

۱۱۵

نقطه‌نقشه

توضیحی که در زیر این تصویر آمده، اینه: «کوه‌های مریخی سیستان و بلوچستان». چون شکلشون شبیه ناهمواری‌های سیاره مریخه، کوه‌های مریخی نام گرفتن. از روی شکلشون میشه حدس زد علت شکل‌گیری این کوه‌ها چیه؟ راستی اسم دیگه این کوه‌ها، کوه‌های مینیاتوریه. قشنگه نه؟!

کوه‌های بشاگرد در منطقه مکران قرار دارند که منطقه‌ای است در جنوب استان سیستان و بلوچستان و اطراف چاله جازموریان در کرمان. فرسایش بادی و آبی شکل‌های زیبایی با دره‌ها، چاله‌ها و گودال‌های عمیق در این کوه‌ها ایجاد کرده که آن‌ها را ناهمواری‌های مریخی و کوه‌های مینیاتوری می‌نامند.

گروهک تروریستی فرقان تمرکز خود را بر ترور شخصیت‌های برجسته انقلابی و مبارزان سرشناس، اعضای سرشناس شورای انقلاب و یاران نزدیک امام خمینی گذاشته بود نه مردم عادی. سازمان مجاهدین خلق بودند که پس از دستگیری اعضای گروه فرقان توسط جمهوری اسلامی، ترور را آغاز کردند و عده زیادی از مسئولان و شمار کثیری از مردم عادی را در کوچه و بازار به شهادت رساندند.

نکته

افرادی که به دست گروهک تروریستی فرقان به شهادت رسیدند یا به جان آن‌ها سوء قصد شد:

- سیهید ولی‌الله قرنی رئیس ستاد مشترک ارتش
- آیت‌الله مطهری، عضو شورای انقلاب
- دکتر مفتاح
- حاج مهدی عراقی
- آیت‌الله قاضی طباطبایی
- سوء قصد به جان
- حجت‌الاسلام هاشمی رفسنجانی
- آیت‌الله ربانی شیرازی

تشبیه‌سازی

ردپای کدام گروه در اغلب ترورها و تلاش برای براندازی نظام اسلامی پس از انقلاب دیده می‌شود؟
 (۱) سازمان مجاهدین خلق (۲) هیئت‌های مؤتلفه اسلامی
 (۳) حزب ملل اسلامی (۴) سازمان چریک‌های فدایی خلق

پاسخ

سؤال حفظی است و با تکرار و به خاطر سپردن مطالب می‌توان این نوع تست‌ها را پاسخ داد. پس از دستگیری اعضای گروهک تروریستی فرقان، سازمان مجاهدین خلق ترور را آغاز کردند. ردپای این فرقه در اغلب ترورها، تخریب‌ها و تلاش‌ها برای براندازی نظام اسلامی در سال‌های بعد نیز دیده می‌شود. بررسی سایر گزینه‌ها: گروه‌های ذکر شده در سایر گزینه‌ها، گروه‌هایی بودند که با هدف مبارزه با نظام شاهنشاهی به مبارزه مسلحانه روی آوردند. بیشتر افراد این گروه‌ها پیش از انقلاب دستگیر، زندانی و کشته شدند و نقشی در حوادث بعد از انقلاب نداشتند.

گزینه ۱

جغرافیا

انسانی ۱۴۰۰ - جغرافیا ۱ - درس ۲ - مراحل پژوهش در جغرافیا

۱۱۴

نقطه‌نقشه

اولین چیزی که در مرحله طرح سؤال و بیان مسئله باید یاد باشد اینه که از عبارات خبری استفاده نکنی، پس یکی از گزینه‌ها رد می‌شه. خب حالا باید ببینی کدام یکی از سؤالاتی طرح شده واضح و روشن مسئله مورد نظر رو توضیح داده.

طرح سؤال و بیان مسئله اولین گام در پژوهش است. پژوهشگر برای دستیابی به شناخت و آگاهی از مسئله‌ای که در ذهنش پدید آمده، ابتدا باید مسئله را به صورت واضح و روشن بیان کند. صورت مسئله را به شکل سؤالی نوشته و از عبارات خبری یا جملات کلی و نامعلوم جلوگیری شود. در عبارت صورت سؤال

تکلیف

علت ایجاد و تغییر شکل ناهمواری‌های کوهستانی ایران

- فعالیت‌های آتشفشانی ^{مثال} دماوند در کوه‌های البرز، سهند و سبلان در کوه‌های آذربایجان
- کوه‌زایی مواد رسوبی ^{مثال} کوه‌های البرز
- چین‌خوردگی‌های حاصل از برخورد صفحات ^{مثال} رشته کوه زاگرس از برخورد دو صفحه شبه جزیره عربستان و صفحه اوراسیا
- فرسایش بادی و آبی ^{مثال} تغییر شکل کوه‌های زاگرس
- توده‌های نفوذی آذرین ^{مثال} کوه‌های منفرد مرکزی
- خروج گاز یا بخار آب از اعماق زمین ^{مثال} گل‌فشان‌ها
- احداث جاده
- عوامل انسانی
- پل‌سازی
- احداث سد

انسانی ۱۴۰۰ - جغرافیا ۱ - درس ۵ - آب و هوای ایران

۱۱۶

نقطه‌ی

این سؤال تا حدودی حفظیه، اما به جورایی با تحلیل عبارت‌ها همیشه به جواب رسید. با توجه به اینکه گزینه‌ها، دو موردی هستند، پس می‌فهمیم که دو تا از عبارت‌ها درست است و دو تا نادرست است. میدونی که تبریز از مناطق کوهستانی شمال غرب کشور و شیراز از شهرهای جنوبی و مرکزی ایران است. چرا میزان بارش در تبریز بیشتر از شیراز است. اولین دلیل، موقعیت جغرافیایی این دو شهر است. یعنی قرار گرفتن در عرض‌های جغرافیایی متفاوت. شیراز در قسمت جنوبی کشور و عرض‌های پایین جغرافیایی واقع شده است و تبریز در عرض‌های بالا. در عرض‌های پایین هوا گرم‌تر و در عرض‌های بالا سردتر است. دومین دلیل، میزان ارتفاع و جهت کوهستان‌هاست. تبریز در ارتفاع بالاتری و در نواحی کوهستانی قرار دارد. در این نواحی هوا سردتر است. تعداد مولکول‌های هوای سرد بیشتر است و رطوبت هوا در این مناطق زودتر متراکم می‌شود، بنابراین میزان بارش در این نواحی بیشتر است.

بررسی عبارت‌های نادرست: عبارت (الف): در عرض‌های بالاتر هوا سردتر است و در عرض‌های پایین‌تر هوا گرم‌تر. بنابراین امکان‌پذیر نیست که هوای سرد از پایین به سمت عرض‌های بالاتر حرکت کند. عبارت (ب): صعود هوای گرم در مناطق گرم و مرطوب موجب بارش می‌شود. اما در آب و هوای سرد، تراکم هوای سرد موجب بارش می‌شود.

تکلیف

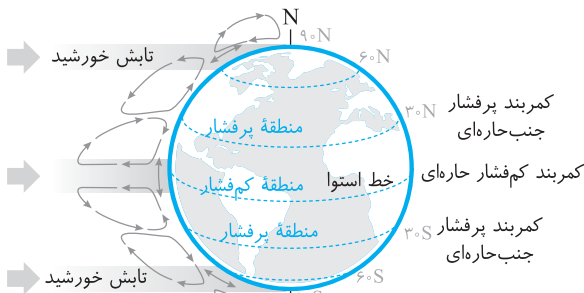
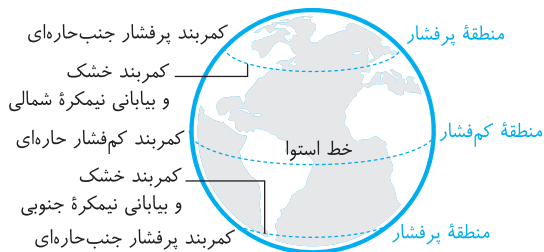
- عوامل مؤثر بر تنوع آب و هوایی ایران
- موقعیت جغرافیایی
  - عرض جغرافیایی
  - قرار گرفتن ایران در کمربند پرفشار جنب‌حاره‌ای
  - فاصله از منابع رطوبتی و دریاها
- میزان ارتفاع و جهت کوهستان‌ها
  - توده هوای سرد و خشک سیبری
  - توده هوای مرطوب غربی
  - توده هوای سودانی
  - توده هوای گرم و خشک
  - توده هوای مرطوب موسمی
- ورود توده‌های هوا به کشور

تشبیه‌سازی

- نتیجه به وجود آمدن مناطق پرفشار جنب حاره چیست؟
- (۱) صعود هوا و تشکیل ابر و بارندگی
  - (۲) هوای گرم و مرطوب با دامنه‌های کم
  - (۳) خشکی و گرمی هوا و صاف بودن آسمان
  - (۴) بارش سالانه بیش از تبخیر با دامنه‌های زیاد

پاسخ

در اطراف خط استوا به دلیل گرم بودن و صعود هوا، کمربند کم‌فشار حاره‌ای تشکیل می‌شود و دارای آب و هوای گرم و مرطوب است. در اطراف مدار رأس السرطان و رأس‌الجدی، به دلیل سنگینی و فرونشینی هوا، کمربند پرفشار حاره‌ای تشکیل می‌شود و دارای آب و هوای گرم و خشک است که مانع از صعود هوا و تشکیل ابر و بارندگی می‌شود. عامل پرفشار جنب حاره‌ای در تابستان به داخل ایران پیشروی می‌کند و مانع ریزش باران در دوره گرم سال در کشور می‌شود.

گزینه ۳

انسانی ۱۴۰۰ - جغرافیا ۱ - درس ۷ - ویژگی‌های جمعیت ایران

۱۱۷

نقطه‌ی

بر اساس فرمول اندازه‌گیری رشد طبیعی جمعیت که میزان مرگ و میر رو از میزان مولید کم می‌کنه و بر تعداد کل جمعیت تقسیم می‌کنه. اگه میزان مولید بیشتر از میزان مرگ و میر باشه، چه اتفاقی میفته؟!

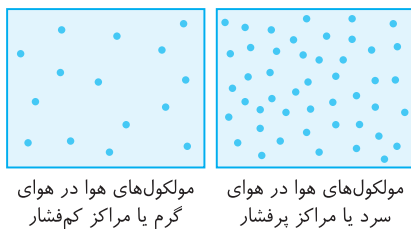
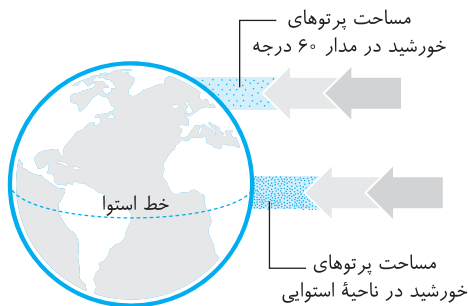
جمعیت یک کشور زمانی دچار «پیری» می‌شود که رشد جمعیت آن کشور کاهش یابد و میزان مولید از میزان مرگ و میر کمتر شود. پس زاد و ولد باید افزایش یابد تا رشد طبیعی جمعیت نیز اتفاق بیفتد و کشور دچار پیری جمعیت نشود.

بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه (۱): گسترش بهداشت اجتماعی یکی از سیاست‌های دولت برای افزایش جمعیت است اما به تنهایی موجب رشد طبیعی جمعیت و کنترل پیری جمعیت نمی‌شود و راهکار اصلی محسوب نمی‌شود. گزینه (۲): ساختمان سنی جمعیت داده یا اطلاعاتی است که ویژگی‌های قابل اندازه‌گیری جمعیت را مورد بررسی انجام می‌دهد. ساختمان سنی جمعیت به خودی خود نمی‌تواند راهکاری برای کنترل پیری جمعیت باشد. افزایش یا کاهش رشد طبیعی جمعیت می‌تواند موجب تغییر ساختمان سنی جمعیت شود. گزینه (۴): استخراج آمار و اطلاعات می‌تواند کمک کند به اینکه چه سیاست‌هایی اجرا شود تا از پیری جمعیت جلوگیری شود. پس به خودی خود نمی‌تواند راهکاری برای کنترل پیری جمعیت باشد.

مدل ترسیم شده در سؤال مربوط به منطقه گرم است. در هوای گرم مولکول‌ها سریع‌تر حرکت می‌کنند و از هم فاصله می‌گیرند. عمود تابیدن اشعه خورشید به مناطق استوایی موجب گرم شدن هوای این مناطق می‌شود و مرکز کم‌فشاری به وجود می‌آورد.

بررسی سایر گزینه‌ها: **گزینه (۱):** نواحی قطبی جزو مراکز پرفشار است و مولکول‌های هوا به هم نزدیک و متراکم‌اند. **گزینه (۲):** میزان پراکندگی زاویه تابش خورشید بر سطح زمین متفاوت است. یعنی در مناطق استوایی عمود است و هر چه به سمت عرض‌های جغرافیایی می‌رویم زاویه تابش مایل‌تر می‌شود. اما این عبارت توضیح کاملی برای علت وضعیت مولکول‌های هوا در شکل سؤال نیست. **گزینه (۴):** به علت مایل تابیدن خورشید در عرض‌های جغرافیایی بالاتر، پرتوهای خورشید مساحت بیشتری را در بر می‌گیرند و باعث می‌شود در عرض‌های جغرافیایی هوا سردتر و در مناطق استوایی هوا گرم‌تر باشد.

تکانه

انسانی ۱۴۰۰ - جغرافیا ۲ - درس ۵ - نواحی زیستی

۱۱۹ ۴

نفاذگری اگر مطالب صفحه ۵۶ و ۵۷ رو خوب خونده باشی و به نمودار میزان تولید خالص اولیه در زیست‌بوم‌های مختلف توجه کرده باشی و همچنین بدونی که عرض‌های جغرافیای ۱۰ درجه جنوبی و ۱۰ درجه شمالی خیلی نزدیک به خط استوا هستند و جزو مناطق استوایی حساب می‌شن. اون وقت پاسخ دادن آسون میشه!

عبارت‌های (ب) و (د) نادرست‌اند. **نادرستی عبارت (ب):** میزان تولید ماده آبی و سرعت رشد گیاهان در یک زیست‌بوم متفاوت نیست. یکی از معیارهای تمایز زیست‌بوم‌ها از یکدیگر «میزان تولید مواد آلی» و «سرعت رشد گیاهان» هر زیست‌بوم است. پس هر یک از این ویژگی‌ها در هر زیست‌بومی یکسان است اما با زیست‌بوم‌های دیگر متفاوت است. **نادرستی عبارت (د):** میزان تولید مواد آلی در مناطق نزدیک قطب بسیار کم است اما کم‌ترین میزان تولید مواد آلی مربوط به زیست‌بوم بیابان است.

تکانه

$$\text{میزان مرگ و میر} - \text{میزان موالید} = \text{رشد طبیعی جمعیت} \times 100$$

$$\text{کل جمعیت}$$

مثلاً جمعیت ایران در سال ۱۳۹۵، ۷۹۹۲۶۲۷۰ نفر بوده است. اگر میزان موالید حدود ۱,۳۶۲,۰۰۰ نفر و مرگ و میر آن ۳۷۰,۰۰۰ نفر باشد، میزان رشد طبیعی ایران ۱/۲ درصد است.

$$\frac{992,000 - 79,926,270}{79,926,270} \times 100 = \frac{124114387 \times 100}{79,926,270} = 155.27\%$$

$$\text{رشد طبیعی} = \frac{1,362,000 - 370,000}{79,926,270} \times 100$$

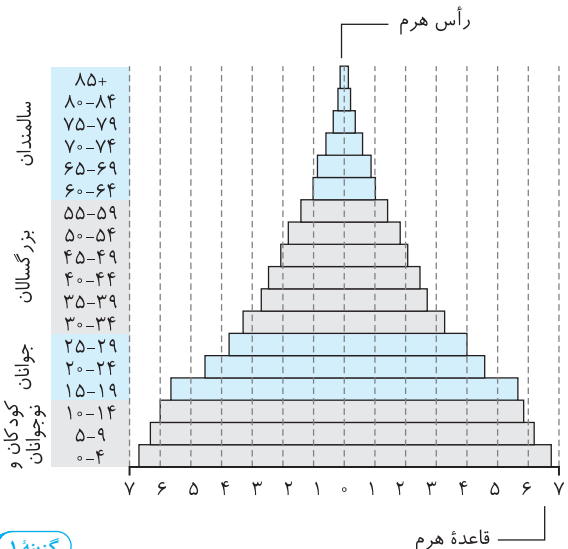
انسانی ۹۴ با تغییر

تنبیه سازی

- با مهاجرت روستاییان به شهرها، کدام تغییر در هرم سنی روستاهای ایران اتفاق می‌افتد؟
- جمعیت رو به پیری می‌رود.
  - قاعده هرم سنی پهن می‌شود.
  - سهم گروه سنی جوانان افزایش می‌یابد.
  - میزان مرگ و میر در رأس هرم کمتر می‌شود.

پاسخ

با مهاجرت روستاییان به شهرها که بیشتر در گروه سنی جوانان و بزرگسالان صورت می‌گیرد، باعث می‌شود جمعیت جوان روستا کاهش یابد و جمعیتی که باقی می‌ماند اکثراً گروه سنی بالا یعنی سالمندان باشند. پس جمعیت روستا رو به پیری می‌رود. گروه سالمندان در رأس هرم قرار دارند و چون مرگ و میر در این گروه بیشتر است پس، میزان مرگ و میر در رأس هرم کمتر نمی‌شود. قاعده هرم را گروه سنی کودکان تشکیل می‌دهد. وقتی جمعیت جوان و بزرگسال روستا مهاجرت کنند، موالید نیز کمتر می‌شود، پس قاعده هرم پهن‌تر نمی‌شود.

گزینه ۱

انسانی ۱۴۰۰ - جغرافیا ۲ - درس ۳ - نواحی آب و هوایی

۱۱۸ ۳

نفاذگری اگه میحث «مرکز کم فشار و پرفشار» رو خوب خونده باشی و به عکس‌هاش دقت کرده باشی، می‌تونی تشخیص بدی که مدل ترسیم شده در صورت سؤال مربوط به مناطق دارای هوای گرمه که فاصله مولکول‌ها از هم زیاد.

بررسی عبارات: عبارت (الف): در نظام‌های سیاسی فدرال، حکومت نقش هماهنگ‌کننده و ارتباط‌دهنده دارد. عبارت (د): در نظام سیاسی تک‌ساخت، تشکیلات ادارات آموزش و پرورش و قوانین و مقررات آن و ... در همه نواحی کشور یکنواخت است.

نکته

حکومت‌ها از نظر مدیریت فضای جغرافیایی کشور و توزیع قدرت در پهنه سرزمین به سه گروه عمده تقسیم می‌شوند:

- از اروپا به دیگر نقاط جهان راه یافته و فرانسه از پیشگامان این الگوست.
- کشور به واحدهای سیاسی و اداری کوچک‌تر مانند استان و شهرستان تقسیم می‌شود.
- تعیین حدود اختیارات واحدهای سیاسی کوچک‌تر بر عهده حکومت مرکزی است.
- اختیارات محلی محدود و نظام قانون‌گذاری و سیاست‌گذاری متمرکز است.
- قدرت از مرکز یا پایتخت به سایر نواحی اعمال می‌شود.
- مدیریت‌های محلی تصمیمات دولت مرکزی را اجرا می‌کنند.
- فقط یک سطح قانون‌گذاری (مجلس ملی) در مرکز وجود دارد و قوانین و مقررات و تشکیلات اداری در تمام کشور همسان است.

۱- تک‌ساخت (یکپارچه)

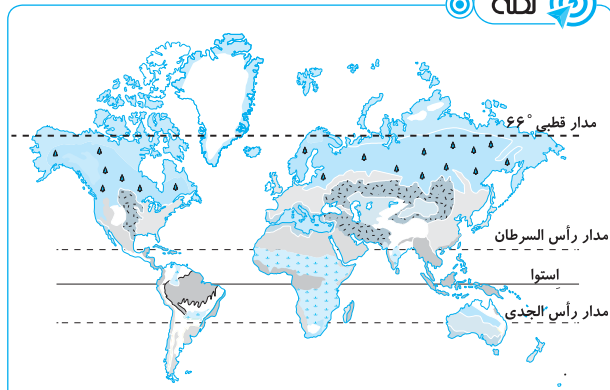
- کشور به چند ایالت تقسیم می‌شود و ایالت‌ها اختیارات زیادی دارند.
- حکومت و توزیع قدرت در دو سطح فدرال (ملی) و حکومت مرکزی (وسط ایالت منطقه) وجود دارد.
- هر ایالت علاوه بر وجود حکومت و نیروی تصمیم‌گیری در سطح ملی، قوه مقننه و مجریه و قضائیه مستقل دارد.
- مجلس نمایندگان و سنا در مرکز کشور و مجلس ایالتی در هر ایالت مستقرند.
- برخی قوانین ایالت‌ها با یکدیگر متفاوت‌اند.
- هر ایالت در امور برنامه‌ریزی توسعه اقتصادی و اجتماعی خود مستقل عمل می‌کند.
- حکومت مرکزی نقش هماهنگ‌کننده و ارتباط‌دهنده ایالت‌ها را دارد.
- ایالت‌ها در دفاع، سیاست خارجی و واحد پول ملی از حکومت مرکزی تبعیت می‌کنند.

انواع نظام سیاسی
۲- فدرال

- بخش اعظم کشور به صورت تک‌ساخت است.
- فقط یک یا چند بخش کوچک به صورت ناحیه‌ای و خودمختار اداره می‌شوند.
- مناطق خودمختار اختیارات سیاسی و اجرایی ویژه‌ای در ناحیه خود دارند.
- نظام سیاسی کشورهای عراق، جمهوری آذربایجان و انگلستان از این نوع است.

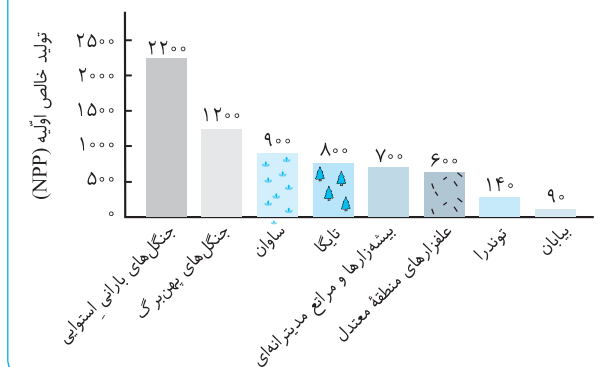
۳- ناحیه‌ای و ترکیبی

نکته

راهنما

جنگل‌های بارانی استوایی	علفزارهای منطقه معتدل
ساوان	بیشه‌زارها و مراتع مدیترانه‌ای
جنگل‌های پهن برگ منطقه معتدل	بیابان
سایر زیست‌بومها	توندرا
	تایگا

انسانی ۱۴۰۰ - جغرافیا ۲ - درس ۸ - نواحی اقتصادی

۱۲۰

نظریه سؤال کاملاً حفظی است.

اتحادیه‌های اقتصادی - تجاری منطقه‌ای، میان کشورهای همسایه شکل می‌گیرد. کشورهای عضو این اتحادیه‌ها بر اساس موافقت‌نامه‌هایی که امضا می‌کنند، سعی می‌کنند مالیات‌ها و تعرفه‌های گمرکی را بین خودشان کاهش دهند یا بردارند تا تجارت بین کشورهای منطقه افزایش یابد و به رونق و توسعه اقتصادی کشور کمک شود.

نکته

اِکو، آسه‌آن و نفتا از جمله اتحادیه‌های اقتصادی منطقه‌ای هستند.
اِکو ← آسیای غربی ← ایران عضو این اتحادیه است.
نفتا ← آمریکای شمالی
آسه‌آن ← آسیای جنوب شرقی

انسانی ۱۴۰۰ - جغرافیا ۲ - درس ۱۰ - ناحیه سیاسی

۱۲۱

نظریه

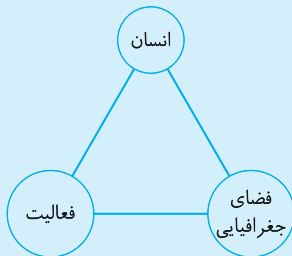
این سؤال حفظیه باید مطالب مربوط به الگوی مدیریت سیاسی فضا رو بخونی و بدونی که هر شکل حکومتی چه ویژگی‌هایی داره و اینکه عراق و انگلستان در کدام دسته قرار می‌گیرند.

نظام سیاسی کشورهای عراق و انگلستان از نوع نظام سیاسی ناحیه‌ای و ترکیبی است. در این نوع نظام، بخش اعظم کشور به صورت تک‌ساخت است. (پس باید ببینیم ویژگی‌های نظام‌های تک‌ساخت چیست؟) فقط یک یا چند بخش به صورت ناحیه‌ای و خودمختار اداره می‌شوند. و مناطق خودمختار اختیارات سیاسی و اجرایی ویژه‌ای در ناحیه خود دارند. (درستی عبارت (ج)) در نظام تک‌ساخت نظام قانون‌گذاری و سیاست‌گذاری متمرکز است. (درستی عبارت (ب))

«دسترسی عادلانه همه مردم به حمل و نقل با کمترین هزینه» از پیامدهای دو ویژگی عمده برنامه آمایش سرزمین یعنی (ج): توجه به نیازهای جمعیتی حال و آینده مناطق مختلف کشور و (د): توجه به عدالت در توسعه (یعنی برقراری تعادل و عدالت اجتماعی بین مناطق مختلف از لحاظ دسترسی به منابع و امکانات و ...) است.

بررسی عبارت‌های (الف) و (ب): عبارت (الف): توجه به آمایش دفاعی مربوط به جنبه‌های دفاع از سرزمین در مقابل دشمنان است و ربطی به دسترسی مردم به حمل و نقل ندارد. عبارت (ب): توجه به ظرفیت‌ها و توانمندی‌های همه مناطق برای شناسایی ظرفیت هر منطقه و برنامه‌ریزی متناسب با آن است. مثلاً یعنی کدام مناطق باید برای کشاورزی در نظر گرفته شود و کدام مناطق برای استفاده تجاری یا مسکونی.

نکته

آمایش سرزمین، تنظیم رابطه انسان، فضای جغرافیایی و فعالیت است.

- توجه به ظرفیت‌ها و توانمندی‌های تمام مناطق و استان‌های کشور
  - توجه به همه ابعاد توسعه اقتصادی سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، دفاعی و محیطی کشور
  - توزیع متوازن جمعیت
  - توجه به نیازهای حال و آینده
  - توجه به حفظ محیط زیست
  - توجه به آمایش دفاعی
- ویژگی‌های عمده برنامه آمایش سرزمین

انسانی ۱۴۰۰ - جغرافیا ۳ - درس ۴ - مدیریت حمل و نقل

۱۲۴

فناوری

باید ببینیم با توجه به هزینه احداث راه و موانع موجود، کدام مسیر بهتره؟ طولانی‌ترین مسیر که پرهزینه است و کوتاه‌ترین مسیر یعنی فقط حفر تونل هم سخت و زمان‌بره و البته باز هم پرهزینه. پس بهترین راه به مسیر ترکیبیه. حالا کدام ترکیبی؟ اونیه که منطقی‌تر و معقول‌تره! چرا باید به مسیر طولانی و به تونل بلند احداث کنیم؟! البته اگه به تونل بلند احداث کنیم، کوتاه‌ترین مسیر رو ایجاد کردیم و نیازی به مسیر طولانی نداریم.

معمولاً کوتاه‌ترین مسیر بین دو نقطه، یک خط مستقیم است. هر چه مسیر کوتاه‌تر باشد، هزینه احداث راه کمتر است. اما گاهی، مسیرها به دلایل مختلف، انحراف و پیچ و خم پیدا می‌کنند. در این تصویر، مانع اصلی احداث راه مستقیم کوه است. اگر بخواهیم از کنار کوه راه احداث کنیم، مسیر خیلی طولانی می‌شود. احداث کوتاه‌ترین راه، یعنی حفر تونل از میان کوه هم کار سخت و پرهزینه‌ای است. پس بهتر است با حفر تونل کوتاهی در کناره‌های کوه یک مسیر ترکیبی ایجاد کنیم.

۱۲۲

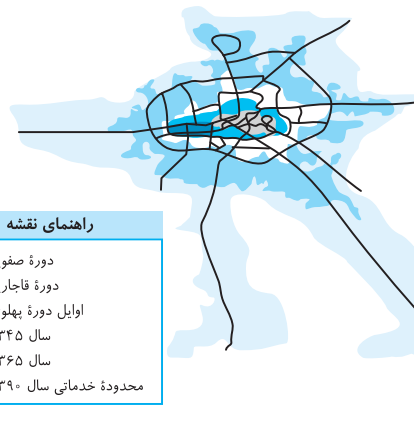
فناوری

انسانی ۱۴۰۰ - جغرافیا ۳ - درس ۱ - شهر و روستا

برای پاسخ به این سؤال، اول باید درباره شکل‌گیری و توسعه سکونتگاه‌ها و عوامل تأثیرگذار بر این‌ها، اطلاعاتی داشته باشیم، بعد هم باید ببینیم عبارت دوم گزینه سؤال از لحاظ علمی یا بر اساس داده‌ها و اطلاعات تاریخی و جغرافیایی نادرسته.

ابتدا گزینه نادرست را بررسی می‌کنیم: اینکه «حوزه نفوذ رشت نسبت به سایر سکونتگاه‌ها گسترده‌تر بوده» نادرست است. چرا که قطعاً سکونتگاه‌های دیگری وجود دارد که حوزه نفوذ گسترده‌تری دارند. قطعاً گسترده بودن حوزه نفوذ رشت در رشد و توسعه آن در دوره‌های مختلف تاریخی تأثیر داشته است اما کل این عبارت از لحاظ علمی نادرست است.

نکته

روند شکل‌گیری و توسعه کالبدی شهر رشت و عوامل آن.

هسته اولیه و مقر اصلی شهر رشت

بازار و مکان تجارت محصولات کشاورزی و ابریشم با نواحی پیرامون

بزرگ‌تر شدن و توسعه شهر رشت

دسترسی به راه‌های ارتباطی

بزرگ‌تر شدن و توسعه بیشتر کالبد شهر رشت

انسانی ۱۴۰۰ - جغرافیا ۳ - درس ۲ - مدیریت شهر و روستا

۱۲۳

فناوری

پاسخ به این سؤال راحت‌تر و پیچیدگی و سختی نداره! و با بررسی عبارت‌ها می‌تونیم جواب بدی. به نظرت دسترسی عادلانه همه مردم به حمل و نقل با کمترین هزینه به کدام دو مورد نزدیک‌تره؟! دسترسی عادلانه و عدالت در توسعه که کاملاً مرتبطن. دسترسی به حمل و نقل با هزینه کم هم که از نیازهای همیشگی مردم.

فلسفه و منطق

انسانی ۱۴۰۰ - منطق - درس ۲ - صفحه‌های ۱۳ و ۱۴

۱۲۶ / ۲

نطق فخری یادتان باشد هر وقت دو معنی از یک لفظ را به جای هم استفاده کنیم، دچار مغالطه اشتراک لفظ شده‌ایم.

گزینه‌های (۱) و (۳) خیلی از جواب دور هستند اما در مورد گزینه (۴) یعنی توسل به معنای ظاهری هنگامی مغالطه داریم که یک اصطلاح دو معنی داشته باشد؛ یکی مطابقی باشد و یکی التزامی. در مورد اشتراک لفظ هر دو معنی مطابقی هستند نه اینکه یکی مطابقی باشد و دیگری التزامی.

نقشه

توسل به معنای ظاهری معمولاً در مورد یک عبارت است ولی اشتراک لفظ معمولاً در مورد یک کلمه خاص است!

انسانی ۱۴۰۰ - منطق - درس ۴ - صفحه‌های ۳۴ و ۳۵

۱۲۷ / ۴

نطق فخری برای تقسیم‌بندی کردن در علوم باید از نسبت‌های چهارگانه استفاده کنیم و در تقسیم دو بخشی که زیرمجموعه قرار می‌گیرد، باید رابطه عموم و خصوص مطلق باشد. تقسیم شده‌ها هم با هم نسبت تباین دارند.

بررسی سایر گزینه‌ها: **گزینه (۱)**: شکل عام‌تر از مثلث است اما برعکس گفته شده است. **گزینه (۲)**: علم از تصدیق عام‌تر است ولی برعکس گفته است. **گزینه (۳)**: تصدیق زیرمجموعه شکل اول و قیاس نیست و اصلاً ربطی به هم ندارند.

انسانی ۱۴۰۰ - منطق - درس ۵ - صفحه‌های ۴۱ تا ۴۸

۱۲۸ / ۱

نطق فخری استدلالی که مقدمات از نتیجه حمایت مطلق می‌کنند، قیاس نام دارد. در قیاس اول یک مقدمه کلی و بعد یک مقدمه جزئی می‌گوییم سپس نتیجه جزئی می‌گیریم.

در گزینه (۲) استقرای تمثیلی داریم، در گزینه (۳) نوعی استقرای تعمیمی ضعیف داریم و در گزینه (۴) از استنتاج بهترین تبیین استفاده کرده است. استقرا حمایت مقدمات از نتیجه نسبی است.

انسانی ۱۴۰۰ - منطق - درس ۵ - صفحه ۴۵

۱۲۹ / ۴

نطق فخری یادتان باشد فرضیه‌ها و قانون‌های علمی اصولاً یک حکم کلی هستند که به صورت یک قضیه با سور کلی یعنی موجبه کلیه بیان می‌شوند. برای نشان دادن نقض آن آوردن یک مثال یا یک قضیه جزئی کافی است.

بررسی سایر گزینه‌ها: تمثیل، استقراء و استنتاج بهترین تبیین نمی‌توانند به صورت مطلق از نتیجه حمایت کنند؛ به همین دلیل برای بطلان فرضیه به کار نمی‌روند بلکه مثال نقض این کار را انجام می‌دهد.

تشبیه سازی

اگر قانون «هر عدد اول فرد است» را بخواهیم نقض کنیم، کدام گزینه برای این کار بهتر است؟

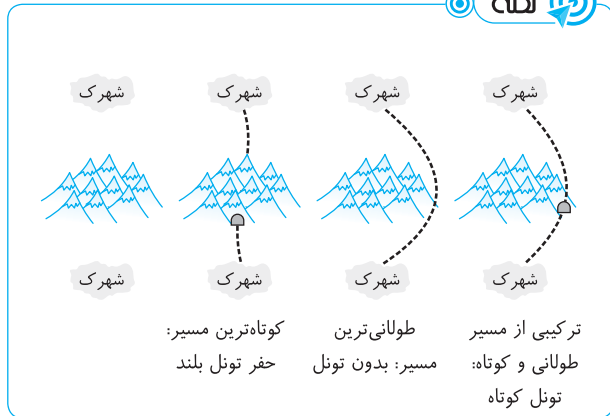
- ۱) ثابت کنیم که امکان دارد عدد اول زوجی در آینده پیدا شود که زوج باشد.
- ۲) شروع به شمردن عددهای اول کنیم.
- ۳) در مورد پیدا کردن عددهای اول یک روش جدید پیدا کنیم.
- ۴) نشان دهیم ۲ عدد اول است.

پاسخ

برای نقض یک قانون کلی کافی است فقط یک مثال نقض پیدا کنیم. عدد ۲ هم عدد اول است هم زوج و این جمله «هر عدد اول فرد است» را نقض می‌کند.

گزینه ۴

نقشه

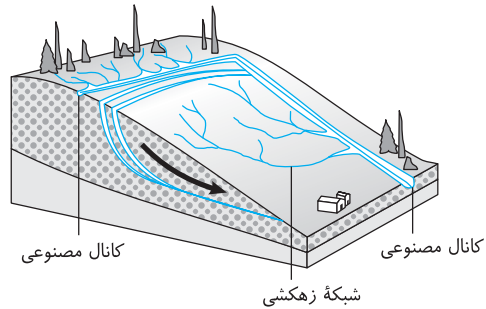

انسانی ۱۴۰۰ - جغرافیا ۳ - درس ۶ - مدیریت مخاطرات طبیعی

۱۲۵ / ۱

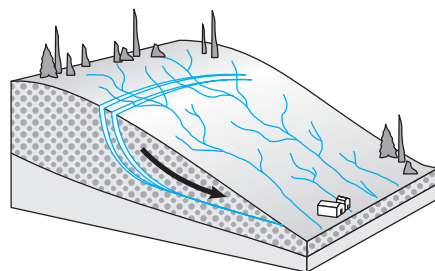
نطق فخری سازماندهی شبکه زهکشی برای کاهش وقوع زمین لغزش است. پس گزینه‌های (۲) و (۴) رد می‌شوند. حالا باید بین دو گزینه (۱) و (۳) پاسخ درست رو انتخاب کنی. به تصویر صورت سؤال خوب نگاه کن. می‌بینی که انشعابات شبکه زهکشی به سمت یک کانال هدایت شده، به نظرت سرعت تخلیه آب باید بیشتر شه یا کمتر؟!

در تصویر صورت سؤال می‌بینیم که شبکه زهکشی سطح توده لغزشی سازماندهی شده یعنی انشعابات شبکه زهکشی به سوی یک کانال مصنوعی هدایت شده‌اند. با این اقدام، اولاً سرعت تخلیه روان آب افزایش می‌یابد، ثانیاً آب باران کمتر در زمین نفوذ می‌کند و ثالثاً زمین لغزش کاهش می‌یابد.

نقشه

در صورتی که شبکه زهکشی سطح توده لغزشی سازماندهی نشود، (شکل زیر)، سرعت تخلیه آب در سطح لغزشی کاهش می‌یابد و آب به داخل زمین نفوذ می‌کند، در این صورت احتمال وقوع زمین لغزش افزایش می‌یابد.

هیچ کانالی برای تخلیه سریع تر آب وجود ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها: **گزینه (۱)**: عبارت فقط با دانش ریاضیات نادرست است بلکه ریاضی و عرفان با هم در فلسفه او کاربرد دارد. **گزینه (۳)**: اشتباه این است که اعداد سازنده جهان هستند، در فلسفه فیثاغورس نه اینکه عناصر اولی سازنده اعداد باشند. **گزینه (۴)**: این اشتباه است که اصول و مبادی اولیه جهان سازنده اعداد هستند. در فلسفه فیثاغورس موضوع کاملاً برعکس گفته شده است.

تشبیه سازی

چند عبارت در مورد فیثاغورس و فلسفه او درست است؟
 الف) او هم پایه‌گذار هندسه و ریاضی بود و هم از پایه‌گذاران فلسفه.
 ب) ریاضیات او به‌صورت خالص در فلسفه او بیان شده است.
 پ) از نظر او اصول ریاضی درباره تمام موجودات صادق است.
 ت) نخستین بار لفظ «کیهان» و «فلسفه» را او به کار برد.
 ۱) یک   ۲) دو   ۳) چهار   ۴) سه

پاسخ

جمله (ب) نادرست است زیرا فلسفه او حاوی آمیختگی ریاضی و عرفان است نه ریاضیات به تنهایی.

گزینه ۳

انسانی ۱۴۰۰ - فلسفه ۱ - درس ۷

۱۳۴ ۳

وقتی در مورد حواس یا عقل در معرفت‌شناسی صحبت می‌کنیم، منظورمان ابزارهای شناخت هستند که در کتاب درسی به ترتیب سه تا می‌باشند: ۱- عقل ۲- حواس ۳- شهود

پاسخ گزینه (۳) است زیرا ما در مورد محدودیت‌های ابزارهای شناخت (عقل و حواس) و خطاهای آن‌ها صحبت می‌کنیم پس این گزاره مربوط به ابزارهای شناخت است.

انسانی ۱۴۰۰ - فلسفه ۱ - درس ۸ - صفحه ۶۴

۱۳۵ ۳

از نظر دکارت به عنوان یک فیلسوف عقل‌گرا شناخت ما بر پایه دریافت عقلی است پس بخشی از شناخت ما مثل درک علیت و چیزهای دیگر با عقل درک می‌شود و مقدم بر تجربه است. این موضوع را توجه کنید که هر فیلسوف عقل‌گرایی این اعتقاد را دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها: **گزینه (۱)**: اشتباه است زیرا دکارت نفس مجرد را فقط با استفاده از عقل ثابت نمی‌کند. **گزینه (۲)**: نادرست است چون این نظر که علیت جزء ساختار ذهن ما است، نظر کانت است نه دکارت. **گزینه (۴)**: معرفت‌های ذاتی اموری معقول هستند پس نیامند عقل هستند.

تذکره

دکارت وقتی به عقل‌گرایی اعتقاد دارد یعنی معرفت مقدم بر تجربه را قبول دارد. بخشی و کلی‌اش فرق ندارد!

انسانی ۱۴۰۰ - فلسفه ۱ - درس ۹ - صفحه ۷۱

۱۳۶ ۴

صحبت در مورد اینکه انسان چیست و چگونه موجودی است، به این موضوع برمی‌گردد که «حقیقت انسان چیست؟» حالا در مورد اینکه حقیقت انسان چیست، ممکن است نظرات مختلفی باشد. توجه کنید چون گفته شده انسان موجود اخلاقی است، بحث در فلسفه اخلاق نیست. در فلسفه اخلاق بحث اصلی ملاک کار اخلاقی است.

بررسی سایر گزینه‌ها: **گزینه (۱)**: نادرست است چون موجود اخلاقی بودن انسان ارتباطی به مسائل اخلاقی ندارد. **گزینه (۲)**: نادرست است زیرا فلسفه اخلاق در مورد ملاک کار و فعل اخلاقی صحبت می‌کند. **گزینه (۳)**: نادرست است چون چیهستی انسان و اینکه چه موجودی است، با موجودیت انسان متفاوت است.

۱۳۰

انسانی ۱۴۰۰ - منطق - درس ۸ - صفحه ۷۷

فطرتی

وقتی نتیجه یک استدلال موجه است یعنی مثبت است، باید حتماً هر دو مقدمه موجه باشند. چون حتی اگر یک مقدمه سالبه باشد، نتیجه حتماً سالبه است.

گزینه‌های (۲)، (۳) و (۴) نمی‌توانند مقدمه باشند چون همه سالبه هستند و با یک مقدمه موجه دیگر حتماً نتیجه سالبه خواهد بود. پس فقط گزینه (۱) که موجه است، جواب است.

تشبیه سازی

کدام یک از گزینه‌های زیر نمی‌تواند نتیجه این مقدمات باشد؟
 الف ب است.
 ب ج نیست.
 الف ج نیست.
 الف ج نیست.
 الف ج نیست.
 الف ج نیست.

پاسخ

چون یکی از دو مقدمه سالبه است پس نتیجه نمی‌تواند موجه باشد پس گزینه (۲) نمی‌تواند پاسخ باشد.

گزینه ۲

انسانی ۱۴۰۰ - منطق - درس ۹ - صفحه‌های ۹۱ تا ۹۳

۱۳۱ ۲

فطرتی

قیاس استثنایی در دو حالت نتیجه درست دارد:

۱- وضع مقدم ۲- رفع تالی
 اگر برعکس باشد، یعنی رفع مقدم یا وضع تالی، نمی‌توان به جواب درست رسید.
 بررسی گزینه‌ها: **گزینه (۱)**: وضع تالی استفاده شده است پس نامعتبر است. **گزینه (۲)**: رفع تالی داریم، پس استدلال معتبر است. **گزینه (۳)**: دارای یال بودن در مقدمه مثبت است ولی در نتیجه منفی شده است که این باعث عدم اعتبار می‌شود. **گزینه (۴)**: رفع مقدم استفاده کرده که این هم نامعتبر است.

تذکره

قیاس وقتی درست‌ها می‌آید دو معنی دارد ۱- قیاس حملی و ۲- قیاس استثنایی، دلیل اعتبار این دو با هم متفاوت است!

انسانی ۱۴۰۰ - فلسفه ۱ - درس ۱ - صفحه‌های ۳ و ۴

۱۳۲ ۳

فطرتی

پرسش فلسفی معمولاً پرسشی است که مربوط به مسائل بنیادین زندگی است و باید این سؤال موضوعی را مطرح کند که ما در مورد مسائل غیر از علم و مسائل روزمره خود در مورد آن جواب دهیم.

بررسی سایر گزینه‌ها: **گزینه (۱)**: مربوط به توصیف دانش فلسفه است و پرسش فلسفی نیست. **گزینه (۲)**: مربوط به سؤالی در حوزه دین است که باید آن را در دانش دین‌شناسی بررسی کرد و پاسخ داد. **گزینه (۴)**: مربوط به سؤالات منطق و مدل تفکر انسان است که سؤالی علمی - منطقی است.

انسانی ۱۴۰۰ - فلسفه ۱ - درس ۴ - صفحه ۳۱

۱۳۳ ۲

فطرتی

در فلسفه فیثاغورس و پیروانش نکته اصلی این است که ریاضیات و اصول آن به همراه اعداد و اشکال راهی برای شناخت جهان و سازنده مبادی جهان است. در این فلسفه از اعداد و شکل‌ها به‌صورت عرفانی هم استفاده می‌شود.

۱۴۲

انسانی ۱۴۰۰ - فلسفه ۲ - درس ۶ - صفحه ۴۲

فطرتی

برهان فارابی در مورد وجود خداوند بر دو اساس استوار است:
 ۱- امتناع تسلسل علل متناهی یعنی سلسله علت‌ها بی‌نهایت نیست.
 ۲- تقدم علت بر معلول (از لحاظ وجودی)
 در این برهان موجودات و پدیده‌ها باید علتی داشته باشند (نه اینکه هر چیز علتی داشته باشد) و همه این علل متناهی به خداوند منتهی می‌شوند.
 بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه (۱): نادرست است. چون براساس قاعده علیت هر چیز ممکن که موجود شده، علتی داشته است نه هر چیزی. گزینه (۳): نادرست است چون نتیجه برهان امکان و وجوب، اثبات واجب‌الوجود بالذات (یعنی خداوند) است. گزینه (۴): نادرست است. زیرا تسلسل علل نامتناهی یعنی سلسله علت‌ها بی‌نهایت نیست و جایی متوقف می‌شود.

۱۴۳

انسانی ۱۴۰۰ - فلسفه ۲ - درس ۷ - صفحه ۵۷

فطرتی

اوگوست کنت یک تجربه‌گراست یعنی معتقد است عقل آن‌گاه به واقعیت دست پیدا می‌کند و به «علم» می‌رسد که از روش حسی و تجربی استفاده کند. پس نتیجه می‌گیریم که عقل فقط از علم تجربی می‌تواند به سمت شناخت واقعی برود و این نظر اکثر تجربه‌گرایان است.
 بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه (۲): نادرست است. شناخت واقعیت از نظر کنت استفاده از روش حسی و تجربی است نه «حس». گزینه (۳): نادرست است. بدون عقل نمی‌توان از تجربه استفاده کرد. گزینه (۴): نادرست است چون کنت اعتقاد دارد فیلسوفان هستی و واقعیت را ذهنی ساخته‌اند نه اصول عقلی. اینکه اصول عقلی بر ساخته ذهن باشد، شدنی نیست!

تشبیه سازی

در مورد نگاه اوگوست کنت به عقل کدام عبارت نادرست است؟
 ۱) از نظر او کار عقل در مورد تأسیس فلسفه کاملاً ذهنی است.
 ۲) نگاه فیلسوفان به جهان را ناظر به واقعیت نمی‌داند بلکه آن را ساخته ذهن آن‌ها می‌داند.
 ۳) عقل فقط از طریق علم تجربی می‌تواند به شناخت واقعیت نائل شود.
 ۴) از دیدگاه او و تجربه‌گرایان بعدی عقل توانایی‌های محدود ندارد بلکه به کمک امور تجربی و حسی توانمندتر هم می‌شود.

پاسخ

گزینه (۴) نادرست است. کنت و فیلسوفان تجربه‌گرای بعدی توانایی عقل را محدود به امور تجربی و حسی می‌دانستند و عقیده داشتند نمی‌تواند فراتر از این حیطه‌ها کاری انجام دهد.

گزینه ۴

انسانی ۱۴۰۰ - فلسفه ۲ - درس ۸ - صفحه ۶۶

۱۴۴

فطرتی

کار ملاصدرا این بود که می‌خواست بین عقل و داده‌های وحی آشتی برقرار کند. از نظر او اگر درست از عقل استفاده کنیم، نباید تعارضی میان یافته‌های عقل و داده‌های وحی باشد پس اگر تعارضی هم هست نباید یکی را کنار گذاشت بلکه باید بکوشیم که میان آن دو تعارض را به درستی برطرف کنیم.
 گزینه (۴) اشتباه است چون نباید دستاوردهای عقل را کنار گذاشت همان‌طور که نباید دستاوردهای وحی را کنار گذاشت بلکه باید تعارض را برطرف کرد. این تعارض ممکن است در اثر خطای عقل باشد (گزینه (۱)) یا در اثر خطا در فهم وحی (گزینه (۲)) و یا اشتباه در فهم داده‌های وحی (گزینه (۳)).

تشبیه سازی

کدام گزینه رابطه بین عقل و وحی از نظر ابن‌سینا را بهتر بیان می‌کند؟
 ۱) هر دو آن‌ها در حقیقت به یک نتیجه می‌رسند، اما درک وجود تعارض بین آن‌ها نیز ممکن است.
 ۲) اگر از عقل خود به درستی استفاده کنیم، به تعارض میان داده‌های عقل و وحی پی می‌بریم.
 ۳) برطرف کردن تعارض‌های واقعی بین نتایج عقل و وحی به کمک تلاش علمی ممکن است.
 ۴) تعارض ظاهری پیش آمده بین استدلال عقلی و شناخت وحیانی تنها به محدودیت فهم ما از وحی مربوط است.

پاسخ

گزینه (۱) درست است. چون ملاصدرا می‌گفت هر دو به یک نتیجه می‌رسند اما مشکل این است که ممکن است در اثر عدم فهم درست تعارض هم بین آن‌ها به وجود آید.

گزینه ۱

انسانی ۱۴۰۰ - فلسفه ۲ - درس ۱۱ - صفحه ۹۲ تا ۹۵

۱۴۵

فطرتی

از نظر ملاصدرا حقیقت وجود واحد است و این را «اصل وحدت حقیقت وجود» نام گذاری می‌کند. این اصل یعنی یک حقیقت هست و واقعیت دارد و آن «وجود» است و ماهیت‌ها یعنی چیستی‌ها واقعیت خارجی ندارند و تنها در ذهن درک می‌شوند.
 بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه (۱): نادرست است چون انسان از سوی ذهن ساخته نشده بلکه از وجود انسان انتزاع شده است. گزینه (۲): نادرست است. زیرا ماهیت‌ها ذهنی نیستند، انتزاع ذهن ما از موجودات هستند. گزینه (۴): نادرست است چون با اینکه وجود واقعی است با شدت و ضعف آن تکثر به وجود می‌آید.

اقتصاد

۱۴۶

تألیفی - فصل ۲ - درس ۵ و ۷ - ترکیبی

فطرتی

برای پاسخگویی به این نوع سؤالات چندقسمتی بهتر است ابتدا بخشی را انتخاب کنید که پاسخ آن را می‌دانید و سپس بارد گزینه به پاسخ درست برسید که به‌طور مثال در این سؤال با انتخاب قسمت (الف) برای پاسخ‌گویی به راحتی و در سریع‌ترین زمان به جواب درست می‌رسید.

مورد (الف): براساس اصل «مزیت مطلق»، هر منطقه یا کشور باید کالایی را تولید کند که «هزینه تولید» آن در مقایسه با سایر نقاط کمتر باشد.
 مورد (ب): هرچند زندگی عموم انسان‌ها در جامعه شهری به خاطر تخصص‌گرایی و تولید براساس مزیت، اقتصادی تک‌محصولی است (رد گزینه ۱) اما در فضای جهانی، اقتصاد تک‌محصولی، اقتصادی شکننده و آسیب‌پذیر است (رد گزینه ۲): زیرا اقتصاد تک‌محصولی در مواقع بحرانی، امکان تاب‌آوری و انعطاف‌پذیری مقابل تکان‌ها، مشکلات و تحریم‌ها را ندارد. دقت کنید که اقتصاد تک‌محصولی در جامعه شهری موجب تخصص بیشتر می‌شود و اگر بر اساس اصل مزیت نسبی و مطلق باشد باعث پیشرفت بیشتر کشور می‌شود. (رد گزینه ۴)

مورد (ج): نمونه کالای ضروری: نان - دارو / نمونه کالای مکمل: قند - شکر - خمیر دندان - گلوله / نمونه کالای جانشین: گوشت سفید - سوسیس و کالباس

نکته

● کالای مکمل: مفهومی در علم اقتصاد است که در برابر کالای جانشین بیان می‌شود. کالای مکمل به کالاهایی گفته می‌شود که به صورت تکمیلی و با هم مصرف شوند تا یک نیاز مشخص را برطرف سازند. مانند قند و چای، مسواک و خمیر دندان، تنگ و گلوله تنگ، اتومبیل و بنزین. گفتنی است که افزایش قیمت یکی از کالاهای مکمل باعث کاهش در میزان تقاضا برای کالای دیگر خواهد شد و برعکس کاهش قیمت یکی از کالاهای مکمل باعث افزایش در میزان تقاضا برای کالای مکملش خواهد شد. به عنوان مثال افزایش قیمت بنزین باعث کاهش تقاضا برای اتومبیل خواهد شد. یا کاهش قیمت انرژی الکتریکی باعث افزایش استفاده از لوازم برقی می‌گردد.

● کالای جانشین: کالاهایی هستند که به دلیل تغییر شرایط، ممکن است در استفاده (یا مصرف) جایگزین یکدیگر شوند. یک کالای جایگزین در مقابل یک کالای مکمل، یک کالا با کشش تقاضای متقاطع مثبت است. این به این معنا است که تقاضای یک کالا افزایش می‌یابد زمانی که قیمت کالای دیگر افزایش یابد و برعکس، تقاضا برای یک کالا کاهش می‌یابد زمانی که قیمت کالای دیگر کاهش یابد. اگر کالای A و B جانشین باشند یک افزایش در قیمت A باعث حرکت به طرف چپ در امتداد منحنی تقاضای A خواهد شد و منجر به انتقال منحنی تقاضای B به بیرون می‌گردد و یک کاهش قیمت در A باعث حرکت به سمت راست در امتداد منحنی تقاضای A خواهد شد و منجر می‌شود منحنی تقاضا برای B به داخل انتقال یابد.

● کالای ضروری: کالاهای عادی به دو دسته ضروری و لوکس تقسیم می‌شوند. کالای ضروری شامل نیازهای اولیه و غیرقابل اجتناب مصرف‌کنندگان است. درست است که این گروه از کالاها جزء کالاهای عادی و وابسته به درآمد هستند، اما تغییر پذیری آن‌ها بسیار کم است. مثلاً اگر درآمد کم یا زیاد باشد، حتماً باید نان و آب و یا دارو را خرید.

۱۴۷

انسانی ۱۴۰۰ - فصل ۳ - درس ۱۱

نقطه

برای اینکه افزایش قیمت‌ها (تورم) را در سال X به دست آورید کافی است، مقدار تولید در سال X به قیمت اسمی را از مقدار تولید همان سال به قیمت واقعی کم کنیم.

پرسش (الف): مقدار تورم در سال دوم: $1930 - 1870 = 60$

پرسش (ب): تورم در سال دوم و سوم:

تورم در سال دوم را که قبلاً به دست آوردیم (۶۰ واحد)، حال کافی است تورم در سال سوم را به دست بیاوریم:

$$2100 - 1940 = 160$$

پرسش (ج): افزایش میزان تولید کل در سال سوم برابر است با:

مقدار افزایش تولید ارزش تولید کل در سال ارزش تولید کل در سال

$$\text{در سال سوم} = \text{دوم (به قیمت پایه)} - \text{سوم (به قیمت پایه)}$$

$$1940 - 1870 = 70$$

تشبیه سازی

انسانی خارج ۹۵

در یک جامعه فرضی «میزان تولید کل» در طی سال‌های متوالی به ترتیب سال اول: ۳۵۰۰، سال دوم: ۳۷۰۰ و سال سوم: ۳۹۵۰ هزار میلیارد ریال بوده است. با انتخاب سال اول به عنوان سال «پایه»، میزان تولید کل در این جامعه در سه سال مورد نظر برحسب قیمت‌های سال اول یعنی «سال پایه» به ترتیب به: ۳۵۰۰، ۳۶۰۰ و ۳۴۵۰ تغییر یافته است. براساس این محاسبات:

الف) افزایش «مقدار تولید» در سال دوم:

ب) افزایش قیمت‌ها «تورم» در سال سوم، در این جامعه کدام است؟

(۱) الف (۱۰۰) ب (۵۰۰) (۲) الف (۲۲۰) ب (۴۳۰)

(۳) الف (۴۳۰) ب (۲۲۰) (۴) الف (۵۰۰) ب (۱۰۰)

پاسخ

افزایش تولید کل ناشی از افزایش تولید در سال دوم

$$= 3600 - 3500 = 100$$

هزار میلیارد ریال

افزایش تولید کل ناشی از افزایش قیمت (تورم) در سال سوم

$$= 3950 - 3450 = 500$$

هزار میلیارد ریال

گزینه ۱

انسانی ۱۴۰۰ - فصل ۲ - درس ۵

۱۴۸

نقطه

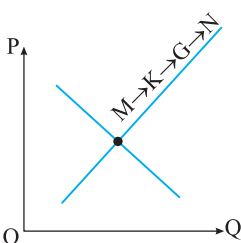
به خاطر داشته باشید که منحنی تقاضا یک منحنی نزولی است و منحنی عرضه یک منحنی صعودی! با همین نکته می‌توان به پاسخ بسیار نزدیک شد.

نقاط بر روی خط صعودی قرار دارند، بنابراین این خط بیانگر منحنی عرضه است. (در منحنی عرضه با افزایش قیمت، مقدار عرضه کالا افزایش خواهد یافت و در مقابل با کاهش قیمت، عرضه آن نیز کاهش می‌یابد.) بنابراین علت حرکت از نقطه M به نقطه N قیمت بالاتر و عرضه بیشتر است.

نکته

مدل عرضه و تقاضا در واقع برای بازار رقابتی تنظیم شده است که در آن هیچ‌یک از خریداران و فروشندگان نمی‌توانند اثر زیادی بر روی قیمت بگذارند و قیمت به صورت یک داده است که مقدار تولید محصول توسط تولیدکننده و مقدار تقاضا توسط مصرف‌کننده، وابسته به قیمت محصول در بازار است. قانون عرضه می‌گوید که در صورت ثابت بودن سایر شرایط، مقدار عرضه وابسته به قیمت است و در قیمت بالاتر، عرضه بیشتر و در قیمت پایین‌تر، عرضه کمتر خواهد بود؛ و قانون تقاضا نیز می‌گوید با ثابت بودن سایر عوامل، در قیمت‌های بالا، تقاضا کمتر و در قیمت‌های پایین، تقاضا بیشتر خواهد بود.

تشبیه سازی

با توجه به نمودار منحنی عرضه و تقاضا، نقاط مشخص شده نشان دهنده منحنی «.....» می‌باشد و علت حرکت از نقطه G به M، کدام است؟

- (۱) عرضه، قیمت پایین‌تر و عرضه کمتر
- (۲) تقاضا، قیمت پایین‌تر و تولید بیشتر
- (۳) عرضه، قیمت بیشتر و عرضه بیشتر
- (۴) تقاضا، توانایی تولید کمتر و قیمت بالاتر

پاسخ

نقاط بر روی خط صعودی قرار دارند، بنابراین این خط بیانگر منحنی عرضه است. (در منحنی عرضه با افزایش قیمت، مقدار عرضه کالا افزایش خواهد یافت و در مقابل با کاهش قیمت، عرضه آن نیز کاهش می‌یابد.) بنابراین علت حرکت از نقطه G به نقطه M قیمت پایین‌تر و عرضه کمتر است.

گزینه ۱

نقطه‌نویسی

در این گونه سوالات ابتدا به سراغ جای‌خالی‌ها بروید و با رد گزینه به پاسخ درست دست پیدا کنید.

مورد (الف): بیل کلینتون رئیس جمهور وقت ایالات متحده آمریکا در طول مراحل امضای پیمان نفتا بیان کرد: «نفتا به معنای شغل و درآمد مناسب برای آمریکایی‌هاست. اگر من به این امر باور نداشتم، هرگز این معاهده را حمایت نمی‌کردم.» **مورد (ب):** در بخش اقتصادی قانون اساسی، بر آموزه‌هایی همچون اقتصاد مردمی، نفی سلطه بیگانگان و استقلال اقتصادی، حقوق اقتصادی شهروندان و عدالت اقتصادی تأکید شده است. **مورد (ج):** رونق و آبادانی اقتصاد ایران را تا اواسط حکومت صفویه می‌توان از زیربناهای عمران بندرها، بازارها، مدارس علمی، کاروانسراها، مساجد باقی‌مانده و فعالیت‌های خیریه‌ها درک کرد. در نیمه اول حکومت صفویه، علاوه بر یکپارچگی سیاسی، اقتصاد یکپارچه و مستقلی شکل گرفت که با سایر لایه‌های دینی، اجتماعی و فرهنگی کشور هماهنگی داشت؛ اما در دوره پایانی حکومت صفویه، اقتصاد ایران به تدریج رو به ضعف نهاد. حاکمان وقت از موقعیت جهان و وظایف خطیر تاریخی خود تصور درستی نداشتند و به همین دلیل نتوانستند با انتخاب روش درست و بهره‌برداری از اوضاع خاص آن زمان، جریان پیشرفت و نوسازی را آغاز کنند. **مورد (د):** تلاش اندیشمندان داخلی در جهت یافتن الگوی بومی پیشرفت به منظور یافتن الگویی است که با شرایط فرهنگی، اقلیمی و تاریخی کشور سازگار باشد و بتواند راه روشنی را پیش پای مردم ما قرار دهد.

نقطه‌نویسی

تفاوت تولید خالص با ناخالص در کم کردن یا نکردن هزینه‌های جانبی و استهلاک است.

به خاطر داشته باشید که سرانه هم از تقسیم یک عدد بر جمعیت به دست می‌آید.

پرسش (الف):

= تولید ناخالص داخلی

ارزش ماشین آلات + ارزش مواد غذایی + ارزش پوشاک

تولید خارجیان مقیم کشور + ارزش خدمات ارائه شده +

میلیارد ریال $222 = 145 + 44 + 33 =$ تولید ناخالص داخلی

پرسش (ب):

میلیارد ریال $11 = 44 \times \frac{1}{4} =$ (ارزش خدمات ارائه شده) $\times \frac{1}{4} =$ هزینه استهلاک

$211 = 222 - 11 =$ هزینه استهلاک - تولید ناخالص داخلی = تولید خالص داخلی

میلیارد ریال $8/44 = \frac{211}{25} =$ تولید خالص داخلی = تولید خالص داخلی سرانه جمعیت کشور

نقطه

• استهلاک از جمله اصطلاحاتی است که در زندگی روزمره ما به طور معمول استفاده می‌شود و مستهلک شدن وسایل به مرور زمان و در اثر استفاده امری طبیعی است. هر وسیله و ابزاری که برحسب نیاز خریداری کنیم، در اثر استفاده از آن مستهلک شده و کارایی خود را به تدریج از دست می‌دهد. در نتیجه استهلاک از جمله مواردی است که هزینه تعمیرات وسایل و تجهیزات و حتی گاهی خرید ابزار جدید را به ما تحمیل می‌کند. به‌ویژه در صنعت و کسب و کارهای مختلف هزینه استهلاک می‌تواند از مهم‌ترین هزینه‌های مرتبط با تجهیزات و تکنولوژی‌های موجود باشد.

• در حسابداری با توجه به اهمیت بحث درآمد و هزینه، استهلاک دارایی شرکت‌ها و هزینه حاصل از آن اهمیت دارد. در صورتی که به درستی هزینه حاصل از کارکرد تجهیزات و در نتیجه کاهش ارزش اولیه آن محاسبه نشود، بر سود خالص شرکت تأثیر می‌گذارد؛ بنابراین می‌بایست هزینه استهلاک به درستی محاسبه و به هنگام ثبت جریان‌های مالی در نظر گرفته شود.

تشبیه‌سازی

در کشوری با جمعیت ۱۴ میلیون نفر، در طول یک سال محصولات زیر تولید شده است، در این صورت:

(الف) تولید ناخالص داخلی

(ب) تولید ناخالص داخلی سرانه را به دست آورید: (ارقام به میلیارد تومان است).

مواد غذایی	۱۴۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان
کل خدمات	۲۴۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان
ماشین‌آلات	۵,۲۵۰ دستگاه به قیمت هر دستگاه ۱۲ میلیون تومان
فعالیت بانکی	۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان
خدمات بخش دولتی	۵۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان

(۱ الف) ۵۷۶ (ب) ۲۲,۴۶۰ (۲ الف) ۶۱۳ (ب) ۳۱,۰۰۰

(۳ الف) ۴۴۸ (ب) ۳۲,۰۰۰ (۴ الف) ۷۵۹ (ب) ۲۲,۲۶۰

پاسخ

برای به دست آوردن تولید ناخالص داخلی باید کل کالاها و خدماتی که تولید شده را با هم جمع کنیم: (آموزش و فعالیت‌های بانکی جزئی خدمات هستند که در خدمات کل محاسبه شده‌اند، در نتیجه نیازی به محاسبه دوباره آن‌ها نیست.)

پرسش (الف):

ارزش ماشین‌آلات + ارزش خدمات + ارزش پوشاک = تولید ناخالص داخلی

(۱۴۵ میلیارد تومان) + (۲۴۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان) : ارزش مواد غذایی

(۲۴۰ میلیارد تومان) : ارزش خدمات

۱۲,۰۰۰,۰۰۰ × ۵,۲۵۰ : ارزش ماشین‌آلات

(۶۳ میلیارد تومان) = ۶۳,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان =

تولید ناخالص داخلی :

۶۳ میلیارد تومان + ۲۴۰ میلیارد تومان + ۱۴۵ میلیارد تومان

(۴۴۸,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان) = ۴۴۸ میلیارد تومان =

پرسش (ب): برای به دست آوردن تولید ناخالص داخلی سرانه باید تولید

ناخالص داخلی را بر جمعیت تقسیم کنیم:

$32,000 = 448,000,000,000 \div 14,000,000$ تومان

می‌توانیم برای اینکه راحت‌تر به جواب برسیم صفحهای اضافه را باهم خط بزیم: (در هر

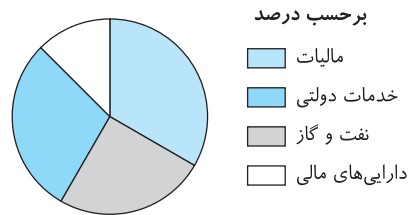
صورت جواب یک چیز خواهد بود) $32,000 = 448,000,000 \div 14$ تومان

نظارتی

اگر به یک قسمت سؤال مانند قسمت (ج) اشراف داشته باشید به راحتی می‌توانید این تیپ سؤالات را حل کنید. گاهی از ابتدای سؤال شروع به پاسخ‌گویی کنید و گاهی هم از انتها. به طور مثال در اینجا چون قسمت اول کمی پیچیده تر است بهتر است از قسمت آخر (ج) شروع به پاسخ‌گویی کنیم.

مورد (الف): کارآفرین کسی است که با نوآوری و خطرپذیری، محصولات جدیدی تولید و عرضه می‌کند یا راه‌های جدیدی برای تولید کشف می‌کند.
مورد (ب): برآورد منبع درآمدهای عمده دولت ایران در سال‌های اخیر نشان‌دهنده این است که درآمد مالیاتی بیشترین منبع درآمدی دولت بوده است.

برآورد منبع درآمدهای عمده دولت ایران در سال ۱۳۹۷

مورد (ج): به دلیل دشواری‌های محاسباتی، برخی از اقلام تولیدی در اندازه‌گیری تولید ناخالص داخلی لحاظ نمی‌شوند:

- اول: کار بدون دستمزد؛ مانند کارهایی که در خانه انجام می‌گیرد یا خدماتی که در خیریه‌ها به صورت داوطلبانه ارائه می‌شود و پولی برای آن‌ها رد و بدل نمی‌گردد، اگرچه دارای ارزش بالایی هستند، اما در محاسبات تولید ناخالص داخلی غایب‌اند.
- دوم: خرید و فروش کالاهای دست دوم از جمله خودرو، مبلمان یا خانه در محاسبات لحاظ نمی‌شوند. این قبیل کالاها زمانی که برای اولین بار تولید و فروخته شده‌اند، به حساب آمده‌اند.
- سوم: تولیدات اقتصاد زیرزمینی، غیرقانونی و قاچاق که اطلاعات دقیقی از آن‌ها در دست نیست و عملاً محاسبه آن‌ها مشروعبیت بخشی به این گونه فعالیت‌ها تلقی می‌شود.

نظارتی

منحنی عرضه و تقاضا یکدیگر را قطع کرده‌اند. در این نقطه بازار به تعادل می‌رسد. منحنی تقاضا نزولی و منحنی عرضه صعودی است. این سؤال را می‌توانید با انتخاب قسمت‌های (الف) و (د) و اولویت قرار دادن آن‌ها حل کنید و سریع‌تر به پاسخ برسید.

مورد (الف): در سطوح قیمت بالاتر از قیمت تعادلی، (ناحیه ۱) مصرف‌کنندگان به دلیل قیمت بالا، مایل به خرید تعداد واحد کمتری از کالا هستند. در این حالت در بازار این کالا، مازاد عرضه یا کمبود تقاضا وجود دارد، زیرا گروهی از تولیدکنندگان برای محصولات خود خریدار پیدا نمی‌کنند.

مورد (ب): نقطه برخورد دو منحنی عرضه و تقاضا، نقطه تعادل در بازار را نشان می‌دهد که قیمت متناظر با آن، قیمت تعادلی و مقدار متناظر با آن را مقدار تعادلی در بازار می‌گویند. نقطه C نقطه تعادلی است:

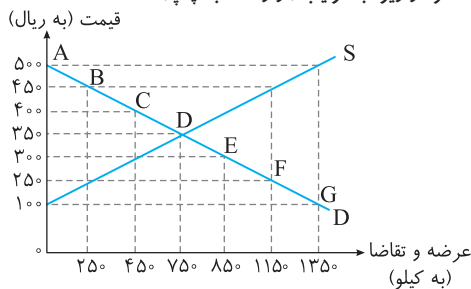
مقدار تعادلی = ۶۰۰ کیلو (مقدار عرضه = مقدار تقاضا)
قیمت تعادلی = ۲۵۰ تومان (قیمت ارائه شده از سوی عرضه‌کنندگان = قیمت ارائه شده از سوی تقاضا کنندگان)

مورد (ج): در سطوح قیمت پایین‌تر از قیمت تعادلی، (ناحیه ۳) مصرف‌کنندگان به دلیل ارزان بودن کالا، مایل به خرید تعداد واحد بیشتری از کالا هستند. در این حالت در بازار این کالا، کمبود عرضه یا مازاد تقاضا وجود دارد. زیرا به دلیل ارزان بودن کالا، تقاضا برای آن زیاد است. درحالی‌که تولیدکنندگان برای تولید آن کالا به آن مقدار، انگیزه کافی ندارند؛ در نتیجه تولید و عرضه آن کم می‌شود.

مورد (د): منحنی تقاضا M نزولی و منحنی عرضه N صعودی است.
مورد (ه): در سطح قیمت ۱۰۰ ریال (به دلیل ارزان بودن کالا و به صرفه نبودن تولید برای تولیدکنندگان) میزان عرضه کالا صفر است. همچنین در سطح قیمت ۴۰۰ ریال به دلیل گران بودن کالا میزان تقاضای کالا صفر است.

تشبیه‌سازی

با توجه به نمودار زیر، به ترتیب (از راست به چپ):

(الف) قیمت و مقدار «مازاد عرضه» و «کمبود عرضه» کدام است؟
(ب) «مازاد عرضه» و «کمبود عرضه» در کدام موقعیت از «نقطه تعادلی» قرار دارند؟
(ج) «نقطه تعادلی قیمت و مقدار» کدام است؟
(د) منحنی «تقاضا - قیمت» و «عرضه - قیمت» کدام است و هر یک در کدام وضعیت است؟

- (ه) مقدار «قیمت تعادلی»، «تقاضای تعادلی» و «عرضه تعادلی» کدام است؟
(۱) (الف) ۱۱۵۰ و ۴۵۰-۲۵۰ و ۱۱۵۰ (ب) مازاد عرضه زیر منحنی تقاضا و کمبود عرضه روی منحنی تقاضا، (ج) نقطه E، D، S، D. صعودی و نزولی، (ه) ۳۵۰-۳۵۰-۷۵۰
(۲) (الف) ۱۱۵۰ و ۴۵۰-۲۵۰ و ۱۱۵۰ (ب) مازاد عرضه زیر منحنی تقاضا و کمبود عرضه روی منحنی تقاضا، (ج) نقطه E، D، S، D. صعودی و نزولی، (ه) ۳۵۰-۳۵۰-۷۵۰
(۳) (الف) ۴۵۰ و ۱۱۵۰-۲۵۰ و ۱۱۵۰ (ب) مازاد عرضه بالای نقطه تعادلی و کمبود عرضه پایین نقطه تعادلی، (ج) نقطه D، S، D. نزولی و صعودی، (ه) ۷۵۰-۷۵۰-۳۵۰
(۴) (الف) ۴۵۰ و ۱۱۵۰-۲۵۰ و ۱۱۵۰ (ب) مازاد عرضه بالای نقطه تعادلی و کمبود عرضه پایین نقطه تعادلی، (ج) نقطه D، S، D. نزولی و صعودی، (ه) ۷۵۰-۷۵۰-۳۵۰

پاسخ

نقطه D، محل برخورد منحنی‌های عرضه و تقاضا، نقطه تعادلی قیمت و مقدار است. قیمت تعادلی ۳۵۰ ریال و مقدار تعادلی عرضه و تقاضا ۷۵۰ کیلو است. در سطوح قیمت بالاتر از قیمت تعادلی مازاد عرضه داریم. بیشترین مازاد عرضه معادل ۱۳۵۰ کیلو است. بنابراین $1350 \leq \text{مازاد عرضه}$ است. در سطوح قیمت پایین‌تر از قیمت تعادلی کمبود عرضه داریم. (بیشترین کمبود عرضه معادل ۱۳۵۰ کیلو است. بنابراین $1350 \leq \text{کمبود عرضه}$ است). بنابراین چون در صورت سؤال محدوده قیمت مشخص نشده است. تمام مقادیر موجود در گزینه‌ها برای مازاد عرضه و کمبود عرضه قابل قبول است. چون در محدوده‌های مشخص شده برای مازاد و کمبود عرضه صدق می‌کنند. با توجه به نمودار، خط «S» نشان‌دهنده منحنی عرضه - قیمت است و صعودی است. خط «D» نشان‌دهنده منحنی تقاضا - قیمت است و نزولی است.

مورد (د): گاهی درآمدهای مردم برای به دست آوردن شاخص دهکها، قابل ثبت نیست. به همین دلیل اقتصاددانان برای به دست آوردن اختلاف درآمدی، اختلاف هزینه‌ای را محاسبه می‌کنند. در این حالت هزینه‌ی خانوار نماینده‌ی درآمد آن است.

انسانی ۱۴۰۰ - فصل ۳ - درس ۹

۱۵۵

نقطه‌ی در صورت سؤال به قید برابر بودن دقت کنید و با این پیش فرض به حل سؤال پردازید زیرا اگر به این نکته دقت کنید و اگر درصد تغییرات CPI را به دست آورید به راحتی به خواسته‌ی صورت سؤال می‌رسید.

ابتدا باید درصد تغییرات CPI را محاسبه کنید:
پرسش (الف):

$$\text{CPI} = \frac{\text{هزینه سبد بازار در ماه (سال) معین}}{\text{هزینه سبد بازار در ماه (سال) قبل}} \times 100$$

$$95 = \frac{1350 - 1050}{1050} \times 100 = 28/5$$

سپس از آنجا که درصد تغییرات را داریم و این درصد برای همه یکسان است شروع به کار می‌کنیم:

$$94 = \frac{850 - X}{X} \times 100 \Rightarrow 28/5 = \frac{850 - X}{X} \times 100$$

$$\Rightarrow 28/5 X = 85000 - 100X = 28/5 X + 100X = 85000$$

$$\Rightarrow 128/5 X = 85000 \Rightarrow X = \frac{85000}{128/5} = 661$$

پرسش (ب):

$$96 = \frac{X - 1870}{1870} \times 100 \Rightarrow 28/5 = \frac{X - 1870}{1870} \times 100$$

$$= (187 \times 28/5) = 10(X - 1870) \Rightarrow 5329/5 = 10X - 18700$$

$$\Rightarrow 5329/5 + 18700 = 10X \Rightarrow X = \frac{24029/5}{10} = 2402/95$$

انسانی ۱۴۰۰ - فصل ۲ - درس ۵

۱۵۶

نقطه‌ی در بازار رقابتی قیمت تعادلی و مقدار تعادلی یک کالا با عرضه و تقاضای بازار برای آن کالا تعیین می‌شود. قیمت تعادلی یعنی قیمتی که مصرف‌کنندگان، مقدار کالایی را که حاضرند در یک دوره زمانی خاص بخرند برابر با مقداری است که تولیدکنندگان آن کالا حاضرند عرضه کنند. در قیمت‌های بالاتر کمبود تقاضا اتفاق و باعث مازاد عرضه می‌شود. این اضافه عرضه به قیمت فشار می‌آورد و باعث می‌شود که قیمت دوباره به سطح تعادلی بازگردد. در قیمت‌های پایین‌تر نیز، مقدار تقاضا از مقدار عرضه بیشتر می‌شود و باعث مازاد تقاضا می‌شود. این مازاد تقاضا باعث افزایش قیمت و در نتیجه بازگشت قیمت به اندازه قبل خود (قیمت تعادلی) می‌شود. پس از اینکه قیمت به تعادل رسید، این قیمت میل به استمرار و باقی ماندن دارد.

مورد (الف): در سطح قیمت ۲۵۰ ریال که به ازای آن مقدار عرضه و تقاضا با هم برابرند، بازار به تعادل می‌رسد و در آن کمبود یا مازاد مشاهده نمی‌شود. بنابراین در ردیف ۴ برابری میان عرضه و تقاضا را داریم که به آن «قیمت و مقدار تعادلی» می‌گویند. **مورد (ب):** در سطح قیمت‌های پایین‌تر از ۲۵۰ ریال (ردیف‌های ۱، ۲ و ۳) در بازار با «کمبود عرضه» روبه‌رو می‌شویم. **مورد (ج):** در سطح قیمت‌های بالاتر از ۲۵۰ ریال (ردیف‌های ۵، ۶ و ۷) در بازار با «مازاد عرضه» روبه‌رو می‌شویم.

تالیفی - فصل ۲ - درس ۶

۱۵۳

نقطه‌ی در ابتدا باید به سؤال متنی جواب بدهید و بعد با رد گزینه به حل مسئله پردازید. فقط به خاطر داشته باشید که مجموع کل مالیات بر ارزش افزوده برابر است با مالیات پرداختی در مرحله آخر!

موارد (الف) و (ب): منظور از مالیات بر ارزش افزوده، مالیاتی است غیرمستقیم که از تفاوت ارزش بین کالا و خدمات عرضه شده با ارزش کالا و خدمات خریداری شده در دوره‌های مشخص گرفته می‌شود. این نوع مالیات چندمرحله‌ای است و در هر یک از مراحل تولید و تکمیل تا مصرف نهایی بر حسب ارزش افزوده گرفته می‌شود. مالیات بر ارزش افزوده با ایجاد شفافیت، فرار مالیاتی را کاهش می‌دهد و از مالیات‌ستانی مضاعف جلوگیری می‌کند؛ چراکه مالیات پرداخت شده تولیدکنندگان قبلی از مالیات بر فروش بعدی کسر می‌شود. به عبارت دیگر کالا و خدمات واسطه‌ای از پرداخت مالیات معاف می‌شوند.

مورد (ج): قیمت آرمیوه با محاسبه مالیات برابر است با قیمت آن در مرحله آخر:

$$12600 \times \frac{10}{100} = 1260 \Rightarrow 12600 + 1260 = 13860$$

مورد (د): مجموع کل مالیات بر ارزش افزوده برابر است با مالیات پرداختی در مرحله آخر که همان ۱۲۶۰ تومان است.

تالیفی - فصل ۱ و ۳ - درس ۲، ۳، ۴ و ۱۱ - ترکیبی

۱۵۴

نقطه‌ی در این گونه سؤالات تسلط بر میزان کتاب درسی و واژه‌ها بسیار مهم است زیرا گاهی با جابه‌جا کردن یک واژه کل جمله مفهومی دیگر پیدا می‌کند.

مورد (الف): اصل اول: هزینه فرصت هر انتخاب را محاسبه کنید.

اصل دوم: منابع کمیاب خود را شناسایی کنید.

اصل سوم: قید بودجه خود را ترسیم کنید.

اصل چهارم: هزینه‌های هدر رفته را فراموش کنید.

اصل پنجم: بین هزینه‌ها و منافع خود، مقایسه کنید.

مورد (ب): فرض کنید که شما در تیم ورزشی دو و میدانی مدرسه عضو هستید و تخصص اصلی شما دوی ۱۵۰۰ متر است. دوستان هم در تیم عضو است و در مسابقه به همان سرعت شما می‌دود؛ ولی دوی ۱۰۰ متر و ۱۵۰۰ متر برایش فرقی نمی‌کند. چون در هر دو رکورد مناسبی دارد. اگر مربی، شما را برای دوی ۱۰۰ متر و دوستان را برای دوی ۱۵۰۰ متر انتخاب کند، باعث ناراحتی شما می‌شود. با عوض کردن موقعیت‌ها، شما وضعیت بهتری پیدا می‌کنید و دوستان نیز مشکلی نخواهد داشت. تلاش برای به‌دست آوردن کارایی به معنای یافتن موقعیت‌هایی برای پیشرفت، مانند این مثال است.

اگر یک شرکت یا یک کشور، هر فرصتی را برای استفاده بهتر از منابع به کار گیرد، بدون آنکه وضع دیگران بدتر شود، اقتصاد آن شرکت یا کشور کاراست؛ یعنی شرکت یا کشور از منابع موجود خود، بیشترین استفاده را می‌برد. در این صورت حداقل بیش از یک کالا یا خدمت می‌توان در دسترس مردم قرار داد؛ بدون آنکه کالاها یا خدمات دیگر کاهش پیدا کنند.

مورد (ج): پیچیده‌ترین نوع کسب و کار شرکت است. شرکت کسب و کاری است که خودش هویت قانونی دارد؛ به این معنی که قانون با یک شرکت، مشابه با یک فرد و یا انسان رفتار می‌کند. شرکت‌ها حقوق و تعهدات خاصی دارند؛ دقیقاً همانند آنچه که انسان‌ها انجام می‌دهند. برای مثال، یک شرکت می‌تواند دارایی داشته باشد. با دیگر شرکت‌ها یا افراد وارد قرارداد شود و حتی علیه آن‌ها شکایت کند و مورد شکایت قرار بگیرد.

تشبیه سازی

انسانی خارج ۹۱

جدول زیر، نمودار «تقاضا، عرضه و قیمت» در بازار یک جامعه فرضی است. در این صورت کدام ردیف‌های جدول بیانگر: الف) «مازاد عرضه» است؟ ب) برابری میان «تقاضا و عرضه» است و نام «اصطلاح اقتصادی» آن چیست؟ ج) کمبود عرضه است؟

ردیف	قیمت (به ریال)	مقدار تقاضا (به کیلو)	مقدار عرضه (به کیلو)
۱	۱۰۰	۱۲۰۰	۰
۲	۱۵۰	۱۰۰۰	۲۰۰
۳	۲۰۰	۸۰۰	۴۰۰
۴	۲۵۰	۶۰۰	۶۰۰
۵	۳۰۰	۴۰۰	۸۰۰
۶	۳۵۰	۲۰۰	۱۰۰۰
۷	۴۰۰	۰	۱۲۰۰

- ۱) الف) ردیف ۵ (ب) ردیف ۴ - قیمت و مقدار تعادلی (ج) ردیف ۲
 ۲) الف) ردیف ۵ (ب) ردیف ۳ - مقدار و قیمت تعادلی (ج) ردیف ۴
 ۳) الف) ردیف ۳ (ب) ردیف ۵ - مقدار تعادلی (ج) ردیف ۴
 ۴) الف) ردیف ۳ (ب) ردیف ۴ - قیمت تعادلی (ج) ردیف ۵

پاسخ

سطح قیمت ۲۵۰ ریال (ردیف ۴ جدول) را که به ازای آن مقدار عرضه و تقاضا با هم برابر می‌شوند، «قیمت تعادلی» می‌گویند و میزان ۶۰۰ کیلو را «مقدار تعادلی» می‌نامند. در سطوح قیمت بالاتر از قیمت تعادلی (ردیف‌های ۵، ۶ و ۷ جدول) در بازار با مازاد عرضه روبه‌رو می‌شویم و در سطوح قیمت پایین‌تر از قیمت تعادلی (ردیف‌های ۱، ۲ و ۳ جدول) در بازار با کمبود عرضه مواجه می‌شویم.

گزینه ۱

تالیفی - فصل ۳ و ۴ - درس ۱۰، ۹ و ۱۴ - ترکیبی

۱۵۷

نقطه نظری

در این گونه سؤالات تسلط بر متن کتاب درسی و واژه‌ها بسیار مهم است زیرا گاهی با جابه‌جا کردن یک واژه کل جمله مفهومی دیگر پیدا می‌کند پس باید با دقت جملات را بررسی کنیم و با رد گزینه به جواب برسیم. سعی کنید در این گونه سؤالات از سؤال جای خالی شروع به پاسخگویی کنید چون معمولاً آسان‌تر است.

مورد الف): سیاست اول به سیاست پولی انقباضی مشهور است و سیاست دوم را سیاست پولی انبساطی می‌گویند. زمانی که اقتصاد کشور گرفتار تورم می‌شود، برای پیشگیری از افزایش قیمت‌ها یا کاهش سرعت آن، بانک مرکزی سیاست کاهش نقدینگی یا همان کاهش حجم پول در گردش را به کار می‌گیرد. در حالت رکود اقتصادی که سطح تولید کاهش و بیکاری افزایش می‌یابد، معمولاً سیاست‌های انبساطی اعمال می‌شود.

مورد ب): تفاوت حساب‌های سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت و بلندمدت در میزان سود پرداختی به آن‌ها و برخی شرایط دیگر است. در سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت واریز به حساب و برداشت از آن آزاد است و بانک در هر ماه به مانده موجودی حساب سود پرداخت می‌کند. اما در سپرده‌های سرمایه‌گذاری بلندمدت امکان برداشت از حساب تا پایان دوره سرمایه‌گذاری (یکساله یا بیشتر) وجود ندارد و در صورت برداشت از حساب، بانک مقداری از سودی را که در ابتدا تعهد کرده‌است، می‌کاهد و به نوعی مشتری را جریمه می‌کند.

مورد ج): برای عبور از مشکلات اقتصادی و آسیب‌هایی که در دوران کنونی، اقتصاد ما را تهدید می‌کند، مقاوم‌سازی اقتصاد و مصونیت بخشی به آن در برابر فشارها و تکان‌های خارجی، ضروری است. اقتصاددانان با اصطلاحاتی مانند «ثبات اقتصادی»، «استحکام اقتصادی»، «تاب‌آوری اقتصاد» و «پایداری»، بر مقاوم‌سازی اقتصاد تأکید می‌کنند.

مورد د): اندیشه - زیرساخت‌ها - ایران و جهان اسلام

۱۵۸

نقطه نظری

انسانی ۱۴۰۰ - فصل ۳ - درس ۹

این نکته را به خاطر داشته باشید که رابطه قدرت خرید پول با «سطح عمومی قیمت‌ها» یک رابطه معکوس است. یعنی هرچه سطح عمومی قیمت‌ها افزایش یابد، قدرت خرید پول کاهش می‌یابد و برعکس، با پایین رفتن سطح عمومی قیمت‌ها، قدرت خرید پول افزایش می‌یابد و تورم با سطح عمومی قیمت‌ها بیشتر ارتباط دارد.

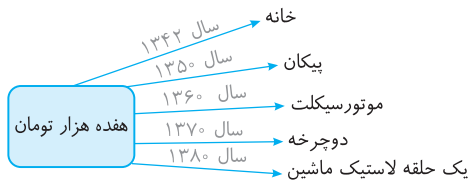
مورد الف): نتیجه کاهش قدرت خرید پول در جامعه وجود تورم در آن جامعه است.
مورد ب): پول در مقابل «سطح عمومی قیمت‌ها» ارزش خود را حفظ نکرده است.
مورد ج): یکی از دلایل کاهش قدرت خرید پول، حجم زیاد پول نسبت به تولید در یک جامعه است.

مورد د): رابطه قدرت خرید پول با «سطح عمومی قیمت‌ها» یک رابطه معکوس است. هرچه سطح عمومی قیمت‌ها افزایش یابد، قدرت خرید پول کاهش می‌یابد و برعکس، با پایین رفتن سطح عمومی قیمت‌ها، قدرت خرید پول افزایش می‌یابد.
مورد ه): چون یک واحد پول نتوانسته است در طول زمان ارزش خود را حفظ کند، می‌گوییم قدرت خرید آن دستخوش تغییر است.
مورد و): قدرت خرید پول به «سطح عمومی قیمت‌ها» در جامعه بستگی دارد.

تشبیه سازی

انسانی ۹۲

با توجه به «نمودار تصویری» روبه‌رو، در رابطه با «قدرت خرید پول»:

- الف) چرا گفته می‌شود «قدرت خرید پول» دستخوش تغییر است؟
 ب) پول در مقابل چه چیزی «ارزش» خود را حفظ نکرده است؟
 ج) «قدرت خرید پول» جامعه وابسته به چیست؟
 د) رابطه «قدرت خرید پول» با چه چیزی یک رابطه «غیرمستقیم» است؟
 ه) یکی از دلایل مهم «کاهش قدرت خرید پول» در جامعه چیست؟
 و) نتیجه کاهش «قدرت خرید پول» در جامعه کدام است؟

۱) الف) چون ارزش پول متناسب با رونق و شکوفایی اقتصادی افزایش هماهنگ نداشته است. ب) سطح عمومی قیمت‌ها (ج) نقدینگی (د) سطح عمومی قیمت‌ها (ه) نابرابری عرضه و تقاضای کل جامعه (و) وجود تورم
 ۲) الف) چون یک واحد پول نتوانسته در طول زمان ارزش خود را حفظ کند. ب) سطح عمومی قیمت‌ها (ج) سطح عمومی قیمت‌ها (د) حجم پول (ه) حجم زیاد پول نسبت به تولید جامعه (و) وجود تورم
 ۳) الف) چون ارزش پول متناسب با رونق و شکوفایی اقتصادی افزایش هماهنگ نداشته است (ب) حجم پول در گردش (ج) نقدینگی (د) سطح عمومی قیمت‌ها (ه) حجم زیاد پول نسبت به تولید جامعه (و) وجود تورم رکودی
 ۴) الف) چون یک واحد پول نتوانسته در طول زمان ارزش خود را حفظ کند. ب) حجم پول در گردش (ج) سطح عمومی قیمت‌ها (د) حجم پول (ه) نابرابری عرضه و تقاضای کل جامعه (و) وجود تورم رکودی

پاسخ

مورد الف): چون یک واحد پول نتوانسته است در طول زمان ارزش خود را حفظ کند، می‌گوییم قدرت خرید آن دستخوش تغییر است.
مورد ب): پول در مقابل «سطح عمومی قیمت‌ها» ارزش خود را حفظ نکرده است.
مورد ج): قدرت خرید پول به «سطح عمومی قیمت‌ها» در جامعه بستگی دارد.
مورد د): رابطه قدرت خرید پول با «سطح عمومی قیمت‌ها» یک رابطه معکوس است. هرچه سطح عمومی قیمت‌ها افزایش یابد، قدرت خرید پول کاهش می‌یابد و برعکس، با پایین رفتن سطح عمومی قیمت‌ها، قدرت خرید پول افزایش می‌یابد.
مورد ه): یکی از دلایل کاهش قدرت خرید پول، حجم زیاد پول نسبت به تولید در یک جامعه است.
مورد و): نتیجه کاهش قدرت خرید پول در جامعه، وجود تورم در آن جامعه است.

گزینه ۲